

Temannummer:

Aktuella smittsamma djursjukdomar i Norden

Att tänka på inför EU-valet

Kor med invuxna horn på slakteri

Digital Röntgen för alla behov

Störst utbud – Riktigt bra Support – Nöjda kunder

sound

SPRINT Ultralight DR™

10kg DR mobile unit with flat panel detector. Hand-Pushed DR

TOUR Ultralight DR™

11kg (including wheels). 100cm detector. Hand-Pushed DR

MARK 1210cw™

Hand-Pushed DR. Tablet detector. Pushed system

MARK 1114cw™

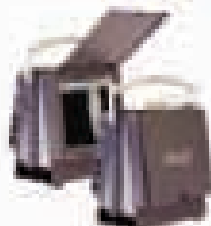
Light DR mobile unit. Tablet detector. Pushed

TriDR Tour 1009G™

Light DR mobile unit. Tablet detector. Pushed system

MARK 1210e™

Hand-Pushed DR. Tablet detector

Tour eSeries 1109G™

Light DR mobile unit with Canon detector

MARK 116™

Light DR component system with Canon detector

MARK 1109™

Light DR mobile unit with Canon detector. Pushed. Robust

MARK 1417™

Light DR mobile unit with Canon detector. Pushed. Robust

TriDR eSeries 1417™

DR ultimate DR system. Brushed aluminium

TriDR eSeries 1417™

DR for vets with Canon detector

HONELA AMERICA

Regius

DR ultimate mobile DR system with the best performing flat panel detector PACS

Σ Sigma

High performance digital mobile unit with PACS. Mobile DR for surgery. Flat panel detector. Best for the mobile. Compact. Price & mobile. Standard. Full range of options

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND

Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

E-POST: office@svf.se
HEMSIDA: www.svf.se
TELEFON: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande

TORSTEN JAKOBSSON, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-372 95 10
E-POST: torsten.jakobsson@svf.se

Kansli- och ekonomichef

PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
E-POST: per.carlsson@svf.se

Förhandlingschef

ANDERS GRANELD, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-625 64 44
E-POST: anders.graneld@svf.se

Ombudsman/förhandlare

JENNY FLORDAL, *fil mag*
TELEFON OCH
MOBIL: 08-545 558 25
E-POST: jenny.flordal@svf.se

Informationschef

JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: johan.beck-friis@svf.se

Tfgeneralsekreterare SVS

SIMONE HÄUSLER, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 0730-928 113
E-POST: simone.hausler@svf.se

Redovisningsansvarig

LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: linda.wikstrom@svf.se

Sekreterare

MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: marianne.lundquist@svf.se

Administrativ assistent

KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: karin.henriksson@svf.se

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

ledare

Hörs du genom förbundet?

VETERINÄRFÖRBUNDET TALAR inte bara för den enskilde medlemmen i förhandlingar eller i svårigheter. Förbundet har även en röst utåt, gentemot allmänhet, myndigheter och intresseorganisationer och är då rösten av en stor del av den svenska veterinärkåren. Det förbundet säger kan ha avgörande betydelse för allmänhetens syn på våra frågor. Om inte djurens enda hopp så är vi ett av de mest inflytelserika. Men talar förbundet för din mening? Säger förbundet det du vill att det ska säga, säger förbundet det vid rätt tillfälle och tillräckligt högt?

Förbundet har inte någon stark tradition av att gå ut med egeninitierad kommunikation utan det som syns i media har varit svar på tilltal. Man kan fråga sig om det är en ändamålsenlig strategi. Visst kan förbundets röst vara stark, väl förankrad och full av klokskap även med en alltigenom reaktiv kommunikationsplan. Men lyckas vi med det? Och är det tillräckligt?

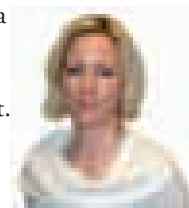
Att komma till tals i en fråga som redan är uppe på bordet, t ex i medierna, kräver snabb respons, och kort – om någon – tid till förberedelser. Förankring kan vara ett problem och ett stort ansvar hamnar på talespersonens axlar. Känner du att dina åsikter i den allmänna debatten förs fram av förbundet? Responderar förbundet tillräckligt starkt och tillräckligt tydligt i veterinära frågor som seglar upp?

En annan strategi skulle kunna vara mer proaktiv. Det finns många ämnen som vi redan idag kan förutse kommer att dyka upp, förr eller senare. För en tid sedan gick en av våra dagstidningar ut med nyheter om fall i ansvarsnämnden, som kunde tolkas som en misstroendeförklaring mot veterinärkåren som sådan. Med en proaktiv kommunikationsplan hade vi haft färdiga svar och vi hade kunnat föra veterinärkårens talan på ett sätt som nu inte skedde. Saknade du en förespråkare för veterinärkåren i den debatt som följde?

Det kan även finnas ämnen som vi själva vill lyfta. För att det ska bli rätt krävs att du som medlem är aktiv för att visa vilka frågor du anser ska tas upp, och på vilket sätt. Ansvaret ligger förstås inte enbart på medlemmen utan tentaklerna måste vara ute från båda håll. En väl fungerande kommunikation mellan medlemmarna och förbundet kan ge allmänheten en helt annan bild av veterinärkåren och veterinäryrket. Så frågan är – hörs vi på rätt sätt? I rätt forum och med rätt åsikter?

Jag följer med intresse ett antal veterinära forum i sociala medier och hoppas att även denna fråga kan diskuteras. Sociala medier har många brister och många fallgropar, men är tillräckligt många med i diskussionen kan de faktiskt ge förbundet en bild av åsikterna bland de enskilda medlemmarna gånger flera. Det kan vara ett av många sätt att initiera en diskussion kring hur medlemmarna vill att förbundet ska föra deras talan – reaktivt och/eller proaktivt.

LOTTA TERNSTRÖM HOFVERBERG
ledamot i förbundsstyrelsen

Equipulmin®

klenbuterol

- ☞ Selektiv beta-2-agonist med stark bronkodilaterande effekt
- ☞ Ökar mukociliär clearance som underlättar upptransport av sekret från luftvägarna
- ☞ Verkar antiinflammatoriskt genom att hämma frisättning av histamin och proinflammatoriska cytokiner^{1,2}
- ☞ Enkel och exakt dosering med oral sirap

NYHET!

För friare luftvägar

Equipulmin vet. 25 mikrogram/ml sirap till häst. Aktiv substans: Klenbuterolhydroklorid. Indikationer: Behandling av luftvägsinflammation hos hästar där luftvägsobstruktion som ett resultat av bronkospasm och/eller smärning av slimhinna utgör betydande faktor och förbättrat andningsförhållande förväntas åstadkommas. Kan användas som ett eller som stödjande terapi. Kontraindikationer: Skall inte användas på hästar med blod hjärt-kärlsjukdom. Skall inte användas vid överkänslighet mot den aktiva substansen eller mot något hjälpämne. Biverkningar: Klenbuterol kan orsaka blodtrycksfall, översvettningar (blåst/halvsvett), muskelsmärta, förtäring, lågt blodtryck eller astmaattacker. Detta är typiskt för beta-agonister och förekommer sällan. Överkänslighet och känslighet: Om känslighet utvecklas under dräktighet, kan kalvutvecklingen påverkas minst 2 dagar före den förväntade födseln eftersom steroidkoncentration kan ökas hos eller födseln födseln under påverkan av läkemedlet. Dosering: Oral administration, 0,2 ml sirap per 120-kg kroppsvikt två gånger dagligen. Detta motsvarar två dagliga administrationer av 0,8 mikrogram klenbuterolhydroklorid per kg kroppsvikt. Läkemedlet blandas i foder. Behandlingen ska fortsätta så länge som tillsv. Känslighet förtäring och astmaattacker: 28 dagar. ☞ Tillämplig för användning till läkemedel eller som produkt av mjölk för human konsumtion. Förpackning: 200 ml. Innehavare av godkännande för försäljning: Boehringer Ingelheim Animal Health GmbH, Biberach, Tyskland. Information i Sverige: VMD Pharma AB, Box 45010, 104 50 Stockholm, a-patent läkemedels- och veterinär AB. Registrerat på SPC: 2013-04-11. För ytterligare information se fax- och receptbelägg.

 VETMEDIC
ANIMAL HEALTH

innehåll

■■■ ledare AV L TERNSTRÖM HOFVERBERG

Hörs du genom förbundet?

■■■ nordiskt tema – infektioner

Nordiskt tema om infektionssjukdomar hos djur

AV J BECK-FRIIS, S TESSEM, P RINDOM OCH A ITÄLUOMA-ALANEN

■■■ Sygdomsovervakning

Nye aktive redskaber til passiv overvågning

AV R BØDKER

■■■ Rabies fortfarande ett hot AV T NOKIREKI

■■■ Introduktion, spridning och framtid
Schmallenbergvirus så ända in i Norden

AV E CHENAIS M FL

■■■ Hjortelusflueinvasjonen – konsekvenser
for dyr og mennesker AV K MADSLIEN OCH B YTREHUS

■■■ månadens epiztel

vilken är din diagnos?

– EKG

– Svar

allmänt

EU-valet 2014

Den här gången är det annorlunda – eller?

AV J BECK-FRIIS

Kor med invuxna horn

“Kraftigt, utdraget och onödigt lidande” AV H FRISELL

Extra fullmäktige

Snabbare beslut och lägre kostnader när
organisationen ses över AV S FREDRIKSSON

Nationella strategier mot yersinia och listeria

AV A WALLÉN NORELL

3	Några minuter med Ulrika Grönlund-Andersson och Stine Hoelgaard AV S FREDRIKSSON	44
	SVFs praktik- och ansvarsförsäkring 2014 AV P CARLSSON	47
6	SÅV bland kungliga kusar och bilar AV E RENNERFELT	49
	■■■ fackliga frågan	
7	Särskilda regler vid övertid för deltidsarbetare AV F RITTER	53
11	■■■ FVF informerar	
	Konkurrensklausuler i anställningsavtal – vad gäller? AV L NORDFORS	55
15	■■■ replik	
	Ingen ska behöva vara rädd på jobbet AV R NISKANEN	58
21	■■■ noterat	
25	• SLU på plus 2013	26
	• SCAW fem år	38
	• 3,5 miljoner till forskning om hundens och kattens hälsa	43
	• 3R-center och förbud mot tidelag klubbat	48
	• Rävens dvärgbandmask hittad i nytt område	59
	• Smittskyddet gott på svenska gårdar	61
27		
60		
28	kongresser & kurser	62
	■■■ från studenterna	
	Historiska fester och framtidens SLU AV E HOLMROOS	69
33		
39	svensk veterinärlegitimation	70
42		

Next2Vet

– din nya leverantör av förbrukningsvaror och utrustning

Johnny Bohman 0411-55 57 30, Lars Olsson 070 -21 20 113, Peter Svenningsson 0708-55 84 59

www.next2vet.se tel. 0411-55 57 30 fax. 0411-55 57 31 info@next2vet.se

Nordiskt tema om infektions- sjukdomar hos djur

De nordiska veterinärtidningarna i Sverige, Norge, Danmark och Finland har ett löpande samarbete mellan redaktionerna i frågor av gemensamt intresse. Det resulterar ibland i samnordiska nummer, där författare från alla de fyra länderna publicerar artiklar på ett givet tema i alla fyra tidningarna.

Detta och nästa nummer av Svensk Veterinärtidning, Norsk veterinærtidsskrift, Dansk Veterinærtidsskrift och

Finsk Veterinærtidsskrift publicerar en rad artiklar på temat infektionssjukdomar hos djur i Norden, särskilt skrivna för nordiska veterinärer. Fokus ligger på att beskriva aktuella smittor och bekämpningsstrategier för sjukdomar som orsakar såväl djurlidande som ekonomiska förluster. I Sverige, Norge och Danmark publiceras texterna på de skandinaviska originalspråken, vilket kan vara en utmaning för vissa läsare. Vår förhoppning är

dock att väcka intresse för ett ökat samarbete mellan veterinärer över landsgränserna även utanför tidningsspalterna. Smittor bryr sig inte om konstruerade gränslinjer, och för att få effektiva bekämpningsåtgärder måste även de arbetande veterinärerna kommunicera med varandra över gränserna.

En lärorik och inspirerande läsning önskar de nordiska veterinärtidningarna genom:

JOHAN BECK-FRIIS
Svensk Veterinärtidning

PIA RINDOM
Dansk Veterinærtidsskrift

STEINAR TESSEM
Norsk veterinærtidsskrift

ANNELI ITÄLUOMA-ALANEN
Finsk Veterinærtidsskrift

"KRUUSE är riktigt bra på det de gör.

Seriösa, tydliga, trevliga och med en stark vilja att klinikerna ska få ut så mycket som möjligt av de prylarna de säljer"

Leg.vet Teija Väisänen, specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar

KRUUSE:s representant Anders Hildebrand svarar gärna på dina frågor kring vår röntgen- och ultraljudsutrustning. Ring honom på telefon 0701-01 67 17.

MyLab Alpha eHD, portabelt/stationärt ultraljudssystem med en fantastisk bildkvalitet

Ny utrustning!

Ny kurs!

I april erbjuder KRUUSE en workshop inom kardiologi samt en ultraljudskurs grundläggande buk smådjur.

Läs mer och anmäl dig på kruise.com.

Sygdomsovervågning

Nye aktive redskaber til passiv overvågning

RENÉ BØDKER, epidemiolog*

Computermodeller kan anvendes til løbende at kvantificere risikoen for spredning af vektorbårne sygdomme og således påvirke dyrlægers indsendelse af mistanke-prøver til analyse i højrisiko perioder – og dermed føre til "early detection".

Vektorbårne sygdomme truer Skandinavien i hidtil uset omfang. Vi har i de seneste år set store udbrud af bluetongue og schmallenbergvirus i kvæg og får. Det er mittebårne sygdomme, vi ikke har haft problemer med i Europa før i slutningen af 1990'erne, og som vi aldrig tidligere har set i Skandinavien (Figur 1). Myggebåren Usutu-virus har forårsaget store epidemier i tyske fugle de sidste somre, og myggebårne zoonotiske dirofilarieorm er pludselig blevet endemiske i hunde omkring Berlin.

Vi kan ikke rigtigt forklare, hvorfor Nordeuropa lige nu rammes af denne bølge af vektorbårne sygdomme. Omkostningerne ved både schmallenberg og bluetongue serotype 8-udbruddene var heldigvis relativt beskedne i Skandinavien. Men andre bluetongue serotyper har medført voldsomme økonomiske tab i Sydeuropa. De meget store udbrud af mittebårne sygdomme navnlig i Danmark understreger behovet for, at vores overvågningssystemer bliver i stand til både at forudsige og opdage disse "emerging diseases", fordi der er en risiko for, at vi en dag rammes af mere alvorlige vektorbårne infektioner.

De alvorlige trusler omfatter fx mittebåren afrikanske hestepest med en dødelighed på over 90 % og zoonotisk West Nile virus, der siden sidst i 1990'erne

FOTO: ALAN R. WALKER

FIGUR 1. Mitte (knott), slægten *Culicoides*. Bluetongue og schmallenbergvirus i kvæg og får er mittebårne sygdomme, vi ikke har haft problemer med i Europa før i slutningen af 1990'erne.

igen har bredt sig i Europa efter at have været fraværende i årtier. Men en lang række andre vektorbårne sygdomme er trængt ind i Mellemøsten og giver nu små og store problemer i husdyrbruget – helt ind i det vestlige Tyrkiet på grænsen til Europa. Længere uden for Europa findes desuden nogle meget dystre zoonotiske agens som fx myggebåren japansk encephalitis med reservoir i svin eller Rift Valley feber, der spredes fra og mellem kvæg.

AKTIV OVERVÅGNING ER EN DYR LØSNING

Hvis vi skal have en chance for at stoppe eller afværge de værste konsekvenser ved udbrud af nye vektorbårne sygdomme, skal udbruddene opdages på et tidligt stadie. I Danmark og i de øvrige skandi-

naviske lande er vi gode til aktiv overvågning. Men aktiv overvågning, hvor vi løbende undersøger stikprøver af dyr, er en meget kostbar metode til overvågning af sygdomme med lav prævalens. Aktiv overvågning vil typisk først opdage udbrud, når de er vokset så store, at slaget allerede er tabt.

De fleste udbrud af nye sygdomme hos dyr og mennesker bliver da også fundet ved passiv overvågning. Det er oftest en opmærksom dyrlæge, læge eller landmand, der undrer sig over nogle symptomer, og derfor vælger at indsende en prøve til analyse.

Da bluetongue type 8 ramte Danmark sent på efteråret i 2007, blev udbruddet opdaget af en dyrlæge, i hvad der måske var det allerførste smittede får i landet. Men da schmallenberg ramte ➤

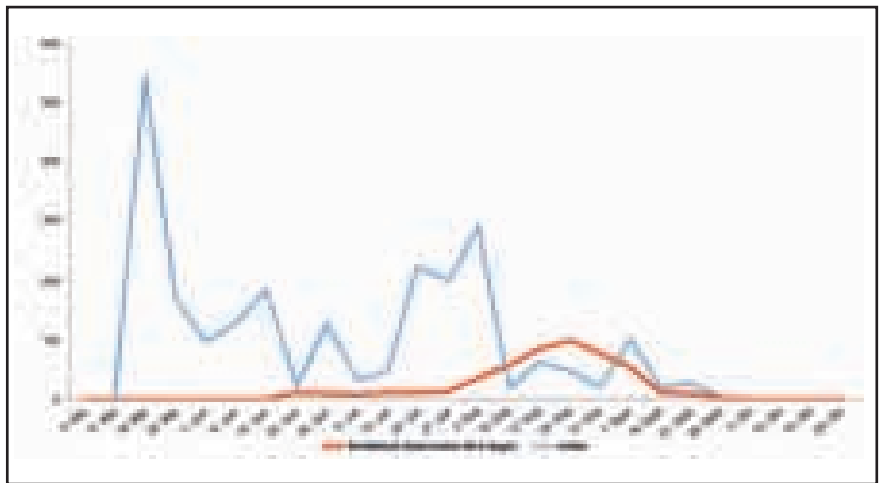

- Danmark i 2011/2012 var det i stedet en målrettet aktiv overvågning af mitterne, der først fandt virus i landet og reelt bredte virus sig fra gård til gård uden at blive bemærket. Men i begge tilfælde vidste vi, at det var en reel udbrudsrisiko, fordi udbruddene allerede var opdaget i nabolandene. Her blev udbruddene desværre opdaget så sent, at de havde spredt sig over store områder og reelt var hinsides enhver kontrol bortset fra massevaccination, hvor det var muligt.

Spørgsmålet er derfor hvordan vi sikrer os, at eventuelle nye udbrud af mere alvorlige vektorbårne sygdomme opdages så tidligt, at vi stadig kan nå at håndtere dem. Der er ingen tvivl om at de vigtigste elementer i den nærmeste fremtid, fortsat vil være dyrlægenes passive overvågning kombineret med myndighedernes rettidige risikovurderinger. Det er naturligvis et stort ansvar at lægge på landets dyrlæger. Men hvis der ikke indsendes mistankeprøver til laboratorieundersøgelser meget tidligt i et udbrudsforløb, vil udbruddet ikke blive opdaget i tide. Vi har derfor brug for at der indsendes mistanker. Men for at begrænse omkostningerne, skal mistanker primært indsendes i de perioder hvor risikoen er størst.

KLIMAETS INDFLYDELSE

Når DTU Veterinærinstituttet udfører risikovurderinger (som beskrevet i boksen) på vegne af Fødevarestyrelsen i Dan-

FIGUR 2. I sæsonen 2013 toppede antallet af mitter i Danmark som sædvanligt allerede i maj måned, men det akkumulerede potentiale for spredning af schmallenbergvirus var langt højere i august måned. Det skyldes det varme vejr i juli måned i kombination med det relativt store antal mitter i sidste halvdel af juli og begyndelsen af august. I praksis var højrisikoperioden altså ganske kort. Det er særligt i denne begrænsede periode, det kan betale sig at analysere kliniske mistanker. Mens det er let at vurdere hvornår der er mange mitter og myg, er det ikke indlysende hvornår smittepotentialet er størst.

mark, er det dels for at gøre opmærksom på at der er en risiko for nye udbrud af "emerging diseases", dels fordi det faktisk er meget vanskeligt som praktiserende dyrlæge at vurdere, hvornår risikoen for vektorbårne infektioner egentlig er høj eller bare reel.

I troperne og subtropenerne, hvor temperaturene er høje, er der en meget tæt sammenhæng mellem antallet af vektorer og smitterisikoen. Men de skandinaviske landes kølige klima er en meget

effektiv bremse på udviklingen af virus og parasitter i vektorerne. For at smittepotentialet bliver højt, skal der altså både være en periode med mange vektorer og varmt vejr. Typisk har vi i det sydlige Skandinavien mange mitter i det sene forår. Men forårstemperaturerne er så lave, at smittespredningen i praksis er størst i sensommeren hvor det er varmt, men hvor der ikke er så mange mitter.

Når man ser på antallet af mitter i Danmark sidste sommer og smittepo-

COMPUTERMODEL TIL "EARLY DETECTION" I DANMARK

Et risikobaseret overvågningssystem, der kan fokusere mistanker til perioder og geografiske områder med særlig høj risiko, er den billigste nationale løsning til "early detection". Derfor vil DTU Veterinærinstituttet i sæsonen 2014 opdatere risikovurderinger for udvalgte vektorbårne sygdomme. Instituttet vil løbende præsentere risikovurderingerne via instituttets hjemmeside (www.vet.dtu.dk). På denne måde får dyrlæger og landmænd adgang til ugentlige risikovurderinger, som de selvstændigt kan kombinere med de kliniske tegn de måtte observere i besætningerne eller blandt kæledyr.

DTU Veterinærinstituttets risikovurderinger vil til dels blive baseret på risikoen for at sygdomme introduceres til Danmark, og til dels blive baseret på et estimat af smittepotentialet i en forudgående smitteperiode. Smitteperioden er pragmatisk valgt til 36 dage plus hver sygdoms inkubationsperiode. Hvis inkubationsperioden for fx schmallenbergvirus er fire dage, er

den forudgående smitteperiode derfor fra 40 dage før op til 4 dage før risikovurderingen. I denne periode beregner et computerprogram hvor mange nye dyr der potentielt kan være blevet smittet, givet at en enkelt infektiøs vært er blevet introduceret til Danmark. Jo flere vektorer der har været i denne periode, og jo varmere det har været, jo mere vil smitten kunne være spredt. Og jo mere sandsynligt er det derfor, at en given klinisk indikation rent faktisk skyldes et igangværende udbrud.

Derfor – hvis de kliniske tegn for dyrlægen indikerer at der er en risiko for en vektorbårn sygdom, og hvis en risikovurdering samtidig beregner, at smittepotentialet har været højt, så er der alt andet lige større grund til at indsende en prøve til nærmere analyse. Hvis der på samme tid er et igangværende udbrud i eller nær Europa, er der endnu større grund til at undersøge mistanken nærmere. Sådanne løbende risikovurderinger har ikke tidligere været til rådighed.

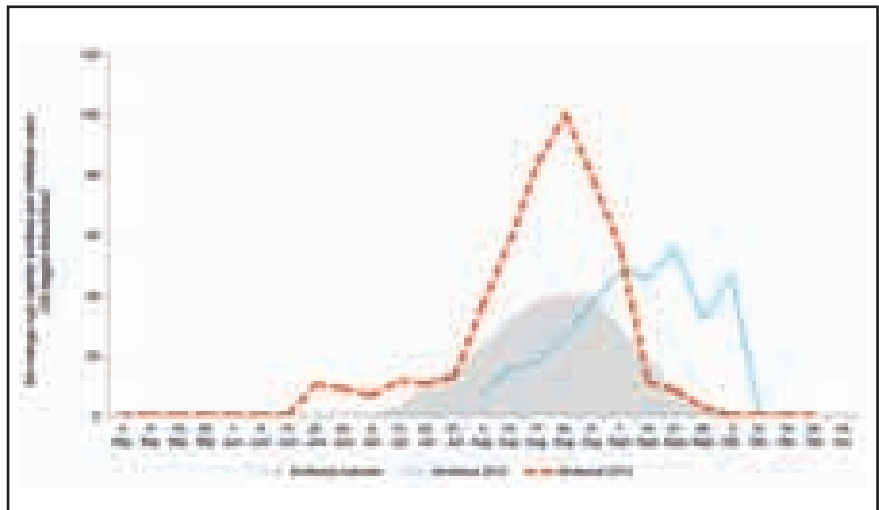
tentialet er det tydeligt, at de to grafer topper helt forskelligt (Figur 2).

Mange steder i Skandinavien er temperaturerne tilsyneladende så lave, at en række vektorbårne sygdomme slet ikke kan spredes, eller kun vil kunne spredes i særligt varme år. De bebudede klimaændringer ser ikke ud til at ændre på dette, selv om nordgrænsen for en række sygdomme forventes at flytte længere nord på i Skandinavien (www.nordrisk.dk).

SMITTEPOTENTIALLET MELLEM GENERATIONER

Udvikling af risikobaseret overvågning for vektorbårne sygdomme på DTU Veterinærinstituttet foregår i samarbejde med blandt andre det svenske og norske veterinærinstitut i EMIDA ERA-NET projektet "Risk based Surveillance for Vector Borne Diseases" (VICE).

DTU Veterinærinstituttet overvåger i forvejen både mitter (knott) og stikmyg i Danmark (Figur 3). Uge for uge kan man i sæsonen således følge de vigtigste grupper af stikmyg og mitter på www.myggetal.dk. Nu bliver denne vektorovervågning koblet sammen med løbende meteorologiske målinger fra DTUs vindmøller. Ud fra temperaturer og vektordensiteter vil computermodeller beregne hvor mange vektorer der bider en potentielt inficeret vært, hvornår virus eller parasitter er udviklet så meget i vektorerne, at de kan bringe

FIGUR 4. Det potentielle smittetryk for mittebåren schmallenbergvirus i Danmark var betydeligt højere i 2013 sammenlignet med 2012. Figuren er taget fra DTU Veterinærinstituttets nye løbende risikovurderinger. Udviklingen i temperaturerne og de altid fluktuerende mittepopulationer rykkede også højrisikoperioden en måned frem i 2013. DTU Veterinærinstituttet undersøgte mitter fra overvågningsprogrammets kvæg-besætninger i 2012, og her fandt vi netop høje infektionsrater i mitterne meget sent på sommeren.

smitten videre til en ny vært, og endeligt hvor mange nye værter vektorerne så vil nå at inficere, inden den sidste vektor er død. Dette tal er et mål for smittepotentiallet mellem hver generation af værter. Problemstillingen er helt analog med en læge, der skal stille en diagnose på en patient med høj feber. Får lægen oplyst at patienten netop er vendt hjem fra en rejse i Afrika, vil lægen vurdere at der er

en risiko for myggebåren malaria. Uden denne information ville lægen tolke samme symptomer ganske anderledes.

Et højt smittepotentiale i DTU Veterinærinstituttets modeller svarer således til et forudgående ophold i en risikoperiode, mens en Afrikarejse i stedet er et ophold i et risikoområde. Og nem adgang til den seneste akkumulerede potentielle smitterisiko er relevant for dyrlægerne, fordi den tidsmæssige variation i smitterisiko for netop de vektorbårne sygdomme, er næsten lige så stor som den geografiske variation. På den måde adskiller de insektbårne sygdomme sig fundamentalt fra fx mund- og klovesyge eller svinepest. Det er netop dette forhold, der gør risikobaseret overvågning en attraktiv mulighed for mange vektorbårne sygdomme. Smittepotentiallet varierer dramatisk fra uge til uge, og der er store forskelle fra sommer til sommer alt efter det ustabile vejr i Skandinavien, som både styrer antallet af mitter og myg og udviklingstiderne for virus og parasitter i vektorerne (Figur 4).

FOTO: BIRGIT KRISTENSEN

FIGUR 3. Den opsatte myggefæld tiltrækker myggene med en kombination af CO₂, varme og octenol.

*RENÉ BØDKER, epidemiolog, Sektion For Epidemiologi, Dtu Veterinærinstituttet, Bülowsvej 27, 1870 Frederiksberg C, København, Danmark.

REMISSTJÄNST FÖR BILDDIAGNOSTIK · SVERIGE · DANMARK · NORGE

VetScan erbjuder för närvarande CT- och MR-undersökningar i fem städer i Norge. Vi utökar nu våra tjänster till Sverige och Danmark.

Vi använder mycket avancerade högsta-
MR-maskiner (3 T) som ger bilder av
anslående kvalitet.

Maskinerna är mycket lämpliga för utvärdering av patienter med misstänkta neurologiska skador i huvud och rygg och tvungna patologiska hjärnskador, och kan också ge värdefull information om misstänkta skador på muskler och ligament.

VetScan AB

**Hälsjö:
Stockholm
Göteborg**

Öppet för remissar*
Start under 2014
Start under 2014

*Se www.vetscan.no för mer information
och remissförfarande.

www.vetscan.no
E-post: jo@vetscan.no
Tlf: +47 688 38 900

Rabies fortfarande ett hot

TIINA NOKIREKI, VML, specialistveterinär
för smittsamma sjukdomar, specialforskare*

Finland har varit ett rabiesfritt land sedan 1991, men införseln av sällskapsdjur och frilevande små rovdjurs rörelser från endemiska rabiesområden utgör ett ständigt hot om att sjukdomen ska komma tillbaka. I Finland bekämpas rabies genom bestämmelser om införsel av djur och vaccinationer av vilda djur och sällskapsdjur. Sjukdomsfriheten bekräftas genom kontinuerlig sjukdomsuppföljning.

Rabies som förekommer epidemiologiskt hos djur indelas i tre olika former. Den viktigaste ur ett globalt perspektiv är urban rabies, som är ett problem särskilt i utvecklingsländer i Asien och Afrika och som sprids via bitt från hundar och katter. Sylvatisk rabies förekommer hos frilevande små rovdjur som kan smitta husdjur. I Europa sprids smittan främst av rödräv och mårhund (Figur 1), i de arktiska områdena av fjällräv och i Amerika utöver dessa även av tvättbjörn, skunk, gråräv och prärievarg. Den tredje formen av rabies är fladder-musrabies.

Patogenen tillhör släktet lyssavirus i familjen rhabdovirus. Fladdermössen är den egentliga infektionsreservoaren för lyssavirus och fladdermössen kan överföra rabies till andra djur och människor. Man känner till 13 olika genotyper av lyssavirus och utöver dessa har man eventuellt funnit två nya genotyper. Med undantag av klassiskt rabiesvirus (RABV, genotyp I) förekommer de övriga genotyperna på geografiskt begränsade områden som i huvudsak följer värdartens utbredning.

Rabies förekommer inte hos finländska landdäggdjur eftersom man har kunnat

Foto: 663HIGLAND

FIGUR 1. Sylvatisk rabies förekommer hos frilevande små rovdjur som kan smitta husdjur. I Europa sprids smittan främst av rödräv och mårhund (bilden).

utrota den med hjälp av vaccinationer, liksom i de flesta västländer. Finland har varit ett rabiesfritt land sedan 1991. Efter detta har man konstaterat rabies hos två importerade djur, en ponny som importerades från Estland 2003 och en hundvalp som importerades från Indien 2007. Dessutom har rabies hittats hos en fladdermus, men dessa fall påverkar inte Finlands status som rabiesfritt land. Införseln av husdjur och små rovdjurs rörelser från endemiska rabiesområden utgör dock ett ständigt hot om att sjukdomen ska spridas till Finland.

URBAN RABIES

Urban rabies kunde med hjälp av bekämpningsåtgärder utrotas från västra Europa i början av 1900-talet. I Finland förekom epidemier ännu under 1940–1942 och 1952–1959. Den effektivaste bekämpningsmetoden är att vaccinera

hundar och katter mot sjukdomen, men även kontroll av mängden herrelösa hundar och främjande av ansvarsfull djurhållning är viktiga metoder för att hantera urban rabies. Det sista endemiska sjukdomsfallet med anknytning till urban rabies hos en människa konstaterades i Finland 1934.

SYLVATISK RABIES

En sylvatisk rabiesepidemi började spridas västerut från Kaliningrad 1939. Epidemin spreds främst av rödrävar och den nådde nästan hela Europa. De senaste endemiska smittfallen konstaterades i sydöstra Finland under ett rabiesutbrott 1988–1989, då man påträffade 66 smittfall hos naturlevande små rovdjur eller husdjur, den största delen hos mårhundar. Det förekom inga smittfall hos människor, men nästan tusen finländare vaccinerades mot rabies. ➤

- Utvecklingen och införandet av vaccinbeten för naturlevande djur under 1980-talet möjliggjorde ett effektivt sjukdomsmotstånd. Dessutom var obligatoriska och frivilliga vaccineringar av sällskapsdjur en del av hejdandet av sjukdomsutbrottet. Utöver rödräven är mårddhunden en betydande eventuell spridare av rabiessmitta i Finland. Mårddhunds- och rävtätheten är inte så hög i Finland att någondera arten ensam skulle kunna upprätthålla och sprida smittan.

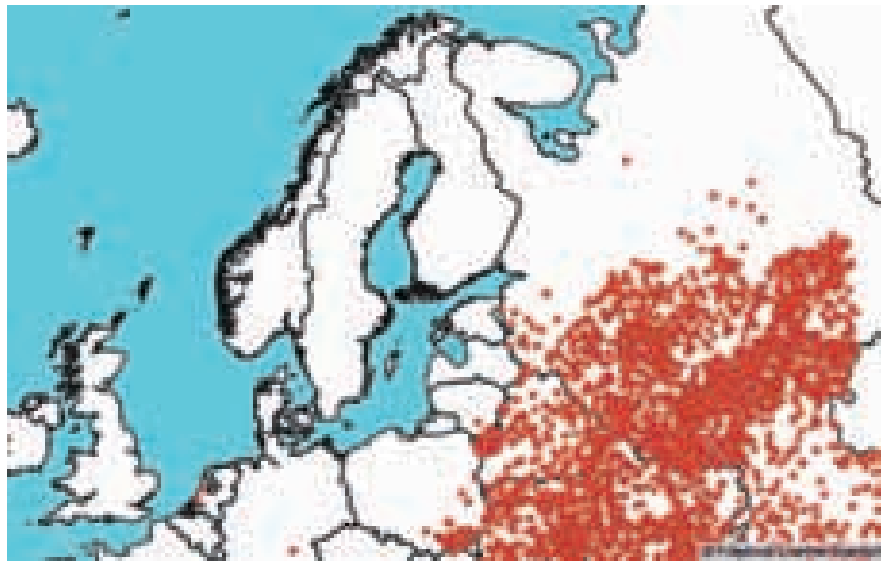
Sylvatisk rabies förekommer fortfarande i Europa. Inom EU-länderna registreras för närvarande flest fall i Polen och Rumänien, utanför EU-länderna i Europa konstateras flest fall i Ukraina, Ryssland, Vitryssland och Turkiet (Figur 2).

FLADDERMUSRABIES

I Finland misstänkte man att fladdermusrabies förekom redan 1985, då en fladdermusforskare dog i EBLV-2 (European Bat Lyssavirus-2)-smitta. Då hittades det aktuella viruset dock inte hos fladdermöss. EBLV-2 konstaterades i Finland först 2009, när viruset hittades i Kakskerta i Åbo i en vattenfladdermus som uppvisade symtom.

Livsmedelssäkerhetsverket Evira följer passivt upp förekomsten av fladdermusrabies i Finland genom att fladdermöss som påträffas döda eller som är livsodugliga undersöks för rabies. Varje år undersöks upp till drygt 30 fladdermöss.

På grund av fladdermusrabiesfyndet 2009 startade Evira ett projekt för aktiv uppföljning med finansiering från jord- och skogsbruksministeriet. Forskare från Naturhistoriska centralmuseet och Åbo universitet samlade saliv- och blodprover från levande fladdermöss under 2010 och 2011. Fladdermössen provtogs med tillstånd från lokala närings-, trafik- och miljöcentraler och proverna insamlades med tillstånd från Djurförsoксnämnden. Under projektet undersöktes salivprover från 774 fladdermöss för EBLV-1- och EBLV-2-lyssavirus och 423 blodprover för lyssavirusantikroppar på Evira. Inga lyssavirus konstaterades. Däremot konstaterades antikroppar hos vattenfladdermöss i Åbo, Nagu och Nädendal. Seroprevalensen var mycket låg, under fyra procent. Utifrån detta

FIGUR 2. Konstaterade fall av rabies, exklusive fladdermusrabies, i länder runt Norden under 2013. Källa: Rabies Bulletin Europé/Friedrich Loeffler Institut.

kan man dock konstatera att fladdermusrabies är endemisk åtminstone i västra Finland, även om förekomsten är mycket låg.

BEKÄMPNING AV SYLVATISK RABIES

För att förebygga rabiesspridning med små rovdjur från Finlands närområden sprids vaccinbeten årligen i närheten av gränsen till Ryssland. Spridningstätheten av vaccinet är 20 beten/km². Vaccineringsområdet och antalet vaccineringar har ändrats flera gånger under åren på grund av ändrade rekommendationer

och uppskattad sjukdomsrisk (Tabell 1).

Vaccineringarna inleddes i Finland under 1988–1989 genom att med hjälp av jägare sprida vaccin kring utbrottsområdet, men sedan 1990 har spridningarna utförts med flygplan i sydöstra Finland i närheten av gränsen till Ryssland (Figur 3). 2011 meddelade Ryssland om rabiesfall i ryska Karelen. Till följd av detta utökades vaccineringsområdet i Finland till Norra Karelen och vaccineringszonen breddades.

Europeiska kommissionen har delfinansierat Finlands rabiesprogram genom att ersätta en del av vaccinets pris, sprid-

Tabell 1. VACCINATIONER, VACCINATIONSOMRÅDEN OCH ANVÄNDA VACCIN VID BEKÄMPNING AV SYLVATISK RABIES I FINLAND.

År	Vaccinationsteknik och område	Vaccinationsyta	Antal doser	Vaccin
1988–1989	Manuell spridning kring utbrottsområdet.			Vaccin av stammen SAD B19
1990	Vid sydöstra gränsen genom flygspridning.			Vaccin av stammen SAD B19
1991–våren 2011	En gång om året vid sydöstra gränsen, sedan 2004 vår och höst genom flygspridning.	5 000 km ²	80 000	Vaccin av stammen SAD B19 fram till 2009. SAG2-vaccin sedan 2010
Hösten 2011–hösten 2013	Området utvidgas till Norra Karelen, flygspridning under höst och vår.	10 000 km ²	180 000	SAG2-vaccin
2014–	Området som förut, flygspridning på hösten.	10 000 km ²	180 000	SAG2-vaccin

FOTO: AIRSPARK OY/ERIKI JÄRVINEN.

FIGUR 3. Sedan 1990 har spridningarna av vaccinbeten utförts med flygplan i sydöstra Finland i närheten av gränsen till Ryssland.

ningen med flyg och kostnaden för uppföljningen av vaccineringens framgång. I Finland anskaffas vaccinbetena genom offentlig upphandling, liksom spridningen av vaccinet med flyg. Sedan 2011 har vaccineringar som genomförs i Ryssland varit en del av det finska programmet och ingått i delfinansieringen från kommissionen. Ryssland har genomfört vaccineringar i S:t Petersburgområdet och Karelska republiken sedan 2003.

VACCINATION AV SMÅ ROVDJUR MED VACCINBETEN

Vaccinbetena innehåller levande försvagat virus i flytande form, som är förpackat i ett skal av aluminium och PVC-plast och omges av en massa tillverkad av fiskextrakt (Figur 4). Syftet med skallet är att locka djuret att äta vaccinbetet. För att följa upp effekten av vaccinationskampanjen skickar jägare i vaccineringsområdet in små rovdjur till Evira. Djuren undersöks för förekomst av tetracyklin, som verkar som vaccinmärkare. Nivån av rabiesantikroppar följs också upp.

Betena sprids från små flygplan med en flyghöjd av 60–100 meter och faller med 60–70 meters mellanrum på flyglinjer med en kilometers avstånd från varandra. Planet har en automatisk matarordning som gör att betena faller jämnt oavsett flyghastighet. De utförda

flyglinjerna lagras i en GPS-navigeringsenhet. Personer som sprider vaccinbeten måste ha en giltig rabiesvaccinering eftersom de hanterar vaccin som innehåller levande virus.

Evira informerar om när flygspridningarna inleds. I informationskampanjen uppger man var och när vaccinet sprids och ger instruktioner om vad som ska göras om man hittar ett vaccinbete i terrängen eller om man själv exponeras för vaccinet (Figur 5). Institutet för hälsa

och välfärd ser till att sjukvårdsdistrikten informeras. Vaccineringar inleds för personer som exponerats för vaccinbetet. Det har konstaterats att även hundar tycker om vaccinet och rapporterade biverkningar inkluderar trötthet, kräkning och andra symtom i matsmältningsskanalen. Misstänkta biverkningar hos djur rapporteras till Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea.

LAGSTIFTNING OCH UPPFÖLJNING

Rabies hör till de farliga djursjukdomar som enligt finsk lagstiftning om djursjukdomar ska bekämpas. Om man utifrån symtom misstänker rabies hos ett naturlevande djur, ska man försöka avliva djuret och skicka in det till Evira för undersökning. Rabiesläget hos naturlevande djur följs upp årligen genom att undersöka självdöda eller sjuka djur samt djur som skickas in av jägare, särskilt från vaccinationsområdet vid östgränsen. Dessutom undersöks alla misstänkta rabiesfall hos sällskapsdjur.

2012 undersöktes 672 naturlevande djur för rabies på Evira. Merparten av dessa var mårhundar och rävar. Dessutom undersöktes 36 sällskapsdjur. Största delen av sällskapsdjuren var hundar och katter som antingen uppvisade symtom som tydde på rabies eller hade förts in i landet olagligt. Symtom som ➤

FOTO: EVIRA/TIINA PELTONEN.

FIGUR 4. Vaccinbetena innehåller levande försvagat virus i flytande form, som är förpackat i ett skal av aluminium och PVC-plast och omges av en massa tillverkad av fiskextrakt.

FOTO: AIKSPARK ÖVERKEKI JÄRVINEN.

FIGUR 5. Evira informerar om var och när vaccinet sprids och ger instruktioner om vad som ska göras om man hittar ett vaccinbete i terrängen eller om man själv exponeras för vaccinet.

tjänstehundar ska vara vaccinerade mot rabies. Hundar som används vid grytt jakt ska vaccineras årligen, andra jakthundar vartannat år. Det rekommenderas att alla hundar och katter ska vaccineras mot rabies i hela landet.

Införseln av hundar till Finland ökar kontinuerligt. Med hjälp av införselkrav på hundar, katter och illrar försöker man skydda människors och djurs hälsa och förhindra att farliga smittsamma sjukdomar sprids. Införselkraven är lagstadgade och varierar enligt varifrån djuret kommer. Införsel av hundar och katter förutsätter att de är vaccinerade mot rabies. Vid införsel från länder med hög rabiesrisk ska rabiesantikropparna fastställas. Om införselvillkoren inte uppfylls, måste djuret återlämnas. Om detta inte är möjligt måste djuret avlivas. Eftersom regelbundna kontroller inte utförs på EUs inre marknad, har importören ett stort ansvar för att införseln av djuret inte medför fara för andra djur eller människor.

Ytterligare läsning

Evira. Rabies eller vattuskräck. Från: www.evira.fi/portal/54673

Jakava-Viljanen M, Lilley T, Kyheröinen E-M & Huovilainen A. First encounter of European bat lyssavirus type 2 (EBLV-2) in a bat in Finland. *Epid Inf* 2010, 138, 1581–1585.

Jord- och skogsbruksministeriet, Finland. Bekämpning av rabies. Veterinär- och livsmedelsavdelningen, beslut nr 9/VLA/1999.

Lumio J, Hillbom M, Roine R, Ketonen L, Haltia M, Valle M, Neuvonen E & Lähdevirta J. Human rabies of bat origin in Europe. *Lancet*, 1986, 15, 378.

Nokireki T, Huovilainen A, Lilley T, Kyheröinen E, Ek-Kommonen C, Sihvonen L & Jakava-Viljanen M. Bat rabies surveillance in Finland. *BMC Vet Res*, 2013, 9, 174.

Rabies Bulletin Europe. Löpande information om rabiesläget i Europa. Från: www.who-rabies-bulletin.org/default.aspx

Sihvonen L. Documenting freedom from disease and re-establishing a free status after a breakdown. *Rabies. Acta Vet Scand*, 2001, Suppl 94, 89–91.

***TIINA NOKIREKI**, VML, specialistveterinär för smittsamma sjukdomar, specialforskare, Forskningsenheten för djursjukdomsvirologi, Livsmedels säkerhetsverket Evira, Mustialagatan 3, 00790 Helsingfors, Finland.

- tyder på rabies hos både sällskapsdjur och naturlevande djur ska omedelbart meddelas till en tjänsteveterinär.

BEKÄMPNING AV RABIES HOS SÄLLSKAPSDJUR

Om tjänsteveterinären misstänker rabies smitta hos ett sällskapsdjur ska djuret isoleras i minst två veckors tid. Om tjänsteveterinären vid en ny undersök-

ning två veckor senare inte kan konstatera symtom som tyder på rabies, kan veterinären befria djuret från isoleringen. Om djuret inte kan tas och hållas fast utan fara ska veterinären bestämma att djuret ska avlivas. Om djuret har hunnit bita en människa ska djuret dock omedelbart avlivas och skickas för undersökning.

Jakthundar och myndigheternas

Lönestatistik från löneenkäten 2013

Saco LöneSök är Sveriges största databas för akademikerlöner och bygger på underlag från ca 300 000 akademiker. För dig som är veterinär och medlem i SVF finns nu aktuell lönestatistik från löneenkäten 2013. **Kom igång med Saco LöneSök** via SVFs hemsida www.svf.se och klicka dig vidare till AVF och Lön. **SVF vill tacka alla som har bidragit till att vi kan ge medlemmarna god vägledning i lönefrågor!**

Vad kan du göra i Saco LöneSök?

- Studera lönenivån och lönespridningen för olika åldrar, examensår, utbildningar, yrken, befattningar, sektorer och regioner.
- Studera ingångslöner och löneutveckling för olika yrken.
- Jämföra din lön med andra kolleger och andra akademiker.
- Skräddarsy statistik utifrån dina egna behov.
- Spara eller skriva ut tabeller och diagram.

När har du nytta av Saco LöneSök?

- När du söker nytt jobb
- När du ska ha lönesamtal.
- När du får en ny tjänst eller nya arbetsuppgifter.

Introduktion, spridning och framtid

Schmallenbergvirus så ända in i Norden

ERIKA CHENAIS, leg veterinär, epidemiolog,

JENNY FRÖSSLING, leg veterinär, VMD, docent, epidemiolog,

ULLA RIKULA, leg veterinär, VMD, specialforskare,

ILONA LAAMANEN, fil mag, forskare,

LIISA KAARTINEN, leg veterinär, VMD, forskningsenhetschef,

KERSTIN DE VERDIER, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär,

GUNILLA BLOMQVIST, leg veterinär, VMD, biträdande statveterinär,

JEAN FRANCOIS VALARCHER, leg veterinär, VMD, docent, Dipl ECBHM, laborator och

KARL STÅHL, leg veterinär, VMD, biträdande statsepizootolog*

I artikeln ger författarna en översikt av kunskapsläget om schmallenbergvirus: dess upptäckt i norra Europa, introduktion och spridning i de nordiska länderna liksom spekulationer om hur infektionsbilden kan komma att te sig i de nordiska länderna i framtiden. Eftersom huvudförfattaren är från Sverige ges en mer detaljerad beskrivning därifrån.

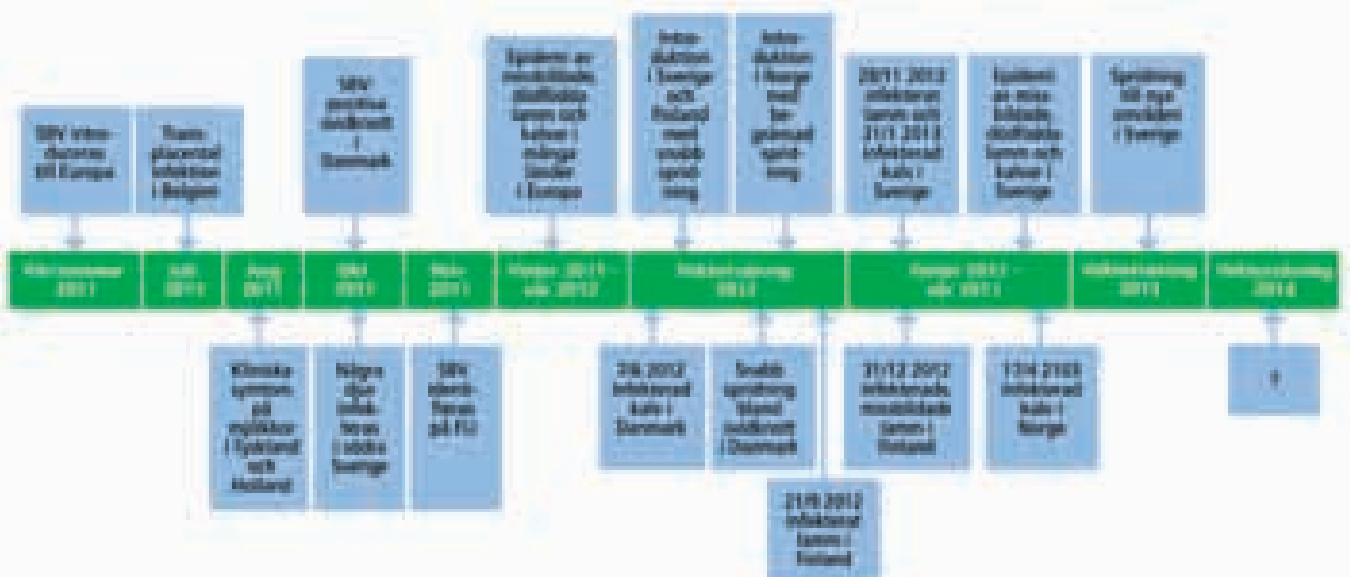
BAKGRUND

Under sensommaren 2011 observerades ett nytt sjukdomssyndrom med över-

gående feber, minskad aptit, sänkt mjölkproduktion och diarré hos mjölkkor i nordvästra Tyskland och samtidigt på flera platser i Nederländerna (12), se Figur 1. Prover från djuren analyserades, men ingen tidigare känd orsak till infektion kunde identifieras förrän forskare vid Friedrich Loeffler-Institutet i Tyskland i november 2011 rapporterade att man hittat gensekvenser av ett nytt virus som kunde vara orsaken till sjukdomen (12). Det nya viruset gavs namnet schmallenbergvirus (SBV) efter platsen där de första positiva proverna tagits. Viruset identifierades senare som orsaken till ett stort utbrott av aborter, död-

födslar och missbildningar hos idisslare i flera europeiska länder (5, 10), se Figur 2. SBV är nära besläktat med akabanevirus som kan infektera foster och orsaka liknande missbildningar (artrogryfos, skolios och hydrocefalus) om infektionen sker mellan 28 och 36 dagars dräktighet hos får och mellan 75 och 100 dagars dräktighet hos nötkreatur (14). SBV sprids av svidknott från *Obsoletus*-komplexet (1, 8). Spridning över placenta har visats (6). Viruset har även detekterats i nötsperma (13, 17), men det är oklart om detta har någon epidemiologisk betydelse.

Hur SBV infördes till Europa är fort- ➤

FIGUR 1. Tidsaxel som visar utvalda händelser relaterade till schmallenbergvirus, från förmodad tid för introduktion i Europa fram till den kommande vektorsäsongen.

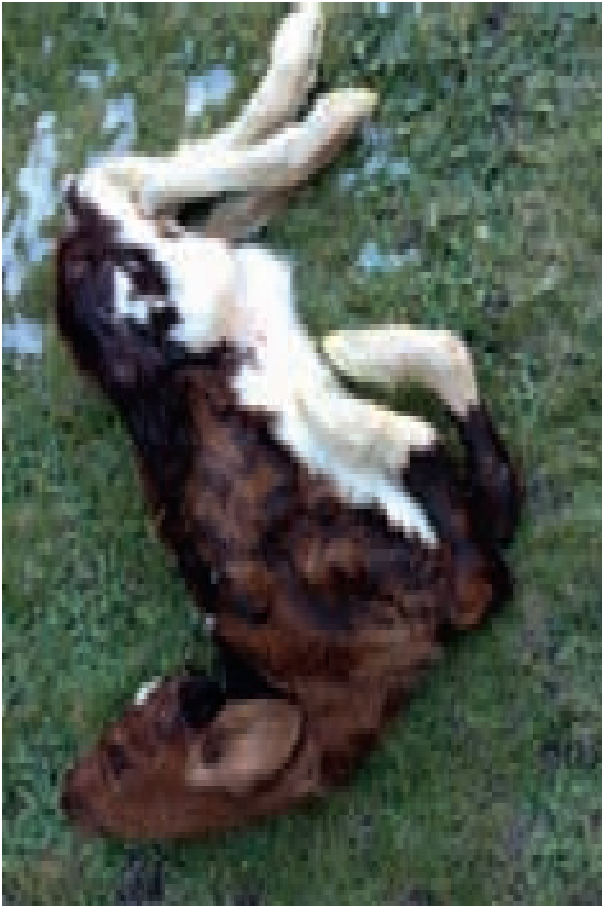

FOTO: ANNICA MEIJN

FIGUR 2. Om ickeimmuna, dräktiga idisslare infekteras under de första dräktighetsmånaderna (andra månaden för får och tredje–fjärde månaden för nöt) kan schmallenbergvirus passera placentan och i vissa fall ge missbildningar i form av artrogyfos, skolios och hydrocefalus på avkomman.

► farande okänt. De första spåren är från sommaren 2011 (3, 11, 12) och det första konfirmerade fallet är en kalv född i januari 2012 i Belgien (10). Baserat på kalvens födelsedatum, arten av dess missbildningar och tiden för betäckning, drogs slutsatsen att modern infekterats mellan 7 och 13 juli 2011, det vill säga flera månader innan de första fallen observerades i Schmallenberg (10). Under 2013 rapporterades från Turkiet om SBV-antikroppar i serumprover från idisslare som insamlats redan 2006 (2) och en rapport från Sydafrika beskriver kliniska fall från 2006 och 2008 som skulle kunna ha varit orsakade av infektion med SBV (15). Möjligen tyder detta på att viruset cirkulerat innan det upptäcktes i Europa under 2011.

En stor andel av den mottagliga

insamlingsställen över hela Danmark, men inga fler SBV-positiva svidknott hittades (19). Under 2012 genomfördes ytterligare vektorövervakning och SBV-positiva svidknott hittades från samtliga av de fyra insamlingsställen som användes (19). Under 2012 undersöktes 23 prover från idisslare avseende antikroppar mot SBV och den 5 juni befanns prover från två kor från södra Jylland vara positiva. Likaledes undersöktes 56 missbildade, dödfödda eller svagfödda lamm, killingar och kalvar under 2012. SBV påvisades den 7 juni 2012 i prov från en av dessa kalvar.

Norge

Under september och oktober 2012 påvisades SBV i svidknott från två (av totalt fem) insamlingsställen belägna

populationen i nordvästra Europa utsattes för smitta redan under hösten 2011 (7, 11). Effekten av detta sågs under våren 2012 då aborter, dödfödselar och missbildningar hos kalvar, lamm och getter rapporterades från många länder (6). Spridningen av viruset fortsatte sedan under vektorsäsongen 2012 med utbrott av denna typ av störningar i bland annat Sverige under våren 2013 (4). Övriga nordiska länder rapporterade alla enstaka sådana fall.

SPRIDNING I NORDEN

Danmark

SBV nådde snabbt Danmark, positiva svidknott infångades på södra Jylland vid gränsen mot Tyskland redan i oktober 2011 (18). Efter fyndet undersöktes svidknott från 47 olika

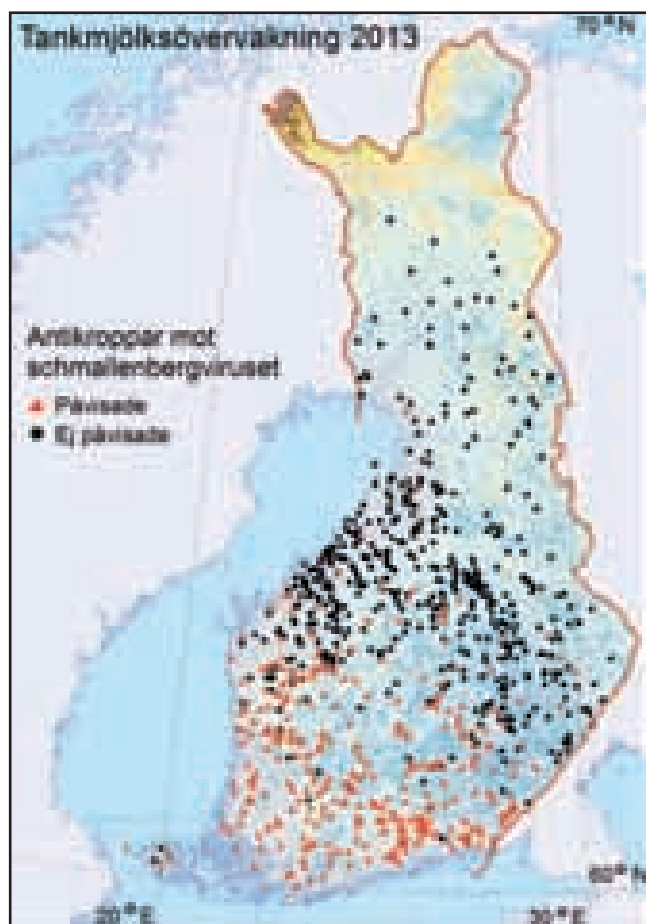
längs med södra Norges kustremsa (20). Efter vektorsäsongen 2012 genomfördes en undersökning av tankmjölk från 2 400 mjölkbesättningar i södra delarna av landet. Prover från 18 procent av besättningarna var positiva med avseende på antikroppar, inga av besättningarna hade rapporterat några kliniska symtom. Den 17 april 2013 påvisades SBV i prover från en missbildad kalv. Under vektorsäsongen 2013 fångades svidknott på sju olika ställen i södra till östliga delarna av Norge, samtliga prover som analyserats hittills har varit negativa (Ståle Sviland, Oslo, pers medd 2013).

Finland

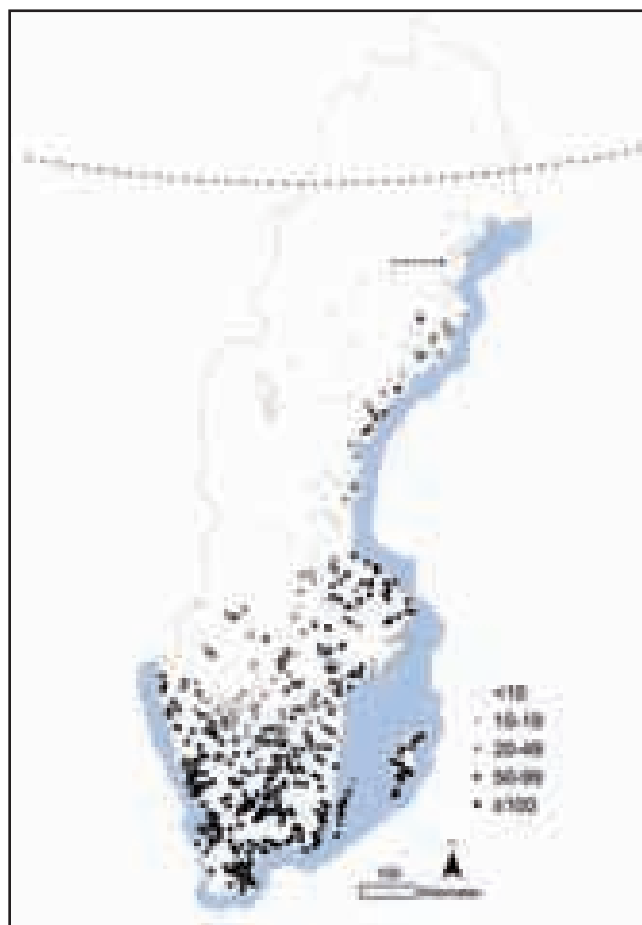
Den 30 augusti 2012 upptäcktes SBV-infektion i Finland då ett prov från virusövervakning i dikobesättningar i högriskområde för vektorburna sjukdomar (sydvästra och södra Finlands kust samt Ålands skärgård) testade positivt för antikroppar mot SBV. Ytterligare fynd gjordes den 21 september 2012 då prover från ett lamm som provtogs på grund av misstanke om infektion med bluetonguevirus var positiva både med avseende på antikroppar mot SBV och för virus. Den 31 december 2012 påvisades också SBV i prover från ett missbildat lamm. Resultat från en undersökning där tankmjölkprover från 934 mjölkbesättningar insamlade under februari till mars 2013 visade att 39 procent av besättningarna var positiva med avseende på antikroppar mot SBV (Figur 3). Fördelningen av SBV-positiva mjölkbesättningar sammanföll med det klimatområde där den genomsnittliga temperaturen under sommaren 2012 var minst +14°C.

Sverige

Ett fåtal djur infekterades med SBV i Sverige redan hösten 2011 (4). Av 600 blodprover från får som samlats in mellan augusti 2011 och mars 2012 testade ett prov positivt med avseende på antikroppar mot SBV liksom ett av 641 tankmjölkprov från mjölkbesättningar i södra Sverige insamlade från april till juni 2012 (4). Ingen spridning inom landet verkade ske innan denna vektorsäsong slut. Under vektorsäsongen 2012 skedde en nyintroduktion av SBV

FIGUR 3. Geografisk fördelning av schmallenbergvirus ELISA-resultat från en tankmjölkundersökning av 934 finska mjölkgårdar som genomfördes efter vektorsäsongen 2012. Röda trianglar motsvarar besättningar med tankmjölkprov som var positivt med avseende på antikroppar mot schmallenbergvirus och svarta prickar besättningar med tankmjölkprov som var negativt.

FIGUR 4. Geografisk fördelning av schmallenbergvirus ELISA-resultat från en tankmjölkundersökning av 723 svenska mjölkgårdar som genomfördes efter vektorsäsongen 2012. Provtagna besättningar anges med prickar och gråskalan representerar kategoriserade testresultat, från mycket låga ELISA S/P-värden till mycket höga, i en gradient från vitt till svart. S/P < 10 (n = 154), S/P = 10–19 (n = 28), S/P = 20–49 (n = 103), S/P = 50–99 (n = 185) och S/P > 100 (n = 253). Polcirkeln är markerad med en streckad linje och den streckade pilen visar det nordligaste positiva tankmjölkprovet, från Piteå kommun. Höga ELISA S/P-värden antas motsvara hög inombesättningsprevalens.

med omfattande spridning. Resultat av tankmjölkprover från mjölkbesättningar i hela landet insamlade i november 2012 visade en mycket hög förekomst av SBV-positiva besättningar då nästan 75 procent av tankmjölkproverna (541 av 723) testades positiva för antikroppar mot SBV (4).

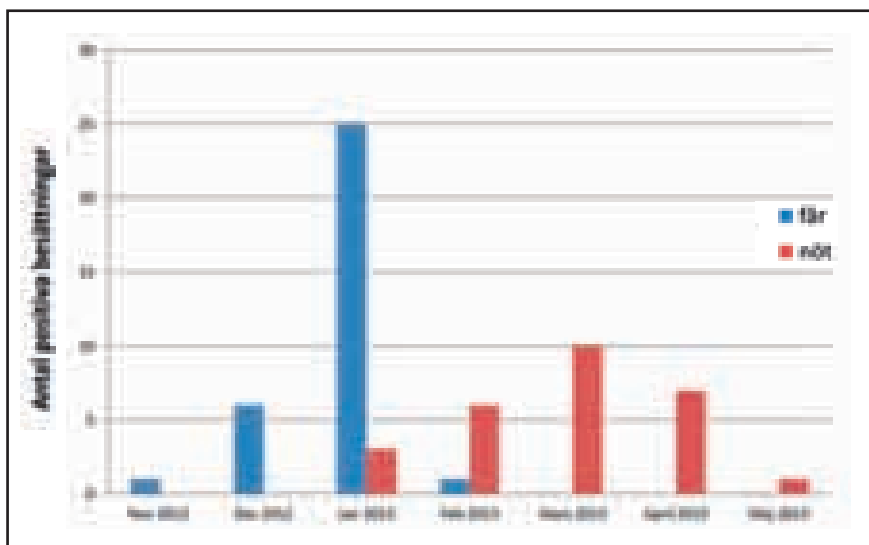
En heterogen geografisk spridning konstaterades där besättningar med höga tankmjölk-ELISA S/P-värden dominerade i söder och i den centrala östkustregionen, negativa besättningar i norra inlandet och en blandad zon med alla kategorier däremellan (Figur 4). Även negativa besättningar eller besättningar med låga värden fanns i områden där besättningar med höga värden dominerade. Höga ELISA S/P-värden

antas motsvara hög inombesättningsprevalens (9). Stor variation med avseende på inombesättningsprevalens framkom också i en serologisk undersökning som genomfördes på individnivå i 47 av de 723 besättningarna under våren 2013. Den uppskattade inombesättningsprevalensen varierade i denna undersökning mellan 0 och 100 procent.

Det första kliniska fyndet av SBV i Sverige bekräftades den 28 november 2012 från ett aborterat lamm. Mellan 28 november 2012 och 31 maj 2013 undersöktes sedan idisslarfoster och nyfödda från 328 besättningar (169 nöt-, 124 får-, två alpaka-, fyra get-, en kamel-

och en bisonbesättning), och SBV kunde bekräftas i kalvar från 27 besättningar och lamm från 33 besättningar. Antalet positiva prover och deras fördelning över tiden visas i Figur 5. För får sågs en topp med positiva fall i januari och för nötkreatur i mars, vilket innebär att de flesta transplacentala infektionerna skedde mellan augusti och oktober.

Under 2013 genomfördes månatliga, upprepade tankmjölkundersökningar i 650 av de mjölkbesättningar som deltagit i tankmjölkundersökningen hos mjölkkor efter vektorsäsongen 2012. ➤

FIGUR 5. Antal svenska får- och nötkreatursbesättningar med minst ett foster eller nyfött djur bekräftat positivt för schmallenbergvirus med RT-PCR mellan november 2012 och maj 2013. Prover från får är i blå färg och prov från nötkreatur i rött. Toppen av bekräftade fall av infektion med schmallenbergvirus hos missbildade eller neonatala lamm i januari och för kalvar i mars innebär att de flesta transplacentala infektionerna skedde mellan augusti och oktober.

- Resultaten visar att ett stort antal besättningar nyinfekterats under 2013 (Figur 6) och antyder att viruscirkulation huvudsakligen skett i områden som under 2012 hade en lägre förekomst av SBV, och som följaktligen hade en mindre andel immuna djur.

Flera olika enkätstudier har genomförts. En enkät angående betäckningsresultat för får hösten 2012 visade att i medeltal 23 procent av tackorna inte var dräktiga vid skanning. Enkäter angående lammings-, killnings- och kalvningsresultat våren 2013 visade alla att onormalt många dräktiga djur (upp till 23 %) hade problem med förlossningar och/eller födde små, svagfödda, dödfödda och missbildade avkomor.

DISKUSSION

Bara några månader efter introduktionen av SBV till Europa påvisades de första viruspositiva svidknotten i Danmark. Ett år senare påträffades infekterade svidknott i hela Danmark (16) och 75 procent av testade mjölkbesättningar i Sverige hade exponerats för viruset (4). Den omfattande och snabba spridningen inom Sverige ägde rum på bara några månader, baserat på en uppskattad introduktion i juli–augusti 2012.

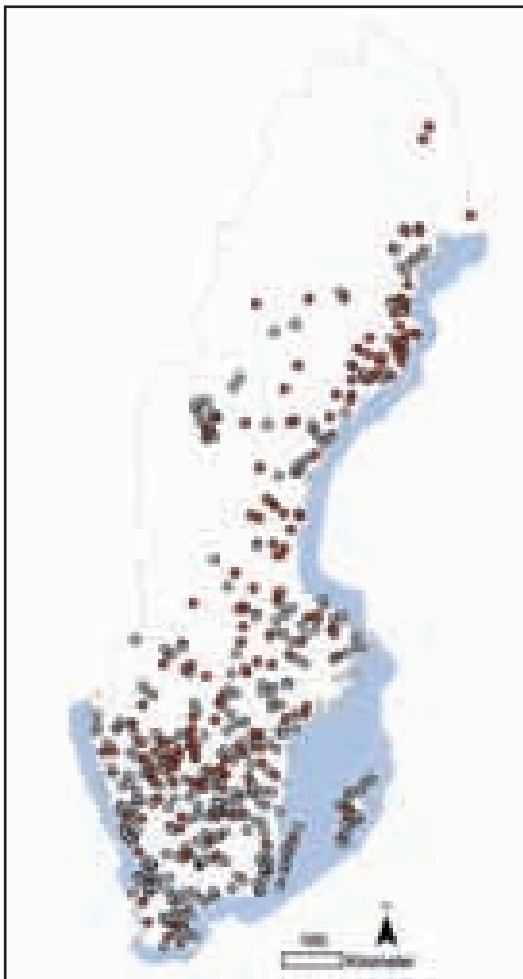
Mönstret för infektionens spridning i Finland är liknande: introduktion sensommar/höst 2012 med snabb spridning fram till vektorsäsongen slut. I tankmjölksundersökningar efter vektorsäsongen 2012 sågs i både Norge, Sverige och Finland ansamling av positiva besättningar i de södra (och östra för Sverige) delarna av länderna (Figur 7). Detta talar för en eller flera introduktioner från söder/öster i både Norge, Sverige och Finland och indikerar dessutom att spridningen mellan och inom besättningar begränsas av faktorer förbundna med geografi och klimat.

Dygnsmedeltemperaturen påverkar vektorsäsongens längd liksom svidknottspopulationernas dynamik och densitet (16). För flera agens som sprids med svidknott är det också visat att virusreplikationen i svidknott går snabbare vid högre temperaturer (16). I Norge sågs lägre prevalens i en tankmjölksundersökning än i motsvarande undersökningar från Sverige och Finland, vilket tyder på långsammare spridning eller senare introduktion. Ander och medarbetare (1) visar att svidknott är närvarande i stort sett i hela Sverige, men att andra arter än de som hittills visats kunna överföra SBV dominerar på

högre höjder och längre norrut. Sverige har vektorfri period mellan november och april (1) och det anses därför inte sannolikt att SBV kan övervintra i svidknott.

Smittspridning av SBV har setts vintertid i form av kliniska fall på vuxna djur i januari så långt norrut som norra Tyskland (21). Det kan inte helt uteslutas att smittan övervintrar på något annat vis än i adulta svidknott även i Norden. Huruvida den smittspridning som sågs i Sverige under 2013 (Figur 6) var resultat av övervintrad smitta eller nyintroduktion går just nu inte att avgöra. Enligt författarnas kännedom är inga större serologiska undersökningar genomförda i Danmark varför det är svårt att uttala sig vidare om situationen där, förutom att smittan var väl spridd i vektorpopulationen 2012 och att frekventa återintroduktioner från kontinentala Nordeuropa är att vänta med tanke på det geografiska läget.

Smittspridningen av SBV väntas avta allteftersom fler och fler individer i Europa uppnår naturlig immunitet. Däremot är det inte troligt att en populationsimmunitet som är tillräckligt hög för att helt kunna hindra viruscirkulation kommer att uppnås, bland annat på grund av korta generationstider i de mottagliga idisslarpopulationerna. Under 2014 förväntas således antalet kliniska fall av SBV på idisslaravkomor i Norden bli färre än under 2013 eftersom ett stort antal djur hade skyddande immunitet under vektorsäsongen 2013. Vid denna publikations pressläggning verkar detta också vara fallet, åtminstone i Sverige (författarnas egna observationer). Värt att notera är att för SBV, liksom för andra sjukdomar som överförs med svidknott, ses en infektionstopp under sensommar/tidig höst (3). Detta får konsekvenser framför allt inom fårproduktion med vinterlamning. Ungtackor utan naturlig immunitet som betäcks redan i juli–september riskerar att infekteras under den för SBV mest infektiösa delen av dräktigheten. De svenska enkätstudierna visar att SBV-infektion i vissa besättningar ger kraftig påverkan på reproduktionen som leder till betydande ekonomiska effekter för den enskilda djurägaren. I Sverige

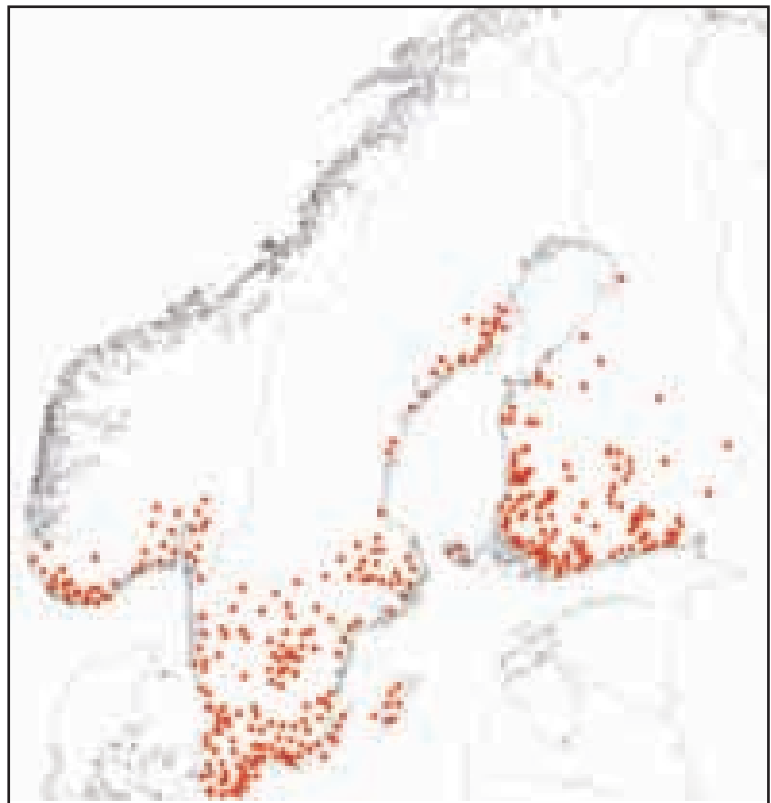
FIGUR 6. Geografisk fördelning av schmallenbergvirus ELISA-resultat från upprepade tankmjölksundersökningar av 650 svenska mjölkgårdar som genomfördes under 2013. Röda prickar visar besättningar som hade ett högre ELISA SIP-värden efter jämfört med innan vektorsäsongen 2013 och vita prickar de besättningar som hade oförändrat eller lägre värde. En höjning av ELISA SIP-värdet tyder på att djur i besättningen ny-infekterats under 2013.

pågår vidare analys av de serologiska data som insamlats under 2013. Genom att kombinera dessa med produktionsresultat väntas bättre förståelse för infektionens effekter på produktion och reproduktion kunna uppnås.

SUMMARY

Schmallenberg virus infection in the Nordic countries

Schmallenberg virus (SBV) was introduced to the Nordic countries (Denmark, Sweden, Norway and Finland) only months after its first appearance in mainland continental Europe. Following

FIGUR 7. Geografisk fördelning av schmallenbergvirus ELISA-resultat från tankmjölksundersökningar av norska, svenska och finska mjölkgårdar genomförda efter vektorsäsongen 2012. Röda prickar motsvarar besättningar med tankmjölksprov som var positivt med avseende på antikroppar mot schmallenbergvirus.

the first introductions in 2011, extensive and rapid spread was reported throughout 2012 and 2013. Circulation of virus was confirmed by detection of SBV in malformed lambs or calves from all four countries.

A local heterogeneity of within-herd seroprevalences was found in Sweden, indicating that SBV-naive animals remained also in highly infected areas enabling the re-emergence of the infection in the vector season of 2013. Big losses, seemingly due to infection with SBV, was reported from Sweden in terms of failed reproduction in ewes mated during the vector season of 2012 and losses of lambs, kids and calves during the following season. It is speculated that the losses will be less severe in all the Nordic countries as more and more animals across Europe reach natural immunity.

Referenser

1. Ander M, Meiswinkel R & Chirico J. Seasonal dynamics of biting midges (Diptera: Ceratopogonidae: *Culicoides*), the potential vectors of bluetongue virus, in Sweden. *Vet Parasitol*, 2012, 184, 1, 59–67.
2. Azkur AK, Albayrak H, Risvanli A, Pestil Z, Ozan E, Yilmaz O, et al. Antibodies to Schmallenberg virus in domestic livestock in Turkey. *Trop Anim Health Prod*, 2013, May 4.
3. Beer M, Conraths FJ & van der Poel WH. Schmallenberg virus – a novel orthobunyavirus emerging in Europe. *Epidemiol Infect*, 2013, 141, 1, 1–8.
4. Chenais E, Ståhl K, Frössling J et al. Schmallenberg virus beyond latitude 65°N. *Transboundary and Emerging Diseases*, 2013, doi: 10.1111/tbed.12195.
5. Doceul V, Lara E, Sailleau C et al. Epidemiology, molecular virology and diagnostics of Schmallenberg virus, an emerging orthobunyavirus in Europe. *Vet Res*, 2013, 44, 1, 31.
6. EFSA. Schmallenberg virus: Analysis of the epidemiological data and assessment of impact. *EFSA Journal*, 2012, 10, 6. ➤

- 7. Elbers AR, Loeffen WL, Quak S, de Boer-Luijtz E, van der Spek AN, Bouwstra R, et al. Seroprevalence of Schmallenberg virus antibodies among dairy cattle, the Netherlands, winter 2011–2012. *Emerg Infect Dis*, 2012, 7, 1065–1071.
8. Elbers AR, Meiswinkel R, van Weezep E, Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan MM & Kooi EA. Schmallenberg virus in *Culicoides* spp. Biting midges, the Netherlands, 2011. *Emerg Infect Dis*, 2013, 1, 106–109.
9. Frössling J, Lindberg A & Björkman C. Evaluation of an iscom ELISA used for detection of antibodies to *Neospora caninum* in bulk milk. *Prev Vet Med*, 2006, 74, 2–3, 120–129.
10. Garigliany MM, Hoffmann B, Dive M et al. Schmallenberg virus in calf born at term with porencephaly, Belgium. *Emerg Infect Dis*, 2012, 6, 1005–1006.
11. Garigliany MM, Bayrou C, Kleijnen D, Cassart D & Desmecht D. Schmallenberg virus in domestic cattle, Belgium, 2012. *Emerg Infect Dis*, 2012, 9, 1512–1514.
12. Hoffmann B, Scheuch M, Hoper D et al. Novel orthobunyavirus in cattle, Europe, 2011. *Emerg Infect Dis*, 2012, 3, 469–472.
13. Hoffmann B, Schulz C & Beer M. First detection of Schmallenberg virus RNA in bovine semen, Germany, 2012. *Vet Microbiol*, 2013, 167, 3–4, 289–295.
14. Kirkland PD. Akabane and bovine ephemeral fever virus infections. *The Vet Clin of North Am Food Anim Pract*, 2002, 3, 501–514, viii–ix.
15. Leask R, Botha AM & Bath GF. Schmallenberg virus – is it present in South Africa? *J S Afr Vet Assoc*, 2013, 84, 1, E1–4.
16. Mellor PS, Boorman J & Baylis M. *Culicoides* biting midges: their role as arbovirus vectors. *Annu Rev Entomol*, 2000, 45, 307–340.
17. van der Poel WH, Parlevliet JM, Verstraten ER et al. Schmallenberg virus detection in bovine semen after experimental infection of bulls. *Epidemiol Infect*, 2013, 9, 1–6.
18. Rasmussen LD, Kristensen B, Kirkeby C, Rasmussen TB, Belsham GJ, Bødker R, et al. *Culicoides* as vectors of Schmallenberg virus. *Emerg Infect Dis*, 2012, 18, 7, 1204–1206.
19. Rasmussen LD, Kirkeby C, Bødker R et al. Rapid spread of Schmallenberg virus-infected biting midges (*Culicoides* spp.) across Denmark in 2012. *Transbound Emerg Dis*, 2014, 1, 12–16.
20. Tønnessen R & Jonassen CM. Overvåkning for Schmallenbergvirus hos drøvtyggere i Sør-Norge. In: *Proceedings of Husdyrforsøksmøtet 2013*, Thon Hotel Arena, 28–29 januar 2013.
21. Wernike K, Kohn M, Conraths FJ et al. Transmission of Schmallenberg virus during Winter, Germany. *Emerg Infect Dis*, 2013, 10, 1701–1703.

***ERIKA CHENAIS**, leg veterinär, epidemiolog, Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), 751 89 Uppsala, Sverige.

JENNY FRÖSSLING, leg veterinär, VMD, docent, epidemiolog, Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA, 751 89 Uppsala, Sverige.

ULLA RIKULA, leg veterinär, VMD, specialforskare, Forskningsenheten för djursjukdomsvirologi, Livsmedelsverket Evira, 00790 Helsingfors, Finland.

ILONA LAAMANEN, fil mag, forskare, Forskningsenheten för djursjukdomsvirologi, Livsmedelsverket Evira, 00790 Helsingfors, Finland.

LISA KAARTINEN, leg veterinär, VMD, forskningsenhetschef, Forskningsenheten för djursjukdomsvirologi, Livsmedelsverket Evira, 00790 Helsingfors, Finland.

KERSTIN DE VERDIER, leg veterinär, VMD, biträdande statsveterinär, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA, 751 89 Uppsala, Sverige.

GUNILLA BLOMQVIST, leg veterinär, VMD, biträdande statveterinär, Enhet för virologi, immunobiologi och parasitologi, SVA, 751 89 Uppsala, Sverige.

JEAN FRANCOIS VALARCHER, leg veterinär, VMD, docent, Dipl ECBHM, laborator, Enhet för virologi, immunobiologi och parasitologi, SVA, 751 89 Uppsala, Sverige.

KARL STÅHL, leg veterinär, VMD, biträdande statsepizootolog, Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA, 751 89 Uppsala, Sverige.

Korsbandsoperation

16 maj 2014, Upplands Väsby

Föreläsare Silvia Jauernig, veterinär, DECVS, Finland

Målgrupp Veterinärer med intresse för ledkirurgi

Innehåll Theoretical course and dry lab. Tightrope is a relative new technique to treat cranial cruciate ligament disease, which has been evaluated in a multicentre study. It combines a relative simple technique, with relative low morbidity, a strong and lasting implant and the ability to use it in nearly all sizes of dogs. No special instruments are needed.

Mer information och anmälan på www.vetabolaget.se

Veterinärverksamhet i mindre stad TILL SALU

Pendlingsavstånd från Stockholm. Omsättning 5,8 milj kronor. Mera information finns att läsa på www.lyckligalandet.se/5800000 (OBS! Det är noga med antalet nollor).

Hjortelusflueinvasjonen – konsekvenser for dyr og mennesker

KNUT MADSLIEN, veterinær/seniorforsker, PhD, og
BJØRNAR YTREHUS, veterinær, PhD,

Fokuset på viltsykdommer i Norge har økt de seneste tiårene, mye på grunn av økt forståelse for muligheten for spredning av zoonoser fra vilt. I artikkelen brukes hjortelusflua (*Lipoptena cervi*) som eksempel på en parasitt som kan ha klinisk og subklinisk effekt på hjortevilt og dessuten affisere oss mennesker og husdyra våre.

INNLEDNING

Helsetilstanden til viltlevende dyr i Norge er generelt god, men fokuset på viltsykdommer har økt de seneste tiårene, mye på grunn av økt forståelse for muligheten for spredning av zoonoser fra vilt (for eksempel fugleinfluensa og tularemi) (12). Videre har sykdommenes direkte effekt på viltbestandene blitt bedre dokumentert (10). Dette har medvirket til økt oppmerksomhet for fagområdet blant biologer og økologer, i tillegg til de veterinær- og humanmedisinske fagmiljøene.

Helseovervåking av viltlevende dyr er krevende av flere årsaker. Funn av flere døde eller klinisk syke dyr i et begrenset geografisk område er den mest konkrete indikasjonen på at en bestand er rammet av sykdom. Men slike observasjoner vil alltid innebære en underestimering av reell sykdomsprevalens og insidens (24). Videre vil sykdommer som medfører forbigående symptomer eller ikke gir vesentlig og akutt, forøket dødelighet i mange tilfeller bli oversett (24). En annen utfordring for påvisning av sykdom hos viltlevende byttedyr er anti-

predator strategien, som medfører at de gjemmer seg når de føler seg syke.

I denne artikkelen bruker vi hjortelusflua (*Lipoptena cervi*) som eksempel på en parasitt som kan ha klinisk og subklinisk effekt på hjortevilt og dessuten affisere oss mennesker og husdyra våre. Gjennom dette vil vi også peke på viktigheten av god sykdomsovervåking av vilt.

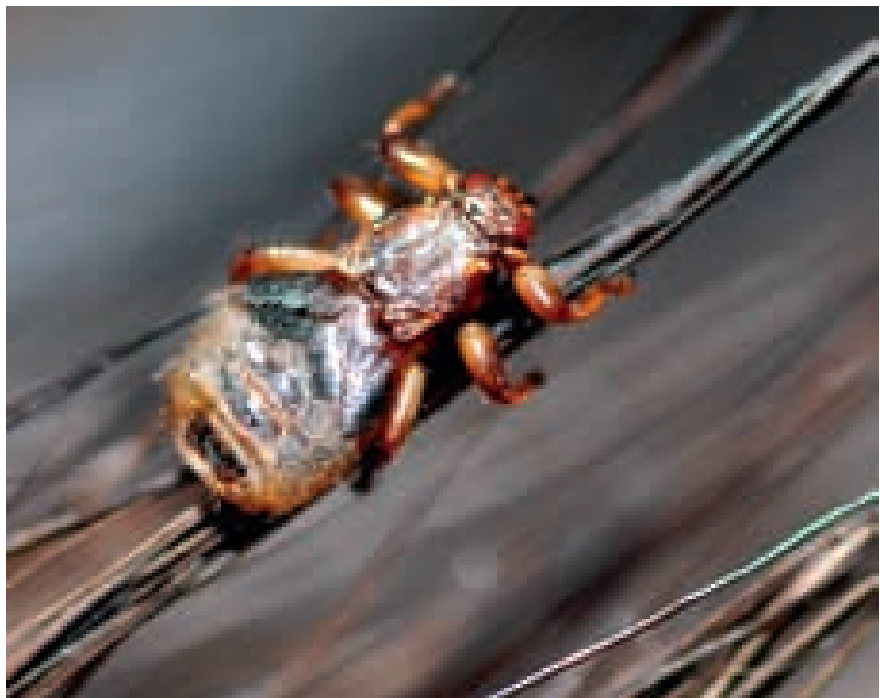
HJORTELUSFLUA – LIVSSYKLUS, VERTSDYR OG UTBREDELSE

Hjortelusflua er et blodsugende, rødbrunt, flatt, cirka 5 mm langt insekt med bredt hode og kraftige klør på beina (2). Det klekkes med vinger og flyr under vertssøket om høsten. Ved funn

av et vertsdyr feller det vingene (Figur 1). Hjortelusflua lever deretter i vertens pels gjennom hele vinteren. Den suger blod, parrer seg og produserer nesten ferdigutviklede pupper. Disse faller ut av pelsen og klekkes påfølgende høst (7). Man tror at hjortelusflua bare kan reproducere på hjortedyr (3).

Elgen (*Alces alces*) er det viktigste vertsdyret i Norge, Sverige og Finland (25). Men hjortelusfluer kan også angripe mennesker og andre pattedyr (3, 11, 13).

Hjortelusflua er funnet i klærne til en omkring 5 000 år gammel, mumifisert person, kalt "Ötzi", i syd-Tyrol i Italia (6), hvilket indikerer at parasitten har vært utbredt i Europa over lang tid. Her ►

FIGUR 1. Hjortelusflue i pelsen på en elg. Den har felt vingene slik at bare to korte stumper står igjen, og bakkroppen er oppsvulmet etter at den har sugd blod.

FOTO: VETERINÆRINSTITUTTET/BJØRNAR YTREHUS.

- i Norden fantes den imidlertid bare i Danmark og Sør-Sverige fram til engang på 1960-tallet. Siden da har insektet spredt seg til omkring 61°N i Norge, 62°N i Sverige og 65°N i Finland (26). I Norge er parasitten nå utbredt i Sør-Norge øst for Langfjella, med nordligste observasjon like nord for Elverum og sørligste observasjon ved Kristiansand.

HJORTELUSFLUAS EFFEKT PÅ DYR

Hjortelusflua har tradisjonelt sett blitt betraktet som plagsom, men ufarlig for dyr og mennesker (1). Men høsten 2006 og vinteren 2007 så vi et utbrudd med massivt, bilateralt håravfall hos elg i sør-østlige Norge og grensetraktene på svensk side (Figur 2).

Majoriteten av de affiserte dyrene som ble undersøkt, hadde store mengder hjortelusflue i pelsen. Områder med håravfall var karakterisert av tørre skorper uten lesjoner som tydet på kløe (19). Typiske histologiske funn i huden, sammen med fravær av andre ektoparasitter, sporstoffmangel eller hudinfeksjoner, gjorde at håravfallet ble knyttet til de massive angrepene av hjortelusfluer (19). I Norge ble flere enn 16 500 hjortelusfluer funnet i pelsen på en elg med mye håravfall (19). En studie av 350 felte elg i grenseområdene mot Sverige viste at hjortelusflua fantes hos alle dyr, men tettheten varierte fra 0,001 til 1,4 fluer/cm² i nakkepelsen (18). Årsakene til variasjoner i hjortelusfluetettheten mellom individer og kjønn er uklare,

men fysiske (kroppsstørrelse og tidspunkt for pelsskifte) og atferdsmessige (habitatvalg, aktivitetsnivå) ulikheter kan være medvirkende faktorer (18).

Parasitters subkliniske effekt på et vertedyr kan være utfordrende å diagnostisere, spesielt hos vilt. Men sett fra et økologisk og viltforvaltningsmessig synspunkt kan denne effekten være vel så interessant å belyse, siden sykdommer som påvirker dyra på denne måten kan tenkes å ha en effekt på populasjonsnivå. Når vi sammenholdt hjortelusfluetetthet, slaktevekt og hårkortisol hos elg uten håravfall, fant vi imidlertid ingen klare tegn til en slik subklinisk effekt (17). Dette kan indikere at elgen tolererer lav til moderat hjortelusfluetetthet, mens svært høy hjortelusfluetetthet, som i 2006/2007, kan medføre håravfall (19). Det må imidlertid mer forskning til for å fastslå om hjortelusfluer har en bestandsregulerende effekt, utover håravfall hos enkelte dyr.

Eksperimentell infestasjon av finske tamrein (*Rangifer tarandus tarandus*) medførte kraftig kløe og mekanisk be-
tinget håravfall, spesielt på halsen og ryggen (14). Det ble ikke påvist patologiske forandringer ved

undersøkelse av enkelte blodparametre (20). Vi vet ikke hvilke konsekvenser etablering av hjortelusfluer i norske vill- og tamreinområder vil ha. Men kløe og håravfall er det grunn til å frykte, og dette vil kunne virke negativt for allerede sårbare villreinbestander.

Det er få rapporter om skadelige effekter av parasitten hos de andre hjorteviltartene. Fokalt håravfall og eksem er beskrevet hos hjort (*Cervus elaphus*) i Tyskland (22), og utmattelse og veksthemning hos dåhjort (*Dama dama*) i Hviterussland (11) ble assosiert med hjortelusflua. Hunder kan reagere med erytem og kløe (9), og det foreligger observasjoner om uro og kløe hos hester.

HJORTELUSFLUAS EFFEKT PÅ MENNESKER

I enkelte områder med høy hjortelusfluetetthet kan det tyde på at skogen blir mindre brukt til friluftaktiviteter om høsten på grunn av risikoen for angrep av hjortelusfluer.

Eksperimentelle forsøk på mennesker har vist at parasitten kan sugе blod gjentatte ganger og opptil 25 minutter per gang (3). Hverken sticket eller blodsugingen er assosiert med smerte hos menneske, men en kløende, sirkulær hevelse kan oppstå etter en dag og vare opptil 20 dager (8). I enkelte tilfeller kan tilstanden vare i opptil ett år. Finske forskere har beskrevet dette som "deer ked dermatitis" og antydnet en hypersensitivitetsreaksjon som mekanisme (21). Andre forskere har foreslått at de beskrevne symptomene kan skyldes infeksjon med *Bartonella*-bakterier (4). På samme måte er det hver høst rapporter om jegere og friluftsfolk i Norge som klager over kløende, persisterende hevelser etter nærkontakt med hjortelusfluer (Figur 3). Allergisk rinokonjunktivitt etter gjentatte bitt av hjortelusfluer er også beskrevet i Finland (16), mens omfanget av denne kliniske tilstanden er ukjent i Norge.

HJORTELUSFLUE-BÅRNE SYKDOMMER?

Vektorbårne patogener, som for eksempel *Borrelia burgdorferi* sensu lato i skogflått (*Ixodes ricinus*), har de seneste årene fått økt oppmerksomhet innen human-

FOTO: VETERINÄRINSTITUTTET/BJÖRNAR YRREHUS.

FIGUR 2. Elgku med massivt, bilateralt håravfall og store mengder hjortelusfluer, avlivet vinteren 2007.

FOTO: VETERINÆRINSTITUTTET/KNUT MADSLIEN

FIGUR 3. Kløende, sirkulære hevelser på hånd og fot, ett år etter bitt av hjortelusflue.

medisinen (15). Alternative vektorer, som hjortelusflua, er i mindre grad undersøkt. Derfor ble norsk elg og hjortelusfluer i pelsen på disse dyrene nylig undersøkt for bakterieslekten *Bartonella* og resultatet var oppsiktsvekkende. PCR-analysene viste 100 prosent prevalens for *Bartonella* i hjortelusfluer og 70 prosent prevalens i blodet til elgene innenfor utbredelsesområdet til parasitten. Til sammenligning var 37 prosent av elgene utenfor utbredelsesområdet positive for *Bartonella* (5). Nærmere undersøkelser viste at det innenfor utbredelsesområdet fantes to arter av *Bartonella*, mens det bare var en art utenfor. Vi vet ikke om hjortelusflue-bårne *Bartonella* spp kan gi sykdom hos mennesker eller dyr. I Sverige ble riktignok infeksjon med slike bakterier foreslått som årsak til den såkalte "orienterarsjukan" (23), som førte til flere dødsfall blant mennesker på 1980- og 90-tallet, men det må mer forskning til for å bekrefte/avkrefte om det kan finnes noen slik sammenheng.

FORVALTNINGSMESSIGE KONSEKVENSER OG FOREBYGGENDE TILTAK

Forebyggende tiltak ved massive angrep av hjortelusfluer på husdyr og mennesker

kan være økt lokalt jakttrykk på elg og begrenset vinterføring av elg nær bebyggelse. Videre er det fornuftig å innføre forbud mot transport av levende hjortevilt og skinn uten foregående antiparasittbehandling for å begrense menneske-assosiert spredning av parasitten.

En studie fra 2010 viste at risikofaktorer for høy tetthet av hjortelusfluer på elgen i sør-øst Norge var mye furuskog og høy elgtetthet om vinteren (18). Mennesker kan derfor unngå disse områdene om høsten.

Forbedret håndhygiene under slaktning av elg synes tilrådelig på grunn av potensiell smitterisiko for *Bartonella* (fra hjortelusfluas avføring og elgblod) via småsår (5).

Medikamentell forebygging med ivermektin har vist seg å være effektiv mot hjortelusflua på tamrein i Finland (20). Hunder kan beskyttes med topikal applisering av pyretroider (9). I Finland er en spray med virkestoffet icaridin lansert til bruk på mennesker, men graden av effekt mot hjortelusfluer er ukjent for forfatterne.

KONKLUSJON

Hjortelusflueinvasjonen i Norge, med tilhørende helseproblemer og helse relaterte forskningsspørsmål vedrørende dyr og folk, illustrerer betydningen av helseovervåking av viltlevende dyr. Helseovervåking vil fungere både som et tidlig varselingsystem for opptreden av sykdommer på fremmarsj (emerging diseases) og som grunnlag for forsvarlig viltforvaltning. Det er et åpent spørsmål om bedre overvåking, kunnskap og risikoanalyse kunne ha hindret eller bremset invasjonen og unngått eventuelle helseproblemer hos dyr og mennesker. Man ser i alle fall at økt bevissthet om vilthelse hos naturforvaltnings- og dyrehelsemyndighetene vil være gunstig for å bevare en fortsatt god helsetilstand hos viltlevende dyr i Norge og de andre nordiske landene. Ikke minst er det et stort behov for bedre dialog og samhandling mellom myndigheter og fagfolk på dette området. Forhåpentligvis vil oppmerksomheten rundt viltlevende dyrs helse og sykdommer øke i takt med bevisstgjøringen rundt sammenhengen mellom helsen til mennesker, dyr og miljø (One Health).

Referanser

- Allan SA. Biting flies (Class *Insecta*: Order *Diptera*). I: Samuel WM, Pybus MJ, Kocan AA, eds. Parasitic disease of wild mammals, 2nd ed. Ames, Iowa, Iowa State University Press, 2001, 18–45.
- Andersson H. De svenska lusflugorna. Entomologisk Tidskrift, 1985, 106, 15–25.
- Bequaert J. A monograph of the *Melophaginae* or ked flies of sheep, goats, deer and antelopes (*Diptera*, *Hippoboscidae*). Entomol Am, 1942, 22, 1–220.
- Dehio C, Sauder U & Hiestand R. Isolation of *Bartonella schoenbuchensis* from *Lipoptena cervi*, a blood-sucking arthropod causing deer ked dermatitis. J Clin Microbiol, 2004, 42, 5320–5323.
- Duodu S, Madslie K, Hjelm E, Molin Y, Paziewska-Harris A, Harris PD et al. *Bartonella* infection in deer ked (*Lipoptena cervi*) and moose (*Alces alces*) in Norway. Appl Environ Microbiol, 2013, 79, 322–327.
- Gothe R & Schöl H. Deer keds (*Lipoptena cervi*) in the accompanying equipment of the late neolithic human mummy from the Similaun, South Tyrol. Parasitol Res, 1994, 80, 81–83.
- Haarløv N. Life cycle and distribution pattern of *Lipoptena cervi* (L) (*Diptera*, *Hippoboscidae*) on Danish deer. Oikos, 1964, 15, 93–129.
- Hase A. Über *Lipoptena cervi* L und über die Wirkung ihrer Stiche. Parasitol Res, 1939, 11, 410–418.
- Hermosilla C, Pantchev N, Bachmann R & Bauer C. *Lipoptena cervi* (deer ked) in two naturally infested dogs. Vet Rec, 2006, 159, 286–287.
- Hudson PJ, Dobson AP & Newborn D. Prevention of population cycles by parasite removal. Science, 1998, 282, 2256–2258.
- Ivanov VI. [Injuriousness to deer of the louse fly *Lipoptena cervi* L (*Diptera*, *Hippoboscidae*) in Belarus] (russisk). Parazitologija, 1974, 8, 252–253.
- Kruse H, Kirkemo AM & Handeland K. Wildlife as source of zoonotic infections. Emerg Infect Dis, 2004, 10, 2067–2072.
- Kynkäänniemi SM, Kortet R, Härkönen L et al. Threat of an invasive parasitic fly, the deer ked (*Lipoptena cervi*), to the reindeer (*Rangifer tarandus tarandus*): experimental infection and treatment. Ann Zool Fenn, 2010, 47, 28–36.
- Laaksonen S, Kortet R, Härkönen S & Ylönen H. Älgusflugan – ett plågoris för både hjortdjur och människor. Svensk Jakt, 2009, 147, 58–61.
- Lange H, Andreassen Å, Wiklund BS, Dudman S, Noraas S, Ottessen P et al. Årsrapport – Flått og flåttbårne sykdommer. Lyme borreliose og skogflåttencefalitt i 2011. Oslo, Nasjonalt folkehelseinstitutt, Divisjon for smittevern, 2012.
- Laukkanen A, Ruoppi P & Mäkinen-Kiljunen S. Deer ked-induced occupational

- allergic rhinoconjunctivitis. *Ann Allergy Asthma Immunol*, 2005, 94, 604–608.
17. Madslie K. Deer ked (*Lipoptena cervi*) and moose (*Alces alces*) in Norway: interactions between an invading ectoparasite, its host and the environment. PhD-avhandling, Norges veterinærhøgskole, Oslo, 2013.
 18. Madslie K, Ytrehus B, Viljugrein H, Solberg EJ, Braten KR & Myrsetrud A. Factors affecting deer ked (*Lipoptena cervi*) prevalence and infestation intensity in moose (*Alces alces*) in Norway. *Parasit Vectors*, 2012, 5, 251.
 19. Madslie K, Ytrehus B, Vikøren T, Malmsten J, Isaksen K, Hygen HO et al. Hair-loss epizootic in moose (*Alces alces*) associated with massive deer ked (*Lipoptena cervi*) infestation. *J Wildl Dis*, 2011, 47, 893–906.
 20. Paakkonen T, Mustonen AM, Käkelä R et al. Experimental infection of the deer ked (*Lipoptena cervi*) has no negative effects on the physiology of the captive reindeer (*Rangifer tarandus tarandus*). *Vet Parasitol*, 2011, 179, 180–188.
 21. Rantanen T, Reunala T, Vuojolahti P & Hackman W. Persistent pruritic papules from deer ked bites. *Acta Derm Venereol*, 1982, 62, 307–311.
 22. Ströse A. [The deer ked as the cause of eczema in Cervids] (tysk). *Dtsch Jäger Ztg*, 1916, 17.
 23. Wesslén L, Ehrenborg C, Holmberg M, McGill S, Hjelm E, Lindquist O et al. Subacute bartonella infection in Swedish orienteers succumbing to sudden un-expected cardiac death or having malignant arrhythmias. *Scand J Infect Dis*, 2001, 33, 429–438.
 24. Wobeser GA. *Essentials of disease in wild animals*. Ames, Iowa: Blackwell Publishing Professional, 2006.
 25. Välimäki P, Kaitala A, Madslie K, Härkönen L, Várkonyi G, Heikkilä J et al. Geographical variation in host use of a blood-feeding ectoparasitic fly: implications for population invasiveness. *Oecologia*, 2011, 166, 985–995.
 26. Välimäki P, Madslie K, Malmsten J et al. Fennoscandian distribution of an important parasite of cervids, the deer ked (*Lipoptena cervi*), revisited. *Parasitol Res*, 2010, 107, 117–125.

***KNUT MADSLIE**, veterinær/seniorforsker, PhD, Sjukdomsforebygging og dyrevelferd, Veterinærinstituttet, Ullevålsveien 68, Pb 750 Sentrum, N-0106 Oslo, Norge.
BJØRNAR YTREHUS, veterinær, PhD, Natvetitansen 117, 4760 Birkeland, Norge.

Nominera kandidater senast 1 juli

Veterinärförbundets medlemmar direktväljer ledamöter till förtroendeposter inom SVF och SVS. Nedan anges vilka förtroendeposter som är aktuella för i år.

Valet sker under hösten men kandidater till posterna ska nomineras senast den 1 juli 2014.

Utnyttja möjligheten att nominera kandidater!

Nominering – hur gör man?

- **Valet 2014 avser:**
 - Vice ordförande i förbundsstyrelsen
 - Tre övriga ledamöter i förbundsstyrelsen
 - Vice ordförande i SVS
 - Ledamöter samt ersättare i fullmäktige
- **Alla förbundsmedlemmar** som är röstberättigade kan nominera kandidater till förtroendeposterna och är också valbara. Mandatperioderna kommer under en övergångsfas att förlängas men är fortfarande två år i valet 2014 med tillträde den 1 januari 2015.
- **Nominering ska vara skriftlig** (kan även ske via e-post) och innehålla följande uppgifter för att vara giltig:
 - Namn på den nominerade kandidaten, personnummer och alla kontakt- och adressuppgifter.
 - Vilken av ovanstående förtroendeposter som avses.
 - Skriftlig bekräftelse av den som nominerats att hon/han accepterar att kandidera till den aktuella posten för den gällande mandatperioden.
 - Kontaktadresser till den person som står bakom nomineringen.

Det finns en särskild nomineringsblankett på veterinärförbundets hemsida www.svf.se, *Förbundet/Blanketter/Övriga blanketter*. Den går även att beställa via e-post, office@svf.se alternativt genom att ringa kansliet, 08-545 558 20.

- **Nuvarande innehavare** av posterna som valet avser kan nomineras för omval om de accepterar det.
- **Samtliga ledamöter** i förbundsstyrelse respektive SVS kollegium finns publicerade i varje nummer av SVT. Listan på nuvarande fullmäktiges ledamöter finns på den lösenordsskyddade delen på förbundets hemsida www.svf.se, under fliken *Förbundet* och *Fullmäktige*. Medlemmar kan även få den informationen från förbundskansliet.
- **Nomineringen ska vara** förbundskansliet tillhanda senast den 1 juli 2014.

■ ■ ■ månadens epiztel

Utredning pågår för att kunna utesluta paratuberkulos hos en avlivad älg i en djurpark. Fem nya *Salmonella dublin*-smittade besättningar har upptäckts i Skåne och bovint herpesvirus-4

har för första gången diagnostiserats hos nötkreatur i Sverige. Epizteln är denna gång sammanställd av Karin Sannerud, Jordbruksverket.

UTREDNING OM PARATUBERKULOS HOS HÄGNAD ÄLG

En älg som hållits i en djurpark avlivades efter längre tids sjukdom med avmagring och diarré. Huvudmisstanken var tarminflammation med klostridier och nutritionellt orsakad våmacidos. I och med den kliniska bilden med gradvis avmagring och diarré i kombination med inflammerad tarm, väcktes också misstanke om paratuberkulos.

Den inledande undersökningen med PCR för uteslutande av paratuberkulos var negativ. Den kompletterande odlingen kommer att fortgå i flera månader, men eftersom PCR-resultatet är negativt är sannolikheten för att paratuberkulos skulle finnas vid odlingen mycket, mycket låg. Om PCR-undersökningen är negativ införs inga restriktioner i besättningen men innan ärendet avslutas går odlingen till slutavläsning, om även den är negativ.

Paratuberkulos drabbar idisslare, men finns även beskrivet hos icke-idisslare såsom noshörning, kanin, grävling och björn.

SALMONELLA DUBLIN I SKÅNE

Sedan hösten 2012 har *Salmonella dublin*-smitta konstaterats i åtta skånska mjölk- och kött-djursbesättningar, samtliga inom Hörby och Sjöbo kommuner. Infektion med *S dublin* ger ofta upphov till sänkt mjölkproduktion och

ökad sjuklighet i lunginflammation och diarré hos kalvar. *S dublin* har annars inte påträffats i Skåne under de senaste decennierna, men har påvisats hos nötkreatur i andra delar av landet i varierande utsträckning.

Efter att *S dublin* påvisats hos djur i två besättningar hösten 2012 genomfördes en smittspårning i närmare tio besättningar. Vid denna hittades inga fler smittade besättningar. När ytterligare en infekterad besättning upptäcktes hösten 2013 och den inte kunde kopplas till de tidigare fallen utökades smittspårningen. I samband med det arbetet har nu ytterligare fem smittade besättningar upptäckts. I nuläget pågår en omfattande smittspårning och hittills har ytterligare drygt 15 besättningar provtagits med anledning av olika former av kontakter med de smittade besättningarna. Det kan handla om kontakter t ex via djur, maskinsamverkan, beten eller vattendrag.

Eftersom denna nötkreatursbundna salmonellatyp under flera decennier inte påvisats i den här delen av landet finns det anledning att se allvarligt på situationen. Området där de smittade besättningarna ligger är också mycket djurtätt. SVA och Jordbruksverket har ett nära samarbete för att smittspårningen ska bli så effektiv och snabb som möjligt.

Den uppkomna situationen aktualiserar behovet av rådgivning till djurägare om hur de

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

själva kan bidra till att skydda sina djur mot smitta, både vad avser yttre och inre smittskydd.

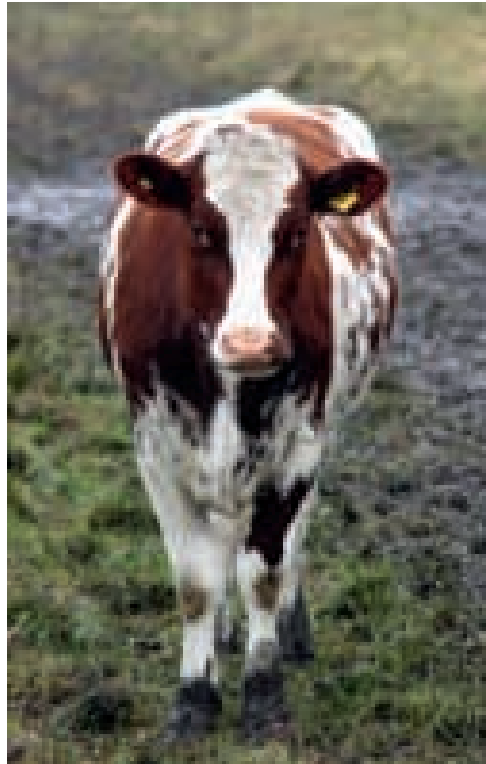

Foto: Ulf Nylen

Bovint herpesvirus-4 (BoHV-4) har för första gången diagnostiserats hos nötkreatur i Sverige.

BHV-4

Bovint herpesvirus-4 (BoHV-4) har för första gången diagnostiserats hos nötkreatur i Sverige. Viruset påvisades i anslutning till en forskningsstudie med syfte att kartlägga bakterieflora, eventuell förekomst och omfattning av infektion med BoHV-4 vid akut livmoderinfektion hos svenska kor.

BoHV-4 hör till släktet Rhadinovirus inom subfamiljen Gammaherpesvirus och har påvisats i nötpopulationer i olika delar av världen inklusive Europa och USA. Viruset har isolerats från luftvägar, reproduktionsorgan och aborterade foster men också från kliniskt friska djur. Infektion med BoHV-4 resulterar i en kvarstående latent infektion, lokaliserad till makrofager. Genom påverkan av bakteriell infektion kan den latent virusinfektionen övergå till en aktiv virusförökning när BoHV-4 som har affinitet till cellerna i livmodern når dessa via makrofagerna. Infektion med BoHV-4 förorsakar kraftiga vävnadsskador som, tillsammans med den bakteriella infektionen, kan ge svårartade inflammationer. Experimentella studier och erfarenhet från kliniska fall har visat att infektion med BoHV-4 kan utgöra en av bakomliggande orsaker till olika reproduktionsstörningar hos ko inklusive omlöpningar.

noterat

SLU på plus 2013

Med en miljon kronor i överskott på en omslutning om drygt tre miljarder kronor redovisar SLU i princip ett nollresultat för 2013. Det betyder att universitets ekonomiska återhämtning går snabbare än planerat, enligt ett pressmeddelande den 19 februari. Ekonomin är nu i balans.

Bakom det goda resultatet ligger det pågående omställningsprogrammet, som bland annat inneburit en personalminskning med 3,8 procent och en neddragning av utbildningsvolymen (fristående kurser). Samtidigt anser universitetet att man klarar sina prestationer inom utbildningen och att SLU hävdar sig väl i konkurrensen om forskningsanslag. Andelen vetenskapliga publiceringar håller sig på samma nivå som året innan, 1 370 artiklar och reviews, vilket innebär att SLU ligger kvar på sin andel om sex procent av den totala publiceringen i Sverige.

Antalet anställda är cirka 3 700. En betydande del av personalminskningarna har kunnat ske genom att pensionsavgångar och tidsbegränsade anställningar inte har återbesatts. Andelen kvinnliga professorer ökar sakta och kvinnorna utgör nu 27 procent av professorskåren.

Foto: Jenny Sverinäs-Guller, SLU

SLU hamnade på plus 2013 bland annat på grund av personalminskning och neddragning av utbildningsvolymen.

Av årsredovisningen framgår att grundutbildningen redovisar nollresultat efter flera år av underskott och efter regeringens neddragning av anslaget 2012. Utbildningsvolymen har minskats genom att man dragit ned på antalet kurser. Trots detta uppfylls regeringens mål för utbildningen (3 879 helårsstudenter). Antalet forskarstuderande var 700, något färre än året innan. ■

Vilken är din diagnos? – EKG

Vid ett återbesök efter annan behandling upptäcks en hjärtarytmi hos en sjuårig boxerhane. Fallet är insänt av Djursjukhuset Albano, Rinkebyvägen 23, 182 36 Danderyd. Svaret är skrivet av Anna Tidholm.

besök efter att ha behandlats för pankreatit och mår nu bra. Under undersökningen upptäcks en arytmi.

EKG: Se Figur 1.

Boxer, hane, sju år

ANAMNES OCH STATUS: Hunden kommer på åter-

SVAR SE SIDAN 60

FIGUR 1. EKG, pappershastighet 50 mm/s, 1 cm = 1mV, avledning II.

Snabba och tillförlitliga provsvar med hjälp av högklassig analysteknik

- Veterinärmedicinskt, klinisk kemiskt laboratorium med diagnostik för smådjur och stordjur
- Mer än 25 års erfarenhet i branschen
- Omfattande testmeny, hög analyskapacitet
- Snabba svar, öppen telefonservice och rimliga priser
- Över 1000 kunder i hela Skandinavien

Box 7065, 300 07 Halmstad
035-22 81 40 • info@canilab.se
www.canilab.se

Canilab-EquiLab

Den här gången är det annorlunda – eller?

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

”Den här gången är det annorlunda”, årets val till Europaparlamentet är det viktigaste EU-valet hittills, tycker åtminstone parlamentets egna företrädare. Bilden visar Europaparlamentets huvudbyggnad i Bryssel.

I EU-valet den 25 maj 2014 kommer väljarna att rösta fram de 751 personer som ska sitta i Europaparlamentet och som ska representera deras intressen under de kommande fem åren. Men vad är det egentligen man röstar på och hur stor roll spelar parlamentet? Veterinärtidningen har tagit pulsen på några av dagens svenska EU-parlamentariker.

VARFÖR ÄR VALET ANNORLUNDA DEN HÄR GÅNGEN?

”Den här gången är det annorlunda” har parlamentet satt som slogan för årets EU-val. Man motiverar detta med att årets val är det viktigaste hittills, eftersom det hålls i en tid då EU försöker att ta sig igenom en ekonomisk kris och då EUs ledare frågar sig vilka vägar vi ska ta i fortsättningen.

Valet gör det inte bara möjligt för väljarna att fälla sin dom över EU-ledarnas

sätt att hantera krisen i euroområdet och säga vad de tycker om planerna på en närmare ekonomisk och politisk integration. Det är dessutom det första valet sedan hösten 2009, då Lissabonfördraget gav Europaparlamentet flera nya befogenheter.

En nyhet som infördes genom fördraget är att när EUs medlemsstater nominerar kommissionens nästa ordförande som ska efterträda José Manuel Barroso hösten 2014, måste de för första gången

ta hänsyn till resultatet i EU-valet. Det nya parlamentet måste godkänna kandidaten, vilket betyder att väljarna nu har ett tydligt inflytande över vem som ska styra EU.

Den nya politiska majoritet som formas efter valet bestämmer under de kommande fem åren också hur EUs lagstiftning inom områden som sträcker sig från den inre marknaden till medborgerliga fri- och rättigheter ska se ut. Parlamentet har lika mycket att säga till om som de nationella regeringarna beträffande så gott som alla EU-lagar, inte minst dem som berör djurhälsa och djurskydd.

OLIKA VALDAGAR

Varje medlemsstat har sina egna vallagar och bestämmer själv vilken av de fyra valdagarna – den 22–25 maj 2014 – som landets egna medborgare ska gå och rösta. I Sverige hålls valet den 25 maj 2014.

MARIT PAULSEN (FP)

Gillar tanken om öppen överstatlighet inom EU, dvs att en majoritet av medlemsländerna bestämmer för alla. Mellanstatlighet blir mycket tungrott. Arbetar främst med lantbruksfrågor, senast med utarbetandet av en ny europeisk djurhälsolag. Hoppas även få igenom en europeisk djurskyddslag inom nästa mandatperiod.

CHRISTIAN ENGSTRÖM (PP)

Piratpartiet är ett fokusparti som enbart jobbar för fri fildelning och skyddat privatliv på Internet. Följer den gröna gruppens åsikter i parlamentet i alla andra frågor.

Svenskarna väljer 20 ledamöter och här inleds brevröstningen den 10 april, bud-

röstning och utlandsröstning den 1 maj och förtidsröstningen den 7 maj. Resultatet ➤

Den enda probiotiska stammen som är godkänd till både hundar och katter.

SF68[®] finns endast i Forti Flora[®].

 PURINA
VETERINARY
DIETS[®]

- tattet från samtliga 28 EU-länder kommer att meddelas söndagen den 25 maj.

Sedan 1979 har deltagandet i valet till Europaparlamentet varierat avsevärt mellan de olika medlemsstaterna. Medan valdeltagandet varit lågt på många håll, framför allt i Östeuropa, är siffrorna höga i vissa mindre, västliga EU-länder som Belgien och Luxemburg. I Sverige har deltagandet legat mellan 38 och 45 procent under de fyra val vi varit med om.

MINSKAT ANTAL PARLAMENTSLEDAMÖTER

Sedan Kroatien anslöt sig till EU i juli 2013 har Europaparlamentet haft 766 ledamöter, men detta antal kommer i och med det kommande valet att minska till 751 och stannar på den nivån i framtiden. Dessa parlamentsledamöter representerar drygt 500 miljoner medborgare i 28 medlemsländer. I enlighet med EU-fördraget fördelas mandatet mellan de olika länderna enligt ”degressiv propor-

FOTO: EUROPARLAMENTET

I det kommande valet väljs 751 parlamentsledamöter som representerar drygt 500 miljoner medborgare i 28 medlemsländer.

ionalitet”, vilket innebär att länder som har en stor befolkning har fler platser än

länder med en mindre befolkning. Dock har den senare kategorin länder fler platser än vad de skulle ha haft vid en rent proportionell tilldelning.

FOTO: EUROPARLAMENTET

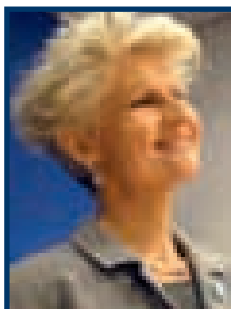
GÖRAN FÄRM (S)

Jobbar främst med att få EU ur den ekonomiska krisen. Grekland är fortfarande ett stort problem med omfattande arbetslöshet och flykt av kvalificerad arbetskraft ur landet. Anser att EUs återbetalningskrav på Greklands statskulder bör avskrivnas eller ges förlängd återbetalningstid.

GUNNAR HÖKMARK (M)

Huvudsakligen intresserad av ekonomiska frågor. Tycker att länder som Grekland bör fortsätta tvingas till ekonomiska åtstramningar. Det har hittills lett till en förbättrad ekonomisk situation för just Grekland. Att öka underskottet är ingen väg ur krisen utan leder bara till en ”lyxfälla”.

ANNA MARIA CORAZZA BILDT (M)

Vill motarbeta matfusk och matsvinn. Vill riva hinder för företagare, stimulera fredsarbetet i EU, bättre jämställdhet inom unionen, brinner för lokalproducerad mat och en levande landsbygd men även för fri rörlighet av varor, tjänster och människor. Ser ingen motsättning i lokal livsmedelsproduktion och fri rörlighet av varor.

EN PARLAMENTSLEDAMOTS ARBETE

Gruppdisciplinen i Europaparlamentet är mindre strikt än i den svenska riksdagen: ledamöterna i en och samma grupp röstar ibland i olika riktning. Men liksom i de nationella parlamenten går den politiska skiljelinjen oftast mellan vänster- och högerfalangerna. Det är i EU-valet som väljarna beslutar hur balansen mellan de politiska grupperna ska se ut.

Enligt EUs bestämmelser finns det vissa befattningar som en ledamot av Europaparlamentet inte får inneha. En parlamentsledamot kan inte ingå i en nationell regering eller sitta i ett nationellt parlament och kan inte heller arbeta som anställd vid EU-institutionerna.

När rösterna har räknats och Europaparlamentets ledamöter valts – vad gör de dagligdags och vilket inflytande har de över politiken i Bryssel och Strasbourg?

ANSLUTNING TILL POLITISK GRUPP

För att föra fram sina väljares intressen ansluter de flesta av parlamentsledamöterna sig till en politisk grupp för att där göra gemensam sak med parlamentsledamöter från de övriga medlemsstaterna med en liknande politisk inställning.

CECILIA WIKSTRÖM (FP)

Arbetar med asyl- och migrationspolitik. Vill säkra lagliga vägar in för folk som behöver skydd i EU. Idag tar tio länder emot 92 procent av de asylsökande, övriga 18 länder vägrar ta emot flyktingar. Vill ändra på detta.

FOTO: EUROPARLAMENTET

CARL SCHLYTER (MP)

Vill att alla lobbyistförslag till parlamentet ska bli offentliga, 85 procent av lobbyisterna är betalda av storföretag. Vill att Sverige ska lämna EU trots att mp i riksdagen inte driver det längre. Mat och jordbruk är andra hjärtefrågor. Vill gynna det ekologiska och närproducerade jordbruket.

ningstagandet i parlamentet. De båda veteranerna Alf Svensson (kd) och Marit Paulsen (fp) konstaterade båda att de bara kan hålla reda på utvecklingen i sina egna specialområden och röstar till stor del enligt den europeiska partigruppen i övriga frågor. Christian Engström från piratpartiet gick längre än så och sade att han bara gör aktiva val i omröstningarna när det gäller upphovsrätt och integritetsskydd på nätet.

Oavsett vad man tycker om EU-systemet och EU i stort blir det allt viktigare även för oss i Sverige att rösta i valet till Europaparlamentet, ett val där personen är mycket viktigare än partiet. De redovisade åsikterna i denna artikel ger en viss vägledning, men mer information finns på kandidaternas hemsidor. Ett bra tips är att söka där och på andra ställen på nätet, för att få en bild av vad den parlamentariker man röstar på verkligen vill. ■

Aldrig i parlamentets historia har en enda grupp samlat en majoritet av alla ledamöter. För att anta EU-lagstiftning och godkänna budgeten måste alltså grupperna förhandla och kompromissa för att hitta en fungerande majoritet. Att ge och ta är därför av yttersta vikt, även om grupperna har mer att säga till om ju större de är.

Europaparlamentets ledamöter är också med i olika parlamentsutskott, där de ägnar tid och arbete åt att detaljgranska lagstiftning. I parlamentet finns 20 ständiga utskott och vart och ett är specialiserat på ett eget politiskt område. Dessa organ är Europaparlamentets lagstiftningsmässiga maktcentra där de viktigaste förhandlingarna äger rum, även om de slutliga besluten fattas av hela parlamentets 751 ledamöter.

PERSONEN VIKTIGARE ÄN PARTIET

Eftersom Europaparlamentet fungerar annorlunda än Sveriges riksdag spelar den enskilde ledamotens intressen och engagemang mycket större roll än vi är vana vid. I parlamentet finns det ingen "partipiska" som styr hur ledamoten ska rösta, ingen kritiserar om en parlamentariker röstar mot moderpartiets linje. Som väljare är det därför viktigt att få en uppfattning om vad den enskilde politiker tycker i olika frågor.

När veterinärtidningen träffade nio av Sveriges 20 Europaparlamentariker i

mitten av februari var det tydligt att den personliga agendan i hög grad styr ställ-

SVENSKA SÄLLSKAPET FÖR VETERINÄR OFTALMOLOGI
SWEDISH SOCIETY OF VETERINARY OPHTHALMOLOGY

Nordiskt ögonmöte/ESVO-möte

4–7 september 2014, Malmö

Medlemsmöte för SSVO/Ögonpanelen den 4 september 2014
 Svenska Sällskapet för Veterinär Oftalmologi och Ögonpanelen har sitt medlemsmöte kl 15.30.

Nordiskt ögonmöte den 4 september 2014
 Det nordiska ögonmötet börjar kl 17.00.

Föreläsningar den 5–6 september 2014

- Development of Eye Diseases, *Cynthia Cook*
- Ocular manifestations of systematic diseases, *Cynthia Cook, Kristine Bastholm Jensen*
- Normal variations of lens and vitreous, *Nils Wallin Håkansson*

Workshop den 7 september 2014
 Ultraljud och CT av ögat med adnexa, med ledning av *Ernst-Otto Ropstad*

Anmälan till det nordiska ögonmötet/ESVO-mötet i Malmö 2014 är öppen 1 april–31 juli 2014. "Early bird"-anmälan är öppen 1 april–15 maj 2014.

Mer information, program & anmälningsblanketter, se hemsidan **SSVO.se**.

VACCINERA IDAG, MINSKA RISKEN FÖR BORRELIA- SMITTA I SOMMAR!

Godkänt av
Läkemedelsverket

Trilyme är ett vaccin för aktiva hundar som ofta vistas i marker där förekomsten av fästingar är hög. Kontakta din lokala Merial-konsult så berättar vi mer. Men skynda dig på, våren och fästingarna är här snabbare än du tror.

Trilyme

BORRELIAVACCINET FÖR HUNDAR

Välkomna till vår webbplats www.merial.se för mer information om våra produkter och tjänster. Kontakta oss på telefon 0733 1 10 000 eller via e-post info@merial.se. Merial Animal Health AB, Box 100, 211 00 Alingsås, SE. © 2015 Merial. All rights reserved.

Hugo Maresfeld
Territory manager
Söder
0733 1 10 000

Emma Andreasson
Territory manager
Bjällbo
0733 1 10 000

Katriene Datsberg
Territory manager
Skövde
0733 1 10 000

Johan Broman
Territory manager
Örebro
0733 1 10 000

”Kraftigt, utdraget och onödigt lidande”

HÅKAN FRISELL, frilansjournalist*

Horn som växer in i huvudet på nötdjur orsakar stort lidande. Djurbönder som avslöjas åttalsanmäls och brottet upptäcks i regel lätt av officiella veterinärer på slakterier. Trots det har flera grova fall dokumenterats bara under det senaste halvåret.

GRAVT LIDANDE

– Det är ett gravt lidande om ett horn börjar trycka mot skallbenet. För att inte tala om ifall det börjar trycka mot ett öga, säger Arne Persson, klinikchef på ambulatoriska kliniken vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

– Har det börjat nudda vid eller närma sig huvudet måste man agera som djurägare.

Nötdjur med invuxna horn upptäcks på slakterier runt om i landet. I flera fall har det det senaste halvåret varit frågan om horn som vuxit in flera centimeter vid ögat. Men eftersom varken Livsmedelsverket, Jordbruksverket eller landets länsstyrelser i dagsläget har specifik statistik om denna typ av brott är det svårt att konstatera om det skett en ökning jämfört med tidigare år.

STOR BRIST ATT STATISTIK SAKNAS

Avsaknaden av statistik tycker Bo Algers, professor i husdjurshygien vid SLU i Skara, är en stor brist.

– Det tycker jag är dåligt för vi behöver kunna få en överblick av sådana här saker för att kunna hantera dem förebyggande, säger han.

– Jag tror det ligger i mångas intresse att få data om detta.

Varför låter vissa djurbönder hornen växa in?

– Det är svårt att säga vad det beror på. Men det är en underlåtenhet. Det vi vet från djurskyddsinspektörens arbete är att det många gånger handlar om människor som på ett eller annat sätt har något annat problem i livet, säger Bo Algers.

– Det är sällan eller aldrig man ser en professionell lantbrukare mitt uppe i sin verksamhet som skulle missa en sådan här grej. Det tycker jag är helt omöjligt att tänka sig. Det här är oftast människor som brister i tillsynen av sina djur på grund av att de själva eller någon i

deras närhet mår dåligt, och att de inte ägnar den tid de ska åt sina djur. Alla ska påtala en sådan här sak, och veterinärer är skyldiga att påtala det.

Hur påverkar det djuret?

– Det blir en kronisk smärta. Och ju mer hornet växer in och börjar skada vävnaden under, desto större risk är det dessutom att man får infektioner.

PLÅGSAMMA TRANSPORTER

Även transporten kan enligt Bo Algers vara plågsam för djuret.

– Det kan den vara i den mån trans- ➤

FOTO: JENNY SVENNÅS-GILLNER, SLU

Det är ett gravt lidande om ett horn börjar trycka mot skallbenet, säger Arne Persson, klinikchef på ambulatoriska kliniken vid SLU.

FOTO: LIVSMEDELSVERKET

Ett invuxet horn orsakar kronisk smärta. Ju mer hornet växer in och börjar skada vävnaden under, desto större risk är det att man dessutom får infektioner.

FOTO: LIVSMEDELSVERKET

– Vi såg aldrig detta. Och vi såg inget när vi lastade heller, säger djurägaren i Västra Götaland. Bilden visar hur stuten såg ut när den kom till slakteriet.

- porten gör att djuret står och buffar så att andra djur eller väggarna i transportfordonet kommer åt huvudet. Då kan det vara extra smärtsamt. Risken för smärta beror lite grand på hur man transporterar djuret. Det är svårt att säga något generellt om utan detta bör man avgöra från fall till fall, säger han.

Vad har djurtransportören för ansvar?

– Det finns ett ansvar hos transportören som bara får ta ombord djur som är i ett tillräckligt gott skick för att tåla en transport till slakt.

– Transportören ska intervjua den lantbrukare som skickar djuret. Men är han ändå tveksam kan han antingen vägra ta ombord djuret därför att han inte anser att det är lämpligt för transport, eller så kan man tillkalla en veterinär som kan göra en bedömning, säger Bo Algers.

OFÖRLÅTLIG UNDERLÅTENHET

I början av 2014 åtalades en djurbonde i Västra Götaland för brott mot djurskyddslagen. Djurägaren misstänks ha låtit hornet på en stut växa in cirka fem centimeter i huvudet över ögat.

”Den misstänkte har genom sin brist på skötsel av det aktuella djuret gjort sig skyldig till djurplågeri”, skriver polisen i brottsbeskrivningen i brottsanmälan.

Arne Persson tycker fallet är anmärkningsvärt.

– Man kan faktiskt tala om att hornet vuxit in i huvudet och troligen penetrerat en bihåla, dock inte in i hjärnan. Det är oförlåtligt om en djurägare inte noterat detta grava tillstånd som naturligtvis medfört ett mycket stort lidande.

Men djurbonden, som äger cirka 50

stutar, hävdar att han blev helt överraskad när den officiella veterinären på Skövde Slakteri larmade om det aktuella djuret.

– Vi såg aldrig detta. Då hade vi givetvis tagit hand om det. Och vi såg inget när vi lastade heller, säger han.

– Det var en stut. Väldigt snäll och gick att prata med för det mesta. Nej, jag visste ingenting förrän de ringde från slakteriet och sa det.

MISSLYCKAD AVHORNING

Djurbonden berättar att han låter avhorna de kalvar som han köper in på hösten.

– De var avhornade och då blir det små knoppar. Det kan bli små horn. Och djuret hade ett som gick neråt, ett litet kort. Det fanns ingen tanke på att det skulle vara så här. Då hade vi givetvis gjort något åt det eller slaktat det eller vad som helst.

Djurbonden berättar att han kommer att hålla bättre koll på djurens horn i fortsättningen.

– Det är klart att man tittar noggrannare just på den saken, säger han.

I sin utredning av ärendet har Polismyndigheten i Västra Götaland bett Jordbruksverket att göra ett uttalande om hur lång tid det tar för ett horn att

FOTO: JULIO GONZALEZ, SLU.

– Det finns ett ansvar hos transportören som bara får ta ombord djur som är i ett tillräckligt gott skick för att tåla en transport till slakt, säger Bo Algers vid SLU.

I Västernorrlands län påträffade den officiella veterinären en ko med ett horn som fått växa in cirka 4–5 centimeter i huvudet bakom ögat.

FOTO: LIVSMEDELSVERKET

– Jag har inte gjort något fel. Om det händer igen så gör jag precis på samma sätt, säger en djurägare utanför Borås som låtit ett horn växa in i huvudet på en ko.

”Kon har under tiden ena hornet trängt in i huvudet enligt länsstyrelsens bedömning haft mycket svår smärta och varit utsatt för ett kraftigt lidande”, skriver länsstyrelsen i en åtalsanmälan.

”Då ena hornet växt in cirka 4–5 centimeter i huvudet på kon bedömer länsstyrelsen att XX allvarligt har brustit ▶

växa in fem centimeter i ett djur och vilka konsekvenser det har för djuret.

”Förloppet, från det att hornspetsen börjat vidröra huden till det stadium som kan ses på fotona, har varat under åtminstone ett år”, skriver Lotta Andersson som är veterinärinspektör på enheten för idisslare och gris på Jordbruksverket, i ett utlåtande till polisen. ”Det är inte osannolikt att förloppet kan ha pågått under längre tid än så.”

Enligt Lotta Andersson har stuten utsatts för ett kraftigt, utdraget och onödigt lidande. Det troligaste är enligt henne att djuret avhornats som kalv med mindre lyckat resultat. Det händer enligt myndigheten i cirka fem procent av fallen då kalvar avhornas.

”Det förekommer att delar av hornanlaget inte förstörs helt, vilket medför att en hornstump eller ibland så kallat krumhorn växer ut”, skriver hon i utlåtandet.

FLER LIKANDE ÄRENDEN

Länsstyrelsen i Västernorrlands län åtalsanmälde i januari en djurbonde i länet för misstanke om djurplågeri och brott mot djurskyddslagen. Bonden har, enligt länsstyrelsen, låtit ett horn växa in cirka 4–5 centimeter i huvudet bakom ögat på en ko. Det konstaterades efter

slakt på slakteriet Nyhléns & Hugosons slakteri i Ullånger av en officiell veterinär.

NÅGRA FALL FRÅN LIVSMEDELSVERKETS RAPPORTER

Aktuella ärenden med invuxna horn som rapporterats av Livsmedelsverket. Citaten kommer från officiella veterinärer på slakterierna.

Januari 2014, Kalmar län

”Vid levandedjursbesiktningen konstaterades att ett nötkreaturs vänstra horn hade växt in i huden, strax bakom ögat. Vid besiktning efter slakt konstaterades att hornet växt in i huden cirka 1 centimeter.”

December 2013, Västernorrlands län

”Vid levandedjursbesiktning konstaterades en ko ha ena hornet invuxet i huvudet. Vid besiktning efter slakt konstaterades hornet ha vuxit in 4–5 centimeter i huvudet. Detta anses ha orsakat djuret smärta under lång tid.”

Oktober 2013, Kalmar län

”... sågs vid levandedjursbesiktningen ha ett horn som växt in strax bakom vänster öga. Ögat var måttligt svullet och djuret knep med ögat.”

Oktober 2013, Jämtlands län

”Ett nötkreatur med invuxet horn inlevererades för slakt. Hornet har under lång tid penetrerat hud med åtföljande inflammation och smärta.”

November 2012, Västra Götalands län

”Vid levandedjursbesiktning ... upptäcktes att en ko ... hade ett horn som vuxit in i huvudet. Hornet hade vuxit in i mjukvävnaden strax under ögat och orsakat ett sår av kronisk karaktär. Skadan bedöms ha orsakat djuret lidande under en längre tid.”

- i sitt ansvar att utföra en tillräcklig daglig tillsyn av sina djur.”

I ett tidigare fall, då ett horn hade växt in tre centimeter i en kind på en ko, dömdes två personer på en gård med cirka 40–45 djur för djurplågeri av Sundsvalls tingsrätt och fick betala dagsböter om totalt 17 500 kronor. Med

i straffskalan finns emellertid också fängelse.

”Med hänsyn till att det varit frågan om ett enstaka djur finner tingsrätten att påföljden kan stanna vid ett bötesstraff”, skriver tingsrätten i sin dom. Tingsrätten fann även ”att kon varit utsatt för lidande i vart fall någon månad”.

I ytterligare ett annat fall gav Åklagarkammaren i Östersund i somras (2013) en bonde ett strafföreläggande på 25 000 kronor för att ha låtit ett horn växa in i huvudet på en stut.

I januari i år erkände en nötbonde utanför Borås att han av oaktsamhet utsatt en ko för lidande genom att låta ett horn växa in i djuret. Åklagarkammaren i staden utfärdade ett strafföreläggande om totalt 3 000 kronor. ”Hornet hade vuxit in i mjukvävnaden strax under ögat och orsakat ett sår av kronisk karaktär. Skadan bedöms ha orsakat djuret lidande under en längre tid”, skriver Livsmedelsverkets officiella veterinär på Skövde Slakteri som upptäckte det drabbade djuret.

LÅGA STRAFF

Den aktuella djurbonden, som äger tolv kor, är inte ångerfull. Han skyller det inträffade på långa slaktköer på slakteriet.

– Det som är problemet i det här är att köerna på slakterierna är så långa idag. Tidigare när vi hade nödslakt anmälde man och så kom de samma dag och hämtade. Nu måste djuret gå till den ordinarie slakten och det är väntetid på tre till fyra veckor. Det händer automatiskt lite mera då, säger han.

– Jag har inte gjort något fel. Om det händer igen så gör jag precis på samma sätt. Och djuren lider inte för det.

Bo Algers tycker att straffet för det begångna brottet är lågt.

– Jag kan personligen tycka att det är väldigt lite för en sådan sak, säger han.

– De straff vi har ska också agera i någon mån brottsförebyggande. Det vill säga att straffen ska vara på den nivån att de också förebygger brott, säger Bo Algers.

*HÅKAN FRISELL, frilansjournalist, Vasagatan 1B, 652 22 Karlstad.

Skriv gärna insändare och debattinlägg till Svensk Veterinärtidning, men skriv inte för långt – max 6 000 tecken inkl blankslag.

Sällskapet för Veterinärmedicinsk Forsknings SEMINARIUM

BAKTERIOLOGI I DIN VARDAG
”SKIT IN – SKIT UT”

Onsdag 2 april, kl 14.00–17.00
VMFs kårhus, Ultuna

Moderator: *Susanna Sternberg Lewerin*
Professor, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU och Sällskapet för Veterinärmedicinsk Forskning

14.00–17.00 PRESENTATIONER

Desirée Jansson
Biträdande statsveterinär, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA

Erik Eriksson
Laboratorieveterinär, Enhet för bakteriologi, SVA

Björn Bengtsson
Laborator, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA

Karl-Erik Johansson
Professor emeritus i bakteriologi, SLU

15.00–15.30 PAUS
med lättare förtäring i form av ost och ädla druvor

Alla intresserade hälsas hjärtligt välkomna!

Intresseanmälan senast måndag 24 mars till ulrika.gronlund@slu.se krävs för att få förtäring. Se även Sällskapets hemsida www.vetmedforsk.se där du också kan anmäla dig som medlem.

Hematology
is in our blood.

Fruktosamin med Spotchem EZ

– tillförlitlig diabetesanalys för veterinärkliniken

Förhöjda blodglukosvärden är hos djur inte alltid ett tecken på diabetes. Från hos katter ses ofta stressorsakad, ej kronisk, hyperglykemi. Fruktosamin påverkas inte av stress vilket gör det mycket lämpligt som markör för att utesluta stressorsakad hyperglykemi.

Med Spotchem EZ Fruktosamin får du:

- Snabb och enkel analys för diagnosering och uppföljning av diabetes
- Möjlighet att särskilja kronisk från tillfällig (stressorsakad) hyperglykemi
- Snabb återkoppling till djuregen

Spotchem EZ är ett kompakt och billigt analysinstrument som med sin lilla storlek erbjuder ett snabbt och enkelt analysinstrument för veterinärkliniken hem.

- Praktisk design, enkel analys och enkel
- Enkel att använda
- 100 till 200 analysen samtidigt
- Skydd lockning
- Enkel kalibrering med magnet
- Funktioner

DLU, UP, T CH, BPL, T BL, DL, T PL, AB, APT, ALAT, LDH, DPL, APN, DOP, AUP, OS, PPA, R MG

Välkommen till vår monter på Veta-dagarna för demonstration!

noterat

SCAW fem år

Nationellt centrum för djurvälstånd (Swedish Center for Animal Welfare – SCAW) bildades hösten 2008 vid SLU med syftet att stödja forskning och utbildning i frågor som rör välfärden för i första hand lantbruks- och försöksdjur. För att fira sin femåriga existens anordnade SCAW den 6 februari ett välbesökt seminarium i Uppsala, på temat "framtidens djurskyddsarbete i Sverige och Europa". Bland talarna återfanns SLUs rektor Lisa Sennerby Forsse, landsbygdsminister Eskil Erlandsson och EU-kommissionens djurskyddschef Andrea Gavinelli.

Eskil Erlandsson framhöll att kommissionens förslag om ett europeiskt nätverk av kompetenscentra för djurvälstånd skulle stärka djurskyddet i EU. Han hoppades att SCAW ska bli ett sådant kompetenscentrum eftersom han sade sig vara stolt över att Sverige har så hög standard inom djurskyddsområdet. Andrea Gavinelli höll med den svenska ministern om att EU måste stärka sitt djurskyddsarbete och sade att den planerade europeiska djurskyddslagen kommer att ge en gemensam miniminivå för alla medlemsländer. Bo Algers från SLU i Skara berättade om ett e-inlärningsverktyg inom projektet EUWelNet som ska hjälpa

Harry Blokhuis, SLU, Andrea Gavinelli, EU-kommissionen och Bo Algers, SLU, föreläste vid SCAWs femårsseminarium.

grisproducenter att skaffa en effektiv miljöberikning för grisarna. Detta är ett exempel på hur djurvälståndet i hela EU kan förbättras genom gemensam rådgivning och stöd från kommissionen.

Hela programmet från SCAWs femårsjubileum återfinns på SLUs hemsida www.slu.se. ■

Plegicil vet. 35 mg/ml *oral gel* för häst
Acepromazin

Trotjänare
- i ny tappning

Pharmaxim

042-38 54 50, www.pharmaxim.com

Plegicil vet. 35 mg/ml oral gel för häst. Acepromazin 35,00 mg (som acepromazinmaleat) (47,50 mg). Neuroleptika. **Indikation:** För seder av hästar. **Kontraindikationer:** Använd inte vid posttraumatisk stress eller hypovolemi. Använd inte till djur som är i ett uppjagat tillstånd. Använd inte till djur som lider av epilepsi. Använd inte till dräktiga eller digivande ston. Använd inte till djur som lider av hjärtsvikt. Använd inte till djur som lider av blod-/koaguleringsjukdomar. Använd inte till djur som lider av hypotermi. Använd inte vid känd överkänslighet mot produktens aktiva substans eller något av dess hjälpämnen. **Särskilda varningar:** Sederingen varar i cirka sex timmar, dock kan den faktiska tiden och djupet av sederingen variera beroende på djurets tillstånd. Att öka den rekommenderade dosen leder till en längre verkningsstid och att biverkningarna varar längre, men inte till en högre grad av sedering. **Särskilda försiktighetsåtgärder för djur:** För hingstar indikeras den lägsta dosen i syfte att minimera penisprolaps. Läkemedlet ska användas med försiktighet och man ska reducera dosen om djuret lider av en hjärt- eller leversjukdom eller befinner sig i ett försvagat, hypovolemiskt eller anemiskt tillstånd. Acepromazin har försumbara smärtlindrande effekter. Undvik smärtsamma aktiviteter vid hanteing av sederade djur. Sederade hästar ska förvaras på en lugn plats och man ska så långt det är möjligt undvika sinnesstimulering. **Biverkningar:** Eftersom acepromazin verkar dämpande på det sympatiska nervsystemet kan blodtrycket falla tillfälligt efter administrering. nhibering av temperaturreglering. Följande reversibla förändringar kan påvisas i hemogrammet: - tillfällig minskning av antalet erythrocyter och hemoglobinkoncentrationen; - tillfällig minskning av antalet trombocyter och leukocyter. Eftersom acepromazin ökar utsöndringen av prolaktin kan administrering av läkemedlet leda till fertilitetsstörningar. Penisprolaps kan förekomma eftersom retraktormuskelnerna i penis slappnar av. En återgång kan i regel ses inom två till tre timmar. Om så inte sker bör man kontakta en veterinär. En utebliven tillbakadragning är särskilt bekymmersamt hos avelshingstar. Acepromazin har orsakat parafimos, i vissa fall till följd av priapism. I sällsynta fall kan djuret utveckla paradoxala reaktioner av excitation. Motstridiga kliniska tecken på aggressivitet och allmän stimulering av det centrala nervsystemet kan förekomma. Prolaps av blinkmembran har även rapporterats som en möjlig biverkning hos häst. **Datum för översyn av produktresumén:** 2013-02-28. Receptbelagt läkemedel. För mer information, gå in på www.fass.se.

Extra fullmäktige

Snabbare beslut och lägre kostnader när organisationen ses över

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Du har väl hört talas om subsidiaritetsprincipen? Inte, då är det dags. Det är nämligen denna princip som bör gälla inom Sveriges Veterinärförbund de kommande åren enligt det inriktningsbeslut som togs på det extra fullmäktigemöte som hölls den 6 februari i Stockholm.

Subsidiaritetsprincipen är ett finare ord för beslut på lägsta ändamålsenliga nivå, ett arbetsätt som kan göra att verksamheten inom en organisation kan flyta smidigare.

Under det gångna året har SVF-ordförande Torsten Jakobsson tillsammans med styrelsen och kanslichef Per Carlsson arbetat hårt för att färdigställa ett förslag till en ny och bättre struktur i organisationen. Det har till stor del handlat om att sortera bland råd, grupper och kommittéer, och att utvärdera vad dessa har för uppgifter att hantera. Tiderna förändras och en del arbetsuppgifter har försvunnit. Ett sådant exempel är veterinärförbundets valnämnds manuella räkning av valesedlar, som inte längre behövs då valen numera genomförs elektroniskt.

SLIMMAD ORGANISATION

– Processkartläggning kan ibland ge ganska förvånande svar, sade Torsten Jakobsson när han under mötets inledande timmar presenterade förslaget till en ny, mer slimmad, organisation av SVF som inte bara ska göra beslutsgången snabbare utan också spara en hel del pengar. Under flera år har förbundet tvingats tära på sitt kapital.

Torsten poängterade att det totala sparmålet inte enbart nås genom förändringar i förtroendemannorganisationen. De förändringar som

“Vi måste sanera bland kommittéer, grupper och råd”. Förbundsordförande Torsten Jakobsson gjorde en gedigen genomgång av nuvarande och blivande organisation. Olof Skarman höll i ordförandeklubban under mötet.

föreslogs beräknas ge en total minskning av utgifter på ca en halv miljon kronor per år. Målet är en budget i balans vid ingången av 2015.

Med anledning av några frågor under mötet kan det vara värt att påpeka att inriktningsbeslutet inte omfattar några förändringar gällande

“Vid ingången av 2015 ska vi ha en budget i balans.” Anders Forslid var närvarande som en av flera representanter för förbundsstyrelsen.

FÖRSLAGET I KORTHET

Här är de viktigaste punkterna i det inriktningsförslag som extra fullmäktige röstade ja till (19 ledamöter av 30 var närvarande, 16 röstade för och tre avstod från att rösta):

- Fullmäktige hålls vartannat år vilket ger en besparing på ca 150 000 kronor årligen (ett tvådagarsmöte kostar ca 300 000).
- Årsmötet läggs ner och valberedningen väljs vid annan tidpunkt.
- En sanering görs bland grupper, kommittéer och råd. Färre fysiska möten hålls och ersätts med telefonmöten på alla nivåer inom SVF.
- För att förtydliga arbetsgruppernas funktion kommer bara utskott och projektgrupper att tillsättas (utskott – stadigvarande arbetsgrupp, projektgrupp – tidsbegränsad arbetsgrupp).
- En revidering av stadgarna är nödvändig så att befintliga ”krockar” avseende beslut i olika frågor tas bort.
- En genomgång av kansliets uppgifter.

Det slutliga beslutet om de föreslagna förändringarna och de stadgeförändringar som är kopplade till dessa kommer att fattas av förbundets ordinarie fullmäktigemöte den 4 juni 2014. ■

organisationen inom Anställda Veterinärs Förening, AVF och Företagande Veterinärs Förening, FVE, som är självständiga föreningar med egna organisationsnummer.

“Vad är det egentligen vi ska rösta om?” Stundtals såg fullmäktigeledamöterna ganska fundersamma ut.

Nationella strategier mot yersinia och listeria

ANNICA WALLÉN NORELL, leg veterinär*

Som en del av ett treårigt projekt om zoonossamverkan har fem myndigheter sammanställt nationella strategier mot infektioner med *Yersinia enterocolitica* och *Listeria monocytogenes*. Strategidokumentet ska fungera som ett arbetsredskap för myndigheterna, men även som en kunskapssammanställning för andra berörda och intresserade.

Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten (fd Smittskyddsinstitutet), Socialstyrelsen och SVA har tagit fram nationella strategier mot några utvalda zoonoser med syftet att minska incidensen av sjukdom hos människa. Myndigheterna har enats om inriktningen på arbetet mot respektive zoonos och identifierat de åtgärder som bedöms vara mest angelägna under en femårsperiod. Arbetet är en del av ett treårigt projekt om zoonossamverkan och har finansierats av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Inom projektet har strategier tagits fram för *Campylobacter* och *Salmonella*, vilka tidigare skrivits om i veterinärtidningen (nr 3/13). Sedan dess har även strategier för *Listeria monocytogenes* och *Yersinia enterocolitica* färdigställts och redogörs för i korthet här. Projektgrupperna för dessa strategier presenteras i faktarutan. Strategier för *Cryptosporidium* och EHEC/VTEC beräknas bli klara under året.

Strategidokumentet ska fungera som ett arbetsredskap för de samverkande myndigheterna, men kan även användas av andra myndigheter och näringen i

Foto: Per G. Norell

Grisar är den huvudsakliga reservoaren för *Y enterocolitica*. Bakterien finns i grisens svalg och tarm och under slaktprocessen kan köttet kontamineras.

samband med insatser mot dessa zoonoser och som en kunskapssammanställning av andra berörda och intresserade.

STRATEGI MOT YERSINIA ENTEROCOLITICA

I Sverige rapporteras årligen mellan 300–800 humanfall av yersinios – en tarminfektion orsakad av den zoonotiska bakterien *Yersinia enterocolitica*. Cirka 30 procent av dem som drabbas är barn under fem år. Av de rapporterade fallen är cirka 75 procent inhemskt smittade. Tarmsymtomen kan kvarstå i flera veckor och mer än tio procent av fallen får följsjukdomar i form av ledbesvär och hudproblem.

Myndigheterna föreslår åtgärder som

syftar till att minska risken för kontamination vid slakt, förbättra analysmetoderna samt öka kunskapen om smittvägar och riskfaktorer.

Grisar är den huvudsakliga reservoaren för *Y enterocolitica*. Bakterien finns i grisens svalg och tarm och under slaktprocessen kan köttet kontamineras. Eftersom griskött är den viktigaste direkta eller indirekta smittkällan för människor är det viktigt med noggranna hygienrutiner vid slakt. För att minska incidensen hos människa, särskilt hos små barn, är det angeläget att även öka kunskapen om andra smittvägar för *Y enterocolitica*.

Analysmetoderna för *Y enterocolitica* är inte tillfredsställande, bland annat

kan bakterien vara svår att detektera. Bättre analysmetoder skulle sannolikt leda till ökad kunskap om både smittvägar och risklivsmedel för *Y enterocolitica*.

STRATEGI MOT LISTERIA MONOCYTOGENES

Invasiv infektion med *Listeria monocytogenes* är en livsmedelsburen zoonos som, trots relativt få sjukdomsfall bland människor i Sverige (färre än 100 per år), är kostsam för både individ och samhälle, då den kan ge allvarlig sjukdom med hög mortalitet (ca 30 procent). Framför allt drabbas människor med nedsatt immunförsvar, äldre samt gravida. De senaste åren har det setts en ökande trend av antalet humanfall, såväl i Sverige som i övriga Europa.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Risklivsmedel för *L monocytogenes* är bland annat ätbara fiskprodukter med lång hållbarhet (förpackade i modifierad atmosfär eller vakuum), t ex kallrökt lax.

PROJEKTGRUPPER FÖR YERSINIA OCH LISTERIA

Projektgruppen för strategidokumentet om *Yersinia enterocolitica*

Annica Wallén Norell och Ann-Christine Ring, Jordbruksverket.
Lars Plym Forshell och Susanne Thisted Lambertz, Livsmedelsverket.
Margareta Löfdahl, Folkhälsomyndigheten.
Ingrid Nilsson, Socialstyrelsen.
Bo Svenungsson, extern konsult anlitad av Socialstyrelsen.
Elina Lahti, SVA.

Projektgruppen för strategidokumentet om *Listeria monocytogenes*

Ann-Christine Ring och Annica Wallén Norell, Jordbruksverket.
Anna Brådenmark och Mats Lindblad, Livsmedelsverket.
Sofie Ivarsson, Folkhälsomyndigheten.
Ingrid Nilsson, Socialstyrelsen.
Bo Svenungsson, extern konsult anlitad av Socialstyrelsen.
Elina Lahti, SVA.

Risklivsmedel för *L monocytogenes* är bland annat ätbara kött- och fiskprodukter med lång hållbarhet (dvs som är förpackade i modifierad atmosfär eller vakuum), färdigrätter och mjuka dessertostar. Bakterien kan tillväxa vid låga temperaturer, ner mot 0°C, och kan lätt etablera sig i miljöer i lokaler där livsmedel produceras.

En listeriainfektion kan leda till sepsis, meningit och hos gravida kvinnor till missfall eller för tidig födsel av svårt sjuka barn. Djur, framför allt idisslare, som insjuknar drabbas av liknande symptom som människa.

I strategin föreslår myndigheterna främst åtgärder som syftar till att aktörer inom livsmedelsbranschen ska kunna producera och tillhandahålla säkra livsmedel med avseende på *L monocytogenes*, men även åtgärder för att öka kunskapen

om smittvägar och riskgrupper samt att säkerställa adekvata kostråd till riskgrupper.

STRATEGIERN PÅ NÄTET

De färdiga strategidokumenterna kan laddas ner på www.socialstyrelsen.se. Där kan man än så länge hitta:

- Infektion med *Yersinia enterocolitica* – ett nationellt strategidokument
- Infektion med *Listeria monocytogenes* – ett nationellt strategidokument
- *Campylobacter*infektion – ett nationellt strategidokument
- *Salmonella* – ett nationellt strategidokument

*ANNICA WALLÉN NORELL, leg veterinär, Avdelningen för djurskydd och hälsa, Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.

noterat

3,5 miljoner till forskning om hundens och kattens hälsa

Agria Djurförsäkring och Svenska Kennelklubben stödjer forskningen kring sällskapsdjurens hälsa genom en gemensam fond med årlig utdelning. 2014 delas ca 3,5 miljoner kronor ut från fonden till totalt 22 forskningsprojekt varav 15 nya.

Forskning kring DNA-tester och stamcellsbehandling är några exempel. Ett av projekten syftar till att kartlägga sjukdomsorsakande mutationer i arvsmassan, som sedan kan identifieras i DNA-tester.

– Det blir möjligt att kartlägga hela arvsmassan på en individ och inte bara enskilda delar, säger Tomas Bergström som är forskningsledare på SLU. Det kommer att innebära mycket för veterinärmedicinen och för avelsarbetet.

SLU får även medel att bygga upp den

avancerade typ av utrustning som behövs för att utföra helgenomsekvensering. Det är en kraftfull teknik för att identifiera, sekvensera, hela arvsmassans sammansättning. Ett annat projekt vid SLU som fått medel ska forska kring stamcellsbehandling av hundar med kroniska ledsjukdomar. Stamceller utvinns från hundens eget fett och injiceras i den sjuka leden.

Källa: pressmeddelande från Agria den 18 februari. ■

Några minuter med

Ulrika Grönlund-Andersson och Stine Hoelgaard

TEXT: SUZANNE FREDRIKSSON

Ulrika Grönlund-Andersson, SLU, och Stine Hoelgaard, Specialistdjursjukhuset Helsingborg, har varit på studiebesök i Finland, närmare bestämt på universitetets djursjukhus i Helsingfors och hos Evidensias djursjukhus i Esbo. Ulrika, som numera är lektor och bland annat ska undervisa djursjukskötarna när de kommer till Uppsala, och Stine som är smådjursveterinär och hygienansvarig, är båda aktiva i Veterinärmedicinsk Vårdhygienförening.

Vad var syftet med resan?
– Att se och lära hur olika djursjukhus arbetar med hygienfrågor. Vi har tidigare haft kontakt med Katariina Thomson, veterinär som arbetar på universitetets djursjukhus i Helsingfors. Hon har bland annat föreläst i ämnet vårdhygien. Katariina ordnade en mycket givande rundvandring där vi besökte både häst- och smådjurskliniken. En kollega till Katariina presenterade djursjukhusets mikrobiologiska laboratorium. Vårdavdelningen och labbet har ett mycket nära och väl fungerande samarbete som kändes väldigt bra.

– Vi gick igenom hela djursjukhusets arbetsbeskrivningar både på små- och stordjursavdelning gällande hygienansvar och antibiotikaanvändning, rutiner för rengöring och hantering av riskpatienter m m. Intrycket är att man är mycket

Nordisk samarbete i hygienfrågor. Katariina Thomson, till vänster, ordnade studiebesök för Ulrika Grönlund-Andersson och Stine Hoelgaard som höll i kameran.

noggranna och i vissa avseenden ligger lite före oss. Vi deltog också i en föreläsning om resistent bakterier.

– Det är stimulerande att diskutera med kolleger som har samma intresseområde, hur de har gjort när de infört

nya rutiner och hur de fått gensvar för nyordningar. Det kan vara svårt att få med sig alla i en grupp, men erfarenheten visar att har man varit med om ett utbrott av ESBL eller MRSA blir det genast lättare att sätta upp nya regler.

Samarbetet mellan vårdavdelning och laboratorium i Helsingfors imponerade på besökarna.

Vad fick ni för intryck av själva djursjukhuset?

– Det kändes nytt och stort till ytan. Vi vistades mest på smådjurskliniken. De har ett bra flöde av patienterna med en mycket sträng uppdelning av lokalerna beroende på smittrisker. Allt är färgmarkerat. Patienter med frakturer och djur som ska kastreras hamnar t ex på grön avdelning, medan man på gul tar emot hudpatienter, patienter med vissa infektioner, eller djur som tidigare haft problem. Diarréer hamnade för oss lite förvånande på gul, där tänkte vi nog isolering, men på röd som är isolering placeras enbart patienter som man vet bär på resistenta bakterier.

– Vårdavdelningen hade egentligen mer karaktären av intensivvård. Patienterna skickades hem så snabbt som det bara var möjligt, som ett led i att hindra spridning av resistenta bakterier.

– Den tydliga färgkodningen, t o m mattorna på undersökningsborden hade olika färger, var väldigt bra och så blev vi imponerade av deras laboratorium och

det samarbete man hade mellan veterinärer och lab.

Varför valde ni att åka just till Finland?

– Vi har bra kontakt med Katariina och vi ser gärna ett utökat nordiskt samarbete i hygienfrågor.

Avslutningsvis, berätta kort om Veterinärmedicinsk Vårdhygienförening.

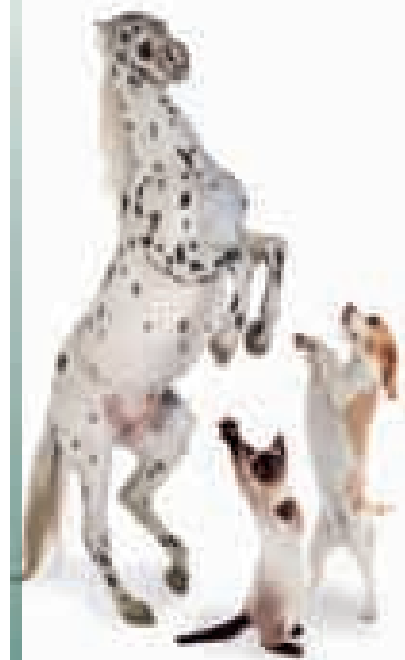
– Föreningen tog form under hösten 2011 och blev formellt en riktig förening med organisationsnummer och så 2012. Vi har ungefär 120 medlemmar, lika många veterinärer som djursjukskötare. Merparten arbetar med smådjur. Med tanke på att vi ser en ökning av resistenta bakterier hos hästar skulle vi gärna vilja ha in fler som jobbar inom det området.

– Vårdhygien handlar dock inte bara om själva vården, det är även en viktig arbetsmiljöfråga. Vi arrangerar årliga Vårdhygiendagar där nästa tema blir autoklivering och sårvård. Den som är intresserad av vad som händer, vård-

hygien är inte ett nödvändigt ont utan faktiskt ett mycket intressant område, är välkomna att besöka vår nya Facebooksida, avslutar Ulrika, som är föreningens ordförande. ■

ALLERGI

Sätt högre mål för allergipatienterna

- Absolut IgE specifik (HESKA Allercept)
- Dermatologisk vägledning
- Individuell behandling
- Skandinaviska testpaneler

Dr. Baddaky®

tillsammans med veterinären
– för djurets bästa.

www.draddaky.com

Väletablerad smådjursklinik i Stor-Stockholm säljes.
Kontakt: formonna@gmail.com

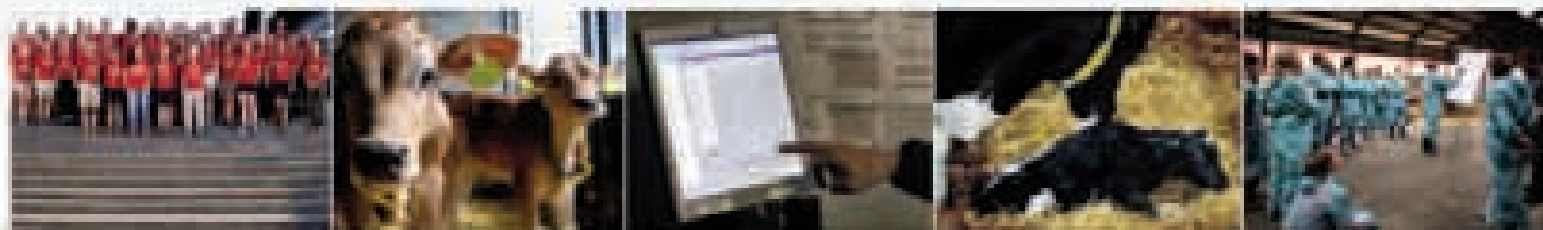
Juniorkursen fyller 10 år!

Vi firar jubileet
med alla tiders Juniorkurs!
Sätt **X** i kalendern, för årets mest
inspirerande utbildning för
kolntresserade **veterinärer och
veterinärstudenter**. Håll ögonen
öppna för mer info!

Juniorkursen 2004 - 2014
- ett original i ständig utveckling!

Boka redan nu in 25. - 30. augusti 2014

Boehringer
Ingelheim

Vetmedica
Box 467 · 201 24 Malmö
Tel. 040-23 34 00 · www.bi.vet.mu

SVFs praktik- och ansvarsförsäkring 2014

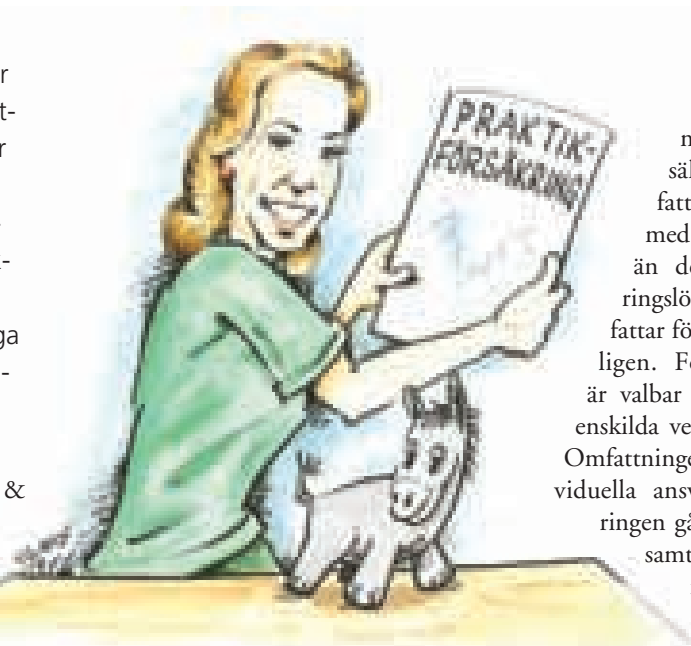
Sveriges Veterinärförbund erbjuder tillsammans med Söderberg & Partners unika försäkringslösningar för den som är medlem i SVF. Det handlar om en individuell ansvars- och allriskförsäkring för privatpraktiserande veterinärer och en praktikförsäkring som omfattar samtliga anställda, anpassad efter en veterinärpraktiks verksamhetsområde.

SVF har tillsammans med Söderberg & Partners och försäkringsbolaget If skadeförsäkring tagit fram skraddarsydda försäkringslösningar som är exklusiva för SVF-medlemmar. Samarbetet med Söderberg & Partners har tillkommit för att man som SVF-medlem ska kunna få professionell rådgivning i försäkringsärenden och skadestöd.

INDIVIDUELL ANSVARS- OCH ALLRISKFÖRSÄKRING

Försäkringslösningen omfattar privatpraktiserande veterinärer oavsett om man är egenföretagare eller om man behandlar djur på sin fritid. Försäkringen består av en ansvarsförsäkring för sak- och personskada med alternativa försäkringsbelopp på två miljoner kronor respektive fem miljoner kronor.

Ansvarsförsäkringen inkluderar även ett moment för ren förmögenhetsskada som gäller vid ekonomiska skadeståndskrav som kan uppstå till följd av felaktig diagnos eller intygsskrivning, och gäller med ett försäkringsbelopp på 500 000 kronor. Allriskförsäkringen omfattar såväl stationär som ambulering veterinärutrustning och varor, såsom exempelvis medicin och förbandsartik-

lar. Allriskförsäkringen finns att teckna med alternativa försäkringsbelopp från 130 000 kronor till 1,3 miljoner kronor, där försäkringsbelopp baseras på utrustningens återanskaffningsvärde.

PRAKTIKFÖRSÄKRING FÖR FÖRETAG

Den unika praktikförsäkringen är anpassad efter en veterinärpraktiks verksamhetsområde och omfattar samtliga anställda. I de fall företaget hyr en lokal

eller har anställda rekommenderas det att man har en praktikförsäkring som är en omfattande företagsförsäkring med högre försäkringsbelopp än den individuella försäkringslösningen som endast omfattar försäkringstagaren personligen. Försäkringsomfattningen är valbar och anpassas efter den enskilda veterinärpraktikens behov. Omfattningen som ingår i den individuella ansvars- och allriskförsäkringen går även att inkludera för samtliga anställda i praktikförsäkringen.

Följande moment ingår i grundomfattningen: ansvarsförsäkring, ansvarsförsäkring för ren förmögenhetsskada (gäller vid felaktig diagnos eller intygsskrivning) och rättsskydds-försäkring.

Följande moment är valbara tillägg-försäkringar: egendomsförsäkring med kyl- och frys-försäkring, allriskförsäkring för ambulering veterinärutrustning, avbrottsförsäkring, tjänstereseförsäkring, olycksfallsförsäkring, besöksolycksfalls-försäkring, sjukavbrottsförsäkring och förmögenhetsbrottsförsäkring.

YTTERLIGARE INFORMATION

För att teckna någon av dessa försäkringar finns produktblad med ansökningsformulär på SVFs hemsida www.svf.se (under rubriken Blanketter). Ifyllt ansökningsformulär skickas till Söderberg & Partners för offert. Vid frågor kring försäkringarna är ni välkomna att kontakta Söderberg & Partners (se faktaruta).

PER CARLSSON
kanslichef, SVF

KONTAKTINFORMATION TILL SÖDERBERG & PARTNERS

Tel: 08-12 13 77 70.
E-post: veterinarforsakring@soderbergpartners.se
Adress: Söderberg & Partners, Box 7785, 103 96 Stockholm.
Ansvarig försäkringsförmedlare: Björn Thorstrand.

SÄLLSKAPET ÄLDRE VETERINÄRER, SÄV

Kallelse till tidigt VÄRMÖTE i Stockholm
Torsdagen den 27 mars 2014
Djurakuten, Kungstensgatan 58 (nära Sabbatsberg)

OBS

Tema: Tro eller vetande

Samling 12:45

Unikt tillfälle att få höra förnämliga föredragshållare:

- Professor **Nils Uddenberg**, om Evolutionsteorin (Darwin)
- Författare **Christer Sturmark**, som är ordförande i Humanisterna talar om tro och vetande och
- Professor **Dan Larhammar**, bl.a. om THX

I priset, 375:– för SÄV-medlem och 450:– för övriga, ingår bl.a. måltid och dryck. **Sista anmälningssdag är egentligen 18 mars**, så efteranmälan måste ske snarast till KG Linderholm, 08-80 05 00, och inbetalning till SÄVs plusgiro 422897-9.

SÄLLSKAPET ÄLDRE VETERINÄRER, SÄV

Kallelse till ÅRSMÖTE och VÄRMÖTE i Örebro
(19) Tisdag 20 maj – torsdag 22 maj 2014

Tema: V och W, variation – visualisering – virus

PROGRAM

Besök

Lillåns chokladfabrik, kåseri, visning och inköpsmöjligheter.

Vinkontoret med provning av mousserande viner alt. Whisky och Whiskey (förhandsanmälan 280:–).

Örtgården (Länsmuseet), kåseri om medicinalväxter.

Universitetssjukhuset, USÖ

Visualisering ("3-dimensionell röntgen") med visning och föreläsning av professor Torbjörn Andersson, röntgenläkare.

Den aktuella virussituationen (särskilt fågelinfluensa) och antibiotikaproblematiken idag med föreläsning av professor Björn Olsen, även ornitolog.

Avslutningsvis besök på Myrö Herrgård, *ekologisk slaktdjursuppfödning* med slakteri och produktberedning. Visning, lunch m.m. (förhandsanmälan 200:–). Möjlighet till inköp.

Inkvartering på 4-stjärniga Behrn Hotell, Stortorget 12 i Örebro

Individuell bokning på telefon 019-12 00 95.

Paketpris 2 nätter, 2 frukostar, 2 middagar (varav en gourmet), garage, p.p. i dubbelrum 2 070:–, 3 nätter 2 695:–. Enkelrumstillägg 200:– per natt.

Deltagaravgift: 375:– för SÄV-medlem, övriga 450:–.

Inbetalas på SÄVs plusgiro 422897-9. Utförligt program erhålles av KG Linderholm, 08-80 05 00.

Bokning av hotell, inbetalning av avgifterna och **deltagaranmälan till KG Linderholm ska vara gjord senast 25 april.**

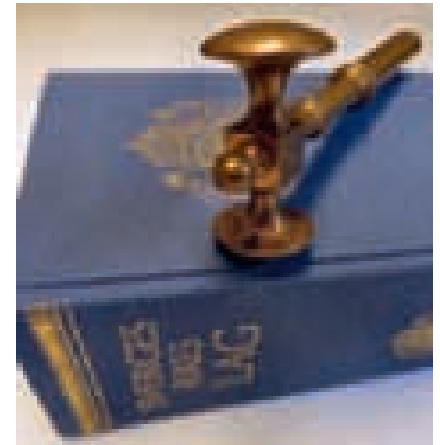
Som alltid är även icke medlemmar i SÄV välkomna till våra möten!

noterat

3R-center och förbud mot tidelag klubbat

Den 20 februari klubbade riksdagen igenom två lagändringar med djuranknytning – förbud mot tidelag, sex med djur, och skapandet av ett kunskapscenter som ska arbeta för alternativ till djurförsök.

Förbudet mot tidelag träder i kraft den första april i år. 70 år tidigare, 1944, blev sådan djuranvändning tillåten samtidigt som homosexualitet avkriminaliserades – dessa två företeelser hade tidigare sorterats under samma paragraf.

Den 20 februari klubbade riksdagen igenom ett lagförbud mot tidelag.

Riksdagsbeslutet gällde även ett så kallat 3R-center, ett kunskapscenter för alternativ till djurförsök. 3R står för "reduce, refine och replace" och syftar på strategierna för hur djurförsök ska fasas ut. Centret ska inrättas under Jordbruksverket. Men trots att det beräknas kosta tio miljoner per år har inga extra pengar satts in – det ska täckas av Jordbruksverkets budget, vilket innebär att andra verksamheter prioriteras ned. Karin Gabrielson Morton, sakkunnig på organisationen Forska Utan Djurförsök, är kritisk till att pengar inte skjutits till.

– Det är ett jätteproblem att finansieringen inte är löst, eftersom vi riskerar att få en illa fungerande budgetlösning med ett 3R-center utan handlingskraft. Här måste politikerna tänka om, säger hon.

Källa: nyhetsbrevet *Djurskyddet* den 21 februari. ■

SÄV bland kungliga kusar och bilar

ELISABETH RENNERFELT, leg veterinär, sekreterare i SÄV*

Temat var "Häst och vagn" när SÄV (Sällskapet Äldre Veterinärer) hade sitt höstmöte den 6 november 2013. Det blev en guidad visning av HM Konungens Hovstall följt av föredrag och avslutande korvgrillning i smedjan.

STALL MED ANOR

Vi var drygt 40 personer som möttes av vår uniformerade guide Markus Henriksson (Figur 1) med titeln kavaljerskusk. Han berättade att det första hovstallet grundades 1535 av Gustav Wasa. Det låg då på Helgeandsholmen, men det blev snart för litet. Då byggdes ett större stall där Operan nu ligger. Sedan flyttades stallet åter till Helgeandsholmen.

Det nuvarande Kungliga Hovstallet invigdes 1894 av Oscar II. Arkitekt var Fritz Eckert, som bland annat också har ritat Östermalmshallen. Stallet, som är byggt i tegel, gavs formen av en riddarborg och var en av dåtidens mest utskälda byggnader. Det ligger i kvarteret "Kusen". Namnet har inget att göra med hästar utan härrör från ordet "brödkuse" och det närliggande Kronobageriet, numera Musikmuseet.

Hovstallets byggnader hyser inte bara hästar utan har också en vagn- och bilhall i flera plan samt lägenheter för personalen.

KUNGLIGA BILAR

1899 inköptes den första bilen till Hovstallet. Fördelen med bilar var förstås att de behövde mindre skötsel. Successivt utökades bilparken och hästantalet minskades. I slutet av 1960-talet var man nere i åtta hästar och det talades om

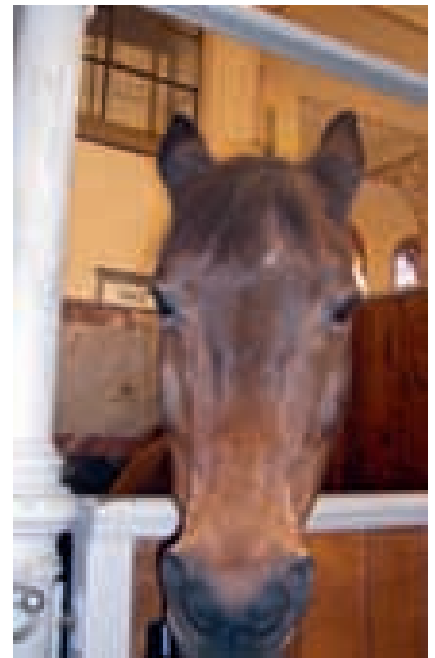
FIGUR 1. Hovstallets uniformerade guide Markus Henriksson och SÄVs programmakare KG Linderholm tar emot mötesdeltagarna.

nedläggning. Men vår nuvarande kung hade ett större hästintresse och man började åter köpa in hästar.

SÄV-medlemmarna vandrade runt och tittade först på bilarna. Vi fick bland annat se den av Gustav VI Adolf inköpta ►

FIGUR 2. Den finaste vagnen i Hovstallet är sjuglasvagnen. Den väger hela 1,2 ton och dras av ett fyrspann som körs "a la Daumont".

FIGUR 3. Max är den äldsta hästen i stallet, är född 1993 och sades vara i sitt livs form.

- Daimlern från 1950-talet. Den användes t ex vid kronprinsessan Viktorias bröllop, då hon med sin far kördes till kyrkan. Vi såg också en högerstyrd Cadillac från 1969, som sades vara prins Bertils favoritbil.

SELDON OCH VAGNAR

Ett besök i selkammaren visade att allt var i bästa skick. Det var vagnarna som bestämde vilka seldon som skulle användas, de utgjorde ett "kit". Guldkalescher, såsom sjuglasvagnen, skulle ha guldsele, silverkalescher skulle ha silversele etc. Det sades att hästarna fick anpassas till selarna. Vid renovering och lagning vände man sig till brittiska hovstallet.

Det är mycket noga med skötseln av seldon och vagnar. Allt måste göras rent efter användning och vagnarna torkas med sämskskinn. En totalrenovering av en av de största vagnarna skulle kunna kosta en miljon kronor, eftersom detta är ett unikt hantverk.

I våningen ovanför bilhallen finns fullt av gamla vagnar, som är kungens egna. De har transporterats upp via en hiss som installerades 1894. Den finaste vagnen är förstas sjuglasvagnen (Figur 2), så benämnd för att den har sju glasrutor. Den väger hela 1,2 ton och dras av

ett fyrspann som körs "a la Daumont", dvs det sitter en kusk på varje hästpar och inte på kuskbocken. Det sägs vara för att kusken inte ska skymma personerna som sitter i vagnen. Vi såg även så kallade statsvagnar, som förr användes av högre tjänstemän inom hovet. På

Nationaldagen körs kungaparet till Skansen i en landå, dvs cabriolet på vagnsspråk. Den kan vara öppen eller stängd beroende på vädret.

HOVSTALLETS UPPGIFTER

Hovstallet representerar ett betydande

FIGUR 4. SÄV-mötet avslutades med korvgrillning i hovstallets smedja, som är kvar i ursprungligt skick sedan invigningen 1894.

kulturarv, men har också som huvuduppgift att vara en transportorganisation, som ansvarar för planering och genomförande av alla transporter med bil för kungafamiljen. Häst och vagn används vid ceremoniella tillfällen såsom statsbesök, riksmötets öppnande och då kungen tar emot nya ambassadörer.

Hovstallet kan ha 30–50 uppdrag om året. De vanligaste uppdragen är audienserna när den nya ambassadören hämtas på UD och körs till slottet där han lämnar över sina kreditivbrev till kungen. Det finns ca 200 ambassadörer i Sverige.

STALLET

I stallet finns 17 hästar, alla bruna valacker, ca 1,70 meter i mankhöjd. De köps in vid fem till sju års ålder. De nuvarande hästarna är från fem till 20 år gamla. Hästarna tilldelas ett nytt namn när de kommer till Hovstallet. Vilket namn de får beror på i vilken box de hamnar. De får alltså föregångarens namn, som står att läsa på en skylt över boxväggen.

Hästarna har ljusa rymliga boxar med spån bädd. Max (Figur 3), den äldsta, är född 1993 och sades vara i sitt livs form. Den veterinär som sköter hästarna heter Axel Wallman och honom är man mycket nöjd med. Alla hästar rids och körs varje dag. Där finns också en skritmaskin och hästarna får vara ute och röra sig på grusplanen ca två timmar om dagen. Sommartid går de på bete i åtta veckor.

Hästarna utbildas på plats. Det sades att de gamla hästarna lär de nya. Vid inkörning har man en äldre häst tillsammans med den nya och det fungerar väl. Det tar 1,5–2 år för den nya att bli inkörd.

PERSONAL

Chef för Hovstallet är hovstallmästare

Mertil Melin. Honom fick vi faktiskt en hastig skytt av på gårdsplanen.

Beträffande personalen i övrigt är det inrättat åtta tjänster som ska täcka alla dagar på året. Varje person tilldelas en häst som han/hon sedan sköter hela tiden. All skötsel ingår, alltså också av seldon och vagnar. De som arbetar här måste vara duktiga ryttare, eftersom man t ex vid körning a la Daumont inte bara ska styra sin egen häst utan också hästen bredvid.

HINGSTRIDARE MED VETERINÄR KOPPLING

Sven-Eric Sjöstrand, en av upptäckarna av Losec, passade vid SÄV-mötet på att berätta om sin morfarsmorfar: Reinhold Forsberg, som tillbringade större delen av sitt liv i Stockholm under 1800-talet. Denne man blev på grund av sin skicklighet i hästhantering anställd som hingstridare först vid kronprinsens hovstall och sedan vid Kung Karl XV's hov-

stall. Han åtföljde konungen på hans många och långa resor i Sverige. Utförligare beskrivning om hans liv och leverne står att läsa i Sven-Erics bok "Hingstridaren" (utgiven på eget förlag).

GOTT SLUT

Den angenäma samvaron avslutades med förtäring. KG Linderholm och hans Karin Kager bidrog med hemgjorda godsaker och vin. Det blev även korvgrillning (Figur 4) i smedjan, som är kvar i ursprungligt skick sedan invigningen 1894.

SÄV får återigen sända en tacksam tanke till vår hovprogrammakare KG. Han är fenomenal på att hitta nya spännande resmål och intressanta föreläsningar.

*ELISABETH RENNERFELT, leg veterinär, sekreterare i SÄV, Lövdalsvägen 55, 134 41 Saltsjö-Boo.

Ordinarie fullmäktigemöte

i Sveriges Veterinärförbund

onsdagen den 4 juni 2014
i Stockholm

Ni som är valda fullmäktigeledamöter för 2014
– boka in i era almanackor redan nu!

Motioner senast 23 april 2014

Enligt förbundsstadgarna ska motion som väcks av förening, sektion eller förbundsmedlem, ha inkommit till förbundsstyrelsen, Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm senast sex veckor före mötet, dvs senast onsdagen den 23 april 2014. Motion inkommen därefter tas inte upp för beslut av fullmäktige.

Inventarier säljes

Inventarier från välutrustad smådjursklinik säljes pga pensionering. Röntgen, ultraljud, vetest med autoreader etc. Säljes helst som helhet. C Hillerström, 0431 431380, 0708 988336.

Särskilda regler vid övertid för deltidsarbetare

Om man som anställd inte arbetar heltid men ändå tvingas jobba längre än det avtalade antalet timmar, kan det vara knepigt att reda ut hur den extra arbetstiden ska ersättas. Dessutom gäller det att göra skillnad på begreppen partiell ledighet och deltidsarbete.

FRÅGA

Jag har en deltidsanställning på ett djursjukhus på 80 procent. Eftersom vi arbetar oregelbundet verkar det svårt att räkna ut korrekt antal schemalagda timmar, hur gör man? Vad händer om jag måste arbeta mer? Vad påverkas av min deltid utöver arbetstid och lön?

SVAR

Eftersom djursjukhusbranschen har olika öppettider och arbetstider kan veckoarbetstiden variera. Ordinarie arbetstiden beräknas på ett genomsnitt per månad under en begränsningsperiod om fyra månader. Normalt påbörjas en ny begränsningsperiod vid årsskiftet och löper 1 januari – 30 april, 1 maj – 31 augusti och 1 september – 31 december. En deltid på 80 procent får inte överstiga 32 timmar i genomsnitt per helgfri vecka. Arbetsgivaren ska också ha koll på att totala arbetstiden inklusive mertid och övertid inte överstiger 48 timmar

per sjudagarsperiod under begränsningsperioden.

Man gör skillnad på partiell ledighet och deltidsarbete. Vid partiell ledighet har medarbetaren enligt sitt ordinarie anställningsavtal en heltidstjänst, men har tillfälligt förkortat sin arbetstid. En deltidsanställd har enligt sitt anställningsavtal varken arbetsskyldighet eller rätt att arbeta heltid, utan endast deltid.

En anställd som är partiellt ledig från en heltidstjänst bör få övertidsersättning för allt arbete utöver schemalagd arbetstid. Om den anställde uppbär ersättning från försäkringskassan i form av t ex sjukpenning eller föräldrapenning på den lediga tiden bör man inte arbeta övertid alls eftersom det kan strida mot socialförsäkringsreglerna.

Arbetstid upp till heltid för den som är deltidsanställd utgör så kallad mertid. Om mertidsarbete pågår före eller efter de klockslag som gäller beträffande den ordinarie dagliga arbetstidens förläggning för heltidsanställning i motsvarande befattning vid företaget, utges övertidskompensation enligt kollektivavtal. Till exempel om dina heltidsanställda kolleger arbetar 8–17 och får övertidsersättning för arbete efter 17 så ska du också ha det.

Om du har en anställning på heltid men tillfälligt har gått ner i arbetstid med stöd av Föräldraledighetslagen och tar ut föräldrapenning upp till heltid, eller om barnet är yngre än ett år, gäller särskilda regler. Då kan i regel tjänstgöringsgraden minskas utan att det påverkar olika inkomstgrundande ersättningar

vid t ex sjukdom, föräldraledighet och pension.

I annat fall kan en minskning av arbetstiden få negativ effekt på förmånerna. En deltidsanställd med bara några år kvar till pension och som omfattas av förmånsbestämd pension bör t ex se upp om han/hon arbetar mycket mertid. Mertid ingår nämligen inte i den pensionsmedförande lönen. Skillnaden mellan den som har en högre anställningsgrad och den som har en lägre men arbetat mertid, får således betydelse för pensionen även om personerna skulle ha arbetat lika många timmar i praktiken.

FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

SLU ledigkungör följande stipendier ur

STIPENDIEFONDER

vid Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Linnea och Axel Ericsons stipendiefond, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 729.542 kr).

"Utdelas till stöd för vetenskapligt forskningsarbete rörande hästens och hundens sjukdomar. Stipendiet skall utdelas till yngre forskare vid fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap som avlagt veterinärmedicine doktorsexamen för att av vederbörande i dennes forskning nyttjas för teknisk assistans, resor, apparatur eller material (foder, farmaka, röntgen o dyl)". Stipendiet kan delas.

Gymn dir Stina Johanssons i Fränsta fond för veterinärmedicinsk forskning, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 32.618 kr).

"Utdelas i form av bidrag till forskare som arbetar med klinisk veterinärmedicinsk forskning i Sverige eller vid utländsk vetenskaplig institution eller som resestipendium till kliniskt verksam veterinär. Företråde till forskningsbidrag för klinisk forskning har examinerad veterinär, som nyligen påbörjat forskarutbildning inom kliniskt ämne. Företråde till resestipendium har examinerad veterinär verksam vid klinisk institution i Uppsala. *Bidrag ges inte till forskning som innefattar djurförsök.* Sökande som vill förlägga forskningsverksamhet till utländsk institution skall vara svensk medborgare."

Fullständig projektbeskrivning skall bifogas ansökan.

Gunnar Philipssons stipendiefond, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 22.135 kr).

"Utdelas till understödande av vetenskaplig forskning i första rummet till studier av hästens, men jämväl till studier av fårets sjukdomar. Understöd skola i första hand utdelas till lärare vid veterinärhögskolan och eljest till svensk veterinär som av kollegienämnden anses därtill kvalificerad."

Fullständig projektbeskrivning skall bifogas ansökan.

Stiftelsen "Till min mors minne, Amanda Personnes fond", årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 75.565 kr).

Utdelas i form av bidrag till forskning kring behandling och vård av sjuka hundar.

Fullständig projektbeskrivning skall bifogas ansökan.

August Carlssons stipendium, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 85.869 kr).

"Bidrag skall tilldelas skötsam veterinärstuderande med goda vitsord i sina studier vid veterinärhögskolan, med företråde för den, som ådagalagt särskilt intresse och kunnighet i fråga om hästens vård och behandling."

Veterinärmedicinska fakultetens stipendiesamfund, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 91.132 kr).

Samfonden har bildats genom sammanläggning av följande enskilda fonder efter medgivande av Kammarkollegiet 1992-10-01:

Anderssons, Gustafssons, Heimanns, Modigs, Palms, Schmidts, Tinnerstedts, Vennerholms och Östergötlands veterinärkassors. Utdelning sker i form av stipendier inkl resestipendier till en eller flera veterinärstuderande. I tillämpliga delar skall hänsyn tas till föreskrifterna i urkunderna för de i stipendiesamfonden ingående donationerna. Stipendier bör i första hand tilldelas studerande som passerat utbildningens icke kliniska del.

Regementsveterinär och fru Carl Ahlgrens stipendiefond, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 44 236 kr).

"Stipendiet tilldelas skötsam studerande, som tillhör någon av **2:a–4:e årskurserna** samt i sina studier vid veterinärhögskolan ådagalagt mycket god studiebegåvning och förvärvat goda vitsord."

Regementsveterinär F A Setterboms stipendiefond, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 54.610 kr)

Stipendiet utdelas till legitimerad veterinär "att under tid och i länder som kollegiet bestämmer studera nötkreaturens, fårens, svinkreaturens, hundens och pälsdjurens sjukdomar och deras behandling samt även åkommor hos våra matnyttiga fjäderfån bland husdjuren"

Fullständig projektbeskrivning ska bifogas ansökan.

Stiftelsen Elsa Paulssons minnesfond, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 80.700 kr)

Dävarande Veterinärmedicinska fakulteten, SLU, erhöll under hösten 2000 en donation från herr Torbjörn Paulsson, Sollentuna. Fakultetsnämnden beslutade, i enlighet med donators önskan, att stiftelsens ändamål är att tillgängliga medel ska användas till stipendier för studerande inom veterinärprogrammet för genomförande av examensarbete. Stipendiet får innehas under högst ett år.

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap utlyser härmed stipendium att utdelas till en eller flera veterinärstuderande för täckande av kostnader (analyser, resor etc) i samband med genomförande av examensarbete. Till ansökan ska bifogas studieplan för examensarbetet, projektbeskrivning samt vad sökta medel ska användas till (kostnadskalkyl med detaljerade uppgifter om kostnader för t.ex. resor, uppehälle och analyser).

Gulli Strålfeldts fond, årets stipendiebelopp ej klart (2013 var utdelningsbart belopp 123.156 kr).

Stipendiet tilldelas veterinärstuderande, som bidrag till genomförande av examensarbete, t.ex. för att bekosta resor, analyser och laborationsmaterial.

Till ansökan ska bifogas studieplan för examensarbetet, projektbeskrivning samt vad sökta medel ska användas till (kostnadskalkyl med detaljerade uppgifter om kostnader för t.ex. resor, uppehälle och analyser).

OBS! Vid bedömning av ansökan till Elsa Paulssons minnesfond och Gulli Strålfeldts fond läggs stor vikt vid att ansökan är korrekt formulerad och fullständig avseende upprättade kostnadsplaner för finansiering av examensarbeten.

Ansökan på särskild blankett ska ha inkommit till **Registrator, SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala senast tisdagen den 22 april 2014.**
Expeditionstid: måndag – fredag 09.00–11.00, 13.00–15.00

Ansökan insändes i ett original och fyra kopior (sorterade och häftade). Blanketter kan hämtas på VH-fakultetens hemsida från och med den 3 mars 2014 www.slu.se/vh/stipendier

Den sökande är själv skyldig att förse sin ansökan med sådana uppgifter som behövs för bedömning av ansökan. Till stipendier som fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap utlyser behöver den sökande inte bifoga något utdrag ur studiedokumentationsregistret (LADOK).

Konkurrensklausuler i anställningsavtal – vad gäller?

Hur kan en arbetsgivare skriva en

godtagbar konkurrensklausul i anställningsavtalen med sina medarbetare? Frågan har många dimensioner, men här görs ett försök att klargöra några av grunderna på området.

Huvudregeln på arbetsmarknaden är att en anställd har rätt att konkurrera med sin före detta arbetsgivare, som egen företagare eller som anställd hos en annan arbetsgivare eller konkurrent. Arbetsgivarens möjlighet att inskränka denna rättighet är mot bakgrund av denna huvudregel högst begränsad.

VÄGLEDANDE ÖVERENSKOMMELSE
En utgångspunkt för det fortsatta reso-

Foto: SERGEY BURDIN

Enligt 1969 års överenskommelse måste en konkurrensklausul finnas med i anställningsavtalet från början för att den ska vara giltig.

nemanget är 1969 års överenskommelse mellan Svenskt Näringsliv och Unionen, Ledarna och Sveriges Ingenjörer. Över-

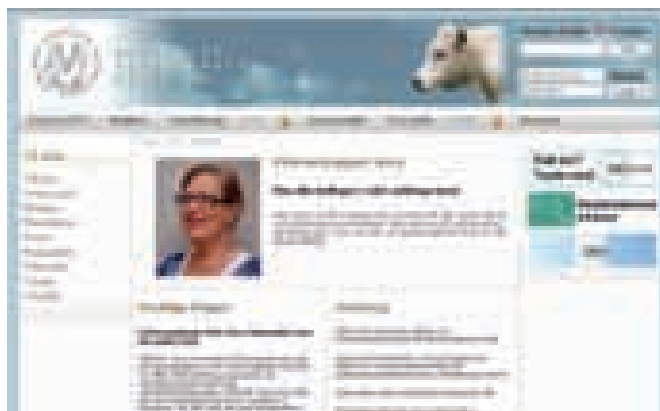
enskommelsen har kommit att få betydelse för hela arbetsmarknaden.

1969 års överenskommelse ställer upp ►

Öppen AVF-sida för student som är SVF-medlem

Tyvärr har det varit problem för studenter att se alla sidor på AVFs hemsida. Problemet är nu åtgärdat och du som student kan logga in med ditt medlemsnummer i SVF och ditt efternamn så kommer du åt även de sidor som tidigare varit låsta.

Fredrike Ritter
ordförande AVF

► ett antal kriterier för att konkurrensklausuler ska anses giltiga. Inledningsvis måste klausulen finnas med i anställningsavtalet från början. I praktiken innebär det att den inte kan läggas till i efterhand. Ett annat kriterium avser skyddande av tillverkningshemligheter och annat specifikt företagskunnande som utvecklats i en produkt- eller metodutveckling som arbetsgivaren är beroende av. Denna anledning till konkurrensklausul kan bara tillämpas på arbetstagare som har ett arbete som innebär att de får kännedom om tillverkningshemligheterna och som har möjlighet att använda dessa. Slutligen måste arbetsgivaren kompensera arbetstagaren ekonomiskt när arbetstagaren inte kan få ett likvärdigt arbete under tiden som konkurrensklausulen gäller.

BEGRÄNSNINGAR I KLAUSULEN

Inför Arbetsdomstolen (AD) utgör nor-

malt 1969 års överenskommelse ett tydligt riktmärke, men AD har vid flera tillfällen tagit ställning till vad som ändå kan anses skäligt i enlighet med regleringen i 38 § avtalslagen.

Sammanfattningsvis konstateras att skälighetsbedömningen baseras på konkurrensklausulens begränsning i tid, geografiskt område, eventuellt vitesbelopp och vilken ersättning som utges under konkurrensklausulens giltighetstid. Klausulens bindningstid bör i normalfallet inte vara längre än 24 månader, liksom att vitesbeloppet i allmänhet inte bör överstiga sex månadslöner. Detta måste dock beaktas i varje enskilt fall beroende av bolagets verksamhet och bransch samt den anställdes position och arbetsuppgifter.

En annan fråga behandlar om klausulen är utformad för kund- eller marknadsskydd. AD har fastslagit att klausuler som avser att förhindra bearbetning

av arbetsgivarens befintliga kunder kan vara skäliga. Så kallat marknadsskydd är normalt sett inte ett godtagbart skyddsintresse, då det skulle innebära en alltför stor inskränkning för arbetstagaren och dennes möjligheter att verka inom sin bransch.

En konkurrensklausul avseende förbud att anta annan anställning hos konkurrent bör inte gälla för det fall arbetsgivaren säger upp anställningen på annan grund än arbetstagarens avtalsbrott. Den bör med andra ord inte gälla om arbetstagaren sagts upp på grund av arbetsbrist. Det är dock en annan sak att förbud att värva personal och kunder kan vara möjligt att reglera oavsett om anställningen sägs upp på arbetsgivarens initiativ.

LARS NORDFORS

chef Företagarnas juridiska rådgivning
Företagarna

SUISENG[®]
CA 28 KR/DOS

ATC VET-KOD Q109AB08 RECEPTELAGT GODKÄND SPC 2010-04-16

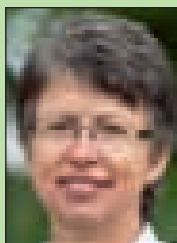
Nordvacc introducerar SUISENG med dubbeladjuvans, aluminiumhydroxidgel och ginsengextrakt (Hipramune-G), det enda vaccinet som förebygger neonatal diarré hos spädgrisar orsakat av *E. coli* och *Cl. perfringens* typ C och neutraliserar alfatoxiner från *Clostridium novyi* som orsakar plötslig död hos digivande suggor.

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) Spain. E-mail: hipra@hipra.com - www.hipra.com

MARKNADSFÖRS AV
NORDVACC AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel: 08-449 46 50
Fax: 08-449 46 56
E-mail: vet@nordvacc.se
Hemsida: www.nordvacc.se

Kollegiala nätverket – veterinärer stödjer veterinärer

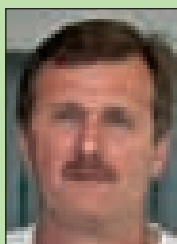
Eva von Celsing
Eskilstuna
Tel: 016-292 93
Mobil: 070-624 92 93
E-post: hvarsta.vet@telia.com

Eva har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Hon har varit anställd vid Djursjukhuset i Strömsholm under åtta år, varit zooveterinär på deltid under två år och är nu privatpraktiserande smådjursveterinär utanför Eskilstuna sedan 17 år tillbaka. Hon föder också upp strävåriga taxar och är även styrelsemedlem i Svenska Taxklubben.

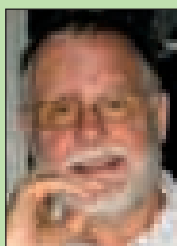
Ilmars Dreimanis
Laholm
Tel: 0430-600 72
Mobil: 0730-60 10 08
E-post: imstestina@hotmail.com

Ilmars har större delen av sitt yrkesverksamma liv arbetat som distriktsveterinär. Numera är han privatpraktiserande med inriktning på animalieproduktionens djur. Han har varit fackligt aktiv inom Distriktsveterinärföreningen, varit ledamot i SVFs styrelse och är fortfarande verksam i flera av SVFs nämnder och fonder.

Florin Gurban-Marcu
Höör
Tel: 0413-219 00
Mobil: 073-349 79 98
E-post: florin.gurban@telia.com

Florin kom till Sverige 1989 från Rumänien och blev klar med sin TUVE-utbildning 2002. Han arbetade åtta år som "privatdistriktare" i Högby och driver sedan 2011 privat smådjursklinik i Höör tillsammans med sin son.

Erik Kjellgren
Arboga
Tel: 0589-169 78
Tel: 0589-192 80
E-post: kjellgren.erik@gmail.com

Erik är smådjursveterinär med tyngdpunkt på oftalmologi och driver som egen företagare Arboga djurklinik. Erik har varit chef i 17 år och har lång erfarenhet från facklig verksamhet, bland annat som ordförande och styrelseledamot i SVF. Han har också suttit med i Veterinära Ansvarsnämnden. På fritiden är natur och segling hans passioner. Körsång och kultur i alla former gillas också.

Medlemmarna i kollegiala nätverket lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga. Du behöver inte vara medlem för att ta kontakt och du garanteras sekretess och kan också välja att vara anonym. Samtalsämnet är fritt. Vanligt är att veterinärer vänder sig till nätverket i frågor som rör till exempel ohälsa, stress, privata problem och kriser, alkohol- eller missbruksproblematik, utbrändhet, mobbning, hot eller anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.

Kollegiala nätverket är ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner. Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning.

Ingen ska behöva vara rädd på jobbet

Livsmedelsverket har tagit veterinärförbundets kartläggning av hot och våld mot myndighetsveterinärer på stort allvar. Verket kommer nu att öka sina insatser att nå ut till medarbetarna med information om hur problemet kan förebyggas och hanteras.

replik

Livsmedelsverket har självklart nolltolerans mot hot och våld och arbetar aktivt för att förebygga obehagliga situationer. Våra veterinärer ska ha en trygg arbetsmiljö och alla ska kunna känna förtroende för Livsmedelsverket som arbetsgivare. Vi måste bli bättre på att berätta för våra anställda vad vi gör i de här frågorna och hur vi finns till som stöd.

TAR RESULTATEN PÅ STORT ALLVAR

I artikeln "Kartläggning av hot och våld mot myndighetsveterinärer" i Svensk Veterinärtidning nr 2/14 redovisas en undersökning gjord bland veterinärförbundets medlemmar. Nära hälften säger att de har utsatts för hot, en tredjedel känner inte att arbetsgivaren kan skydda dem och en tredjedel vet inte om arbetsplatsen har en beredskapsplan.

Som arbetsgivare kan vi inte annat än att ta resultatet på stort allvar och som ett uttryck för att det här finns något vi måste bli bättre på.

Livsmedelsverkets uppdrag är tydligt. Konsumenten ska veta att maten är säker och att djuren behandlas väl. En effektiv kontroll med hög kvalitet ökar

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Ingen ska behöva vara rädd på jobbet. Veterinärerna har en viktig roll för att säkerställa en effektiv livsmedelskontroll med hög kvalitet.

förtroendet för svensk mat. I det har veterinärerna en viktig roll. Våra inspektörer är i högsta grad kvalitetsgaranter. Det är i livsmedelsproducenternas, konsumenternas och samhällets intresse att de kan utföra sitt jobb på bästa sätt.

NOLLTOLERANS MOT HOT OCH VÅLD

Antydningar, utfrysning, utskällningar, en dörr i ansiktet eller uttalat hot. Veterinärens arbetsdag kan vara tuff men som arbetsgivare har Livsmedelsverket ambitionen att göra allt vi kan för att förhindra att konflikter uppstår. Samtidigt vet vi att det finns de som går till

jobbet med en känsla av obehag varje dag. Så ska det inte vara.

Därför ökar vi nu våra ansträngningar för att nå ut till alla medarbetare. Alla ska veta hur de ska agera förebyggande och hantera obehagliga situationer. Alla ska kunna Livsmedelsverkets rutiner och veta hur vi finns till för dem.

ALLA TILLBUD SKA UPPMÄRK-SAMMAS

Livsmedelsverket riskbedömer alla anläggningar och sätter alltid in dubbel bemanning när det behövs. Vi samarbetar och samtalar med våra skyddsombud

och gör regelbundna skyddsronder. Och vi utbildar våra medarbetare i kommunikation, bemötande och beteende. Men vi behöver också ha en bättre dialog om upplevelser och erfarenheter på arbetsplatser och vid inspektioner. Vi vill att alla tillbud uppmärksammas. För det är först när vi vet vad som är fel som vi också kan göra något åt det.

Om något uppdrag försöker vi vara snabba med åtgärder. Livsmedelsverket har både polisanmält hot och stoppat slakt på företag. Men framför allt tänker vi på individens behov. En arbetsskadeanmälan och en utredning görs alltid,

företagshälsovården engageras, samtals-hjälp eller annat stöd sätts in. Så länge som det behövs.

SKA BLI BÄTTRE PÅ ATT NÅ UT

Att på olika sätt påverka vår myndighetsutövning är allvarligt. Livsmedelsverket har arbetsmiljölagstiftningen på sin sida och använder den. Vi försöker finnas på plats för att ta konflikthantering med företagsledning och inblandade personer. Vi berättar vad vi behöver göra för att skydda våra medarbetare. Ofta slutar det i en bra dialog och förbättrad arbets-situation.

Men trots våra insatser visar underökningen att vi måste bli ännu bättre på att nå ut till våra medarbetare med vad vi gör. Och vi behöver samarbeta för att hitta de problem som fortfarande finns. Alla ska kunna känna förtroende för Livsmedelsverket som arbetsgivare. Vi vill att alla som har åsikter och tankar hör av sig. För ingen ska behöva vara rädd på jobbet.

RAUNI NISKANEN
chef Kontrollavdelningen
Livsmedelsverket

noterat

Rävens dvärgbandmask hittad i nytt område

Forskare från SLU har identifierat ännu en plats, den fjärde i Sverige, med förekomst av rävens dvärgbandmask. Fyndet gjordes från en vattensork i Södermanland cirka 70 km från en plats där parasiten tidigare påvisats hos rävar, skrev SLU i ett pressmeddelande den 17 februari.

– Det nya med fyndet av parasitcystor i levern hos vattensork (*Arvicola amphibius*), som konfirmerats genom vävnadssnitt och DNA-sekvensering, är att vi nu har identifierat en mellanvärd för parasiten i Sverige, säger Andrea Miller, doktorand från SLU.

Närmare 450 smågnagare (framför allt vattensork, skogssork och åkersork) har samlats in från fyra kvadratmil stora provtagningsrutor. Analyserna av vattensork är nu avslutade men det återstår ytterligare cirka 100 djur av övriga arter. Så här långt kan forskarna säga att vattensork är en möjlig mellanvärd för

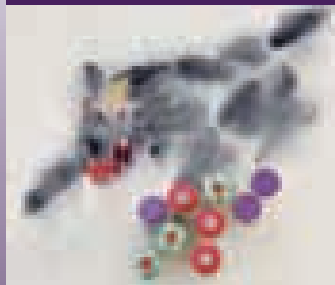

Forskare från SLU har identifierat rävens dvärgbandmask från en vattensork i Södermanland.

Foto: Duoos

dvärgbandmasken. Fyndet, som är det första i Sverige, gjordes i en hona som fångades på ett fält åtta km nordost om Öster Malma och fem km sydväst om Gnesta i maj 2013. Forskarna är inte förvånade över upptäckten eftersom det är känt att en systerart till den svenska vattensorken är viktig som mellanvärd bland annat i Schweiz. ■

VETERINÄR-
KONGRESSEN
2013

Sveriges Veterinärförbund
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Kompendium VETERINÄRKONGRESSEN 2013

Vacciner – live or let die

Kompendium med föredrag från 2013 års Veterinärkongress kan laddas ner gratis för medlemmar i veterinärförbundet från www.svf.se under länken Veterinärkongressen.

Pappersversionen av kompendiet kostar 550 kronor (inkl porto och moms). Beställning görs mot faktura per telefon 08-545 558 20 eller per e-post office@svf.se.

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Sinustakykardi, 220 slag/minut, med så kallade "interpolerade" kammarextraslag och undulerande baslinje. Komplex nummer 2, 6 och 8 uppträder tidigt i rytmen, föregås inte av en för tidig P-våg och har ett avvikande utseende (Figur 2). De uppfyller därmed kriterierna för kammarextraslag. Noteras bör dock att de inte följs av en kompensatorisk paus och därmed inte bryter den bakomliggande sinusrytmen. Det innebär att man bör försöka förvissa sig om att det inte rör sig om en artefakt innan man benämner dem "interpolerade kammarextraslag". Orsaken till att interpolerade kammarextraslag inte stör rytmen är inte helt klarlagd. Den undulerande baslinjen försvårar identifieringen av P-vågor.

En boxer med kammarextraslag bör utredas vidare med ekokardiografi/doppler och dygnsregistrering av

EKG, så kallad Holterregistrering, för att utesluta "boxerkardiomyopati". Lidandet benämns numera oftare även "arytmogen högerkammarkardiomyopati". En i övrigt symtomfri hund med relativt infrekventa kammarextraslag behöver sällan behandlas men bör övervakas och följas upp med ekokardiografi och EKG med jämna mellanrum.

EKG-fall av intresse för publicering i SVT kan skickas till Anna Tidholm, c/o SVT-redaktionen. Registreringen bör vara avledning II med hastigheten 50 mm/sek och amplituden 1 cm = 1 mV. Både kompletta fallbeskrivningar och frågeställningar riktade till Anna Tidholm tas emot.

FIGUR 2. Sinustakykardi, 220 slag/minut, med "interpolerade" kammarextraslag och undulerande baslinje. Komplex 2, 6 och 8 (pilar) uppträder tidigt i rytmen, föregås inte av en för tidig P-våg och har ett avvikande utseende.

Bli Livsviktig!

Bli regelbunden givare på cancerfonden.se eller ring 020-59 59 59.
Vi tänker besegra cancer. Vill du vara med?

Cancerfonden

noterat

Smittskyddet gott på svenska gårdar

I en nyligen genomförd undersökning från SVA, där syftet var att undersöka om salmonella och VTEC O157 förekommer i gårdslagrat foder och strömedel i Sverige, visade resultaten att bara ett prov var smittat. Detta betyder att salmonella eller VTEC O157 knappast förekommer i de undersökta gårdarnas foderhantering. Även om ett fåtal prover tagits ut av vissa foder styrks resultaten av att miljöprover från motsvarande foderutrymmen också var negativa – med ett undantag.

Provtagningarna genomfördes på 20 nö- och 20 grisgårdar med intensiv animalieproduktion, belägna i olika delar av landet. Det enda provet som innehöll de sökta bakterierna var ett miljöprov med salmonella från ett golv på en grisgård med torrutfodring. Den påvisade typen var *Salmonella typhimurium*. Salmonella hade inte tidigare konstaterats på gården.

– Sammantaget visar resultaten med 95 procents säkerhet att andelen gårdar med smittat foder är mindre än åtta procent i

Salmonella eller VTEC O157 förekommer knappast i foder och strömedel på svenska gårdar, visar SVAs undersökning.

Sverige. Situationen på svenska gris- och nötgårdar framstår, i jämförelse med en del andra medlemsstater inom EU, som mycket gynnsam när det gäller dessa smittämnen, säger Per Häggblom, SVA, i ett pressmeddelande den 20 februari. ■

INBJUDAN

ATT AVMASKA, ELLER INTE AVMASKA, DET ÄR FRÅGAN

Bayer har glädjen att inbjuda till ett högintressant kvällsprogram om hästparasiter för veterinärer, lagom till betessäsongen. Detta komplicerade område är en ständig källa till frågor, så ta chansen att lyssna på Martin Nielsen tala om blodmaskar och spolmaskar och strategier kring profylax och terapi. Helena Back kommer att berätta om nya forskningsrön avseende sambandet mellan bandmask och kolik samt det generella "svenska" läget. Kom och uppdatera dig på det senaste!

TID OCH PLATS

07.04.14 Hotel Scandic, Lund

08.04.14 Sankt Jörgen Park Resort, Göteborg

09.04.14 Best Western Arlanda Hotellby

PROGRAM

- 18.00 Pieces of a puzzle – parasite control in foals and young horses, Martin K. Nielsen
- 18.45 Bensträckare och smörgås/kaffe
- 19.15 What's the evidence? A basis for parasite control in adult horses, Martin K. Nielsen
- 20.05 Samband mellan kolik och infektion av bandmask – en svensk fall-kontrollstudie, Helena Back
- 20.50 Diskussion/frågestund

ANMÄLAN

Anmälan senast fredag den 21 mars till grethe.hansen@bayer.com.

Moderator: Ulrika Forshell, leg. veterinär, Bayer

FÖREDRAGSHÅLLARE

DR MARTIN KRARUP NIELSEN

Leg. veterinär, VMD, DipEVPC, DipACVM MH Gluck
Equine Research Center University of Kentucky, USA

HELENA BACK

Leg. veterinär, SVA, doktorand, SLU, Sverige

Bayer AB, Animal Health
Tel. 08-580 223 00, vet.info@bayer.com,
www.vet.bayer.se

Mars 2014

KONGRESSER & KURSER

SVENSKA

v 12

18/3 -14. KVÄLLSSEMINARIUM LEPTOSPIROS
– EN UPPDATERING AV EN SVÄRDIAGNOSTISERAD SJUKDOM, Lund.
Arr: MSD Animal Health.
Info: msdah.sweden@merck.com

19/3 -14. KVÄLLSSEMINARIUM LEPTOSPIROS
– EN UPPDATERING AV EN SVÄRDIAGNOSTISERAD SJUKDOM, Göteborg.
Arr: MSD Animal Health.
Info: msdah.sweden@merck.com

20/3 -14. KVÄLLSSEMINARIUM LEPTOSPIROS
– EN UPPDATERING AV EN SVÄRDIAGNOSTISERAD SJUKDOM, Stockholm.
Arr: MSD Animal Health.
Info: msdah.sweden@merck.com

21/3 -14. FÖRELÄSNINGSDAG OM KIRURGI I KORNEA OCH KORNEALA SJUKDOMAR, Knivsta.

Arr: Svenska sällskapet för veterinär oftalmologi (SSVO). Info: www.ssvo.se

21-23/3 -14. KURS I HOVSJUKDOMAR FÖR VETERINÄRER OCH HOVSLAGARE, SLU, Uppsala.

Arr: Svenska Hovslagareföreningen.
Info: Michael Knap,
0709-479856 kvällstid eller
kansliet@hovslagareforeningen.se

v 13

24/3 -14. RÄTTARYS VÅRKURS 2014, Göteborg. Arr: SVS Försöksdjurssektion.
Info: anne.waldemarson@neuro.uu.se och www.svf.se/sv/Sallskapet/Forsoksdjurssektionen/Varkurs-2014-Rattary/

NY 25/3 -14. DELKURS MODUL 18, CLINICAL NUTRITION, Stockholm.
Arr: Swevet och Improve International.
Info: <http://shop.swevet.se/sv/aktuella-kurser.html>

27/3 -14. INSPIRATIONSEMINARIUM FÖR DIG

SOM ÄR NY I CHEFSROLLEN, Stockholm.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/kalendariet/,
erica.hogsborn@saco.se,
annika.sandberg@saco.se

NY 27/3 -14. SÄVs VÄRMÖTE MED TEMA TRO ELLER VETANDE, Stockholm.
Arr: Sällskapet äldre veterinärer.
Info: KG Linderholm,
08-80 05 00
(se annons i denna tidning)

28-30/3 -14. VETA-DAGARNA, Elmia, Jönköping. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 14

31/3-4/4 -14. 13TH CRANE SEMINAR: RISK ASSESSMENT – IMPROVING PUBLIC HEALTH AND ANIMAL WELFARE IN FOOD PRODUKTION, SLU Skara.
Info: www.slu.se/craneseminar

NY 2/4 -14. SEMINARIUM BAKTERIOLOGI I DIN VARDAG SOM KLINIKER OCH FORSKARE "SKIT IN

**VI VILL SE FLER FRISKA
OCH LYCKLIGA DJUR.
DÄRFÖR BEHÖVER VI DIG.**

Evidensia har på kort tid blivit Nordens både största och kvalitetsledande kedja för djursjukvård. Tillsammans delar vi samma vision:

Vi vill se fler friska och lyckliga djur. Därför ska vi vara det allra bästa för djuren.

Vi erbjuder fler specialister och mer avancerad utrustning än andra. Vi bedriver också mer utbildning och klinisk forskning än andra. Hos oss får viktiga familjemedlemmar veterinärmedicinsk service i världsklass.

Evidensia består idag av över 80 djursjukhus och kliniker i Sverige, Norge, Finland och Danmark. Varje år behandlar vi fler än 630 000 hästar, hundar, katter, smådjur och exotiska djur.

VI SÖKER BÅDE EN ORTOPED OCH EN JOURGÅENDE KLINIKVETERINÄR

Vi utökar verksamheten och behöver nu förstärka vårt djursjukhus med ytterligare två medarbetare. Vi behöver en kirurg med intresse för ortopedi samt en veterinär med nödvändiga kunskaper för att arbeta jourtid. Gå in på evidensia.se/jobba-hos-oss Här kan du läsa allt om tjänsten och vad vi önskar av dig. Vi ser fram emot att få höra ifrån dig.

EVIDENSIA
SÖDRA DJURSJUKHUSET
KUNGENS KURVA

– SKIT UT”, Ultuna. Arr: Sällskapet för Veterinärmedicinsk Forskning.
Info: www.vetmedforsk.se,
ulrika.gronlund@slu.se
(se annons i denna tidning)

3/4 -14. INSPIRATIONSSEMINARIUM FÖR DIG SOM ÄR NY I CHEFSROLLEN, Göteborg.
Arr: Saco. Info: www.saco.se/kalendariet/,
erica.hogsborn@saco.se,
annika.sandberg@saco.se

4-5/4 -14. FVFs ORDINARIE FÖRENINGSTÄMMA MED FÖRELÄSNINGAR SOM BOKFÖRING – BOKSLUT – SKATTEFRÅGOR, FÖRSÄKRINGSKASSAN OCH DU SOM FÖRETAGARE – VAD GÄLLER? SAMT INSPIRATIONSFÖRELÄSNING OM ENTREPRENÖRSKAP, Göteborg. Arr: FVF.
Info: johanna.habbe@spray.se,
<http://www.svf.se/sv/FVF/>

5-6/4 -14. SÄRBEHANDLING, Nova Park, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 15

NY 7/4 -14. KVÄLLSPROGRAM ATT AVMASKA, ELLER INTE AVMASKA, DET ÄR FRÅGAN – HÄST-PARASITER, Lund. Arr: Bayer AB.
Info: www.vet.bayer.se,
grethe.hansen@bayer.com
(se annons i denna tidning)

NY 7-8/4 -14. GENERELL FODERLAGSTIFTNING & MÄRKNING AV FODER – MED SPECIELL INRIKTNING PÅ HÄST & ÖVRIGA SÄLLSKAPSDJUR, Knivsta. Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

NY 8/4 -14. KVÄLLSPROGRAM ATT AVMASKA, ELLER INTE AVMASKA, DET ÄR FRÅGAN – HÄST-PARASITER, Göteborg. Arr: Bayer AB.
Info: www.vet.bayer.se,
grethe.hansen@bayer.com
(se annons i denna tidning)

NY 9/4 -14. KVÄLLSPROGRAM ATT AVMASKA, ELLER INTE AVMASKA, DET ÄR FRÅGAN – HÄST-

PARASITER, Arlanda. Arr: Bayer AB.
Info: www.vet.bayer.se,
grethe.hansen@bayer.com
(se annons i denna tidning)

v 16

14/4 -14. UPPDRAGSUTBILDNING I ODONTOLOGI 1(4), delvis distansutbildning med träffar i Uppsala. Arr: SLU.
Info: www.slu.se/sv/utbildning/fort-och-vidareutbildning

NY 14-15/4 -14. GRUNDLÄGGANDE NÄRINGS-LÄRA FÖR HUND & KATT (DEL 1), Knivsta.
Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

v 17

NY 22/4 -14. DELKURS MODUL 19, DERMATOLOGY, Stockholm.
Arr: Swevet och Improve International.
Info: <http://shop.swevet.se/sv/aktuella-kurser.html>

Växa Sverige söker

2 Djurhälsoveterinärer

Vill du

- arbeta med mjölkföretag och brinner för förebyggande djurhälsoarbete hos nötkreatur?
- arbeta självständigt samtidigt som du jobbar i ett team?
- delta i olika utvecklande projekt?
- utbilda personal och djurägare?

Då ska du arbeta som djurhälsoveterinär hos oss!

Vi erbjuder dig upp till 100 % tjänst med placering i sydöstra Sverige eller i Sundsvallsområdet.

Har du frågor är du välkommen att kontakta oss

AO-chef Djurhälsa Margareta Båtelsson 010-471 07 73
Fackl.förtr. SVF, djurhälsovet. Per Arnesson 010-471 04 21

Ansökan
senast
4/4 2014

www.vxa.se/Om-oss/Det-har-ar/Jobba-hos-oss/Lediga-tjanster/
Snabbväg - skanna in QR-koden med din smartphone.

VÄXA
SVERIGE

► **24/4 -14. INSPIRATIONSEMINARIUM FÖR DIG SOM ÄR NY I CHEFSROLLEN**, Luleå.

Arr: Saco.

Info: www.saco.se/kalendariet/,
erica.hogsborn@saco.se,
annika.sandberg@saco.se

25/4 -14. PRACTICAL COURSE ULTRASONOGRAPHY OF THE EQUINE DISTAL LIMB, Regiondjursjukhuset Helsingborg.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=105

25-26/4 -14. ORTODONTI OCH STOMATIT HOS HUND OCH KATT, Clarion Hotell Stockholm.
Arr: Svenska sällskapet för djurtandvård.
Info: www.ssd.se

v 19

NY 5/5 -14. KVÄLLSSEMINARIUM KLINISK UPPDATERING INOM REPRODUKTION, Upplands Väsby.
Arr: Virbac Animal Health.

Info: www.virbac.se

NY 6/5 -14. KVÄLLSSEMINARIUM KLINISK UPPDATERING INOM REPRODUKTION, Hisings Backa.
Arr: Virbac Animal Health.
Info: www.virbac.se

8/5 -14. INSPIRATIONSEMINARIUM FÖR DIG SOM ÄR NY I CHEFSROLLEN, Malmö.
Arr: Saco.
Info: www.saco.se/kalendariet/,
erica.hogsborn@saco.se,
annika.sandberg@saco.se

8-9/5 -14. ULTRALJUD SMÅDJUR FÖRDJUPNING, Blå Stjärnans Djursjukhus, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

9-10/5 -14. FÖRELÄSNINGAR I AVANCERAD ORTOPEDISK OCH MJUKDELSKIRURGI, Båstad.
Arr: Kirurgiföreningen Skalpell.
Info: www.skalpell.se

v 20

NY 12-13/5 -14. TILLÄMPAD NÄRINGSLÄRA FÖR HUND & KATT (DEL 2), Knivsta.
Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

14-16/5 -14. ANESTESIOLOGI STEG 2, HUND OCH KATT, Nova Park, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 16/5 -14. KORSBANDSOPERATION, Upplands Väsby. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se
(se annons i denna tidning)

v 21

NY 20-22/5 -14. SÄV's ÅRSMÖTE OCH VÅRMÖTE MED TEMA V OCH W, VARIATION – VISUALISERING – VIRUS, Örebro.
Arr: Sällskapet äldre veterinärer.
Info: KG Linderholm, 08-80 05 00
(se annons i denna tidning)

skånesemin
semin • rådgivning • service

Skånesemin är en av landets husdjursföreningar – en ekonomisk förening som ägs av skånska mjölk- och nötköttproducenter. Föreningen omsätter 46 miljoner kronor och har 50 årsanställda. Hos oss finner du husdjurstekniker, veterinärer, lantmästare, agronomer och ekonomer som arbetar med service (semineringar, dräktighetsundersökningar och vaccinerings m m), kokontroll, avel samt rådgivning och utbildning när det gäller utfodring, avel, djurhälsa och ekonomi till de skånska mjölk- och nötköttbönderna.

Djurhälsoveterinär

Vi söker nu en djurhälsoveterinär på heltid. Tjänsten är ett vikariat, uppskattningsvis ett år, till följd av föräldraledighet, men det kan finnas behov på sikt för en tillsvidareanställning.

Som veterinär på Skånesemin arbetar man med förebyggande djurhälsovård, fruktsamhetservice och det frivilliga salmonellaprogrammet. Andra arbetsuppgifter för våra veterinärer är att hålla utbildningar och delta i olika utvecklingsprojekt.

Du som söker denna tjänst är legitimerad veterinär samtidigt som erfarenhet av kor och utbildning i AI för nöt är meriterande. Vi förutsätter att du har körkort och tillgång till egen bil. Som person är du positiv och drivande. Vi erbjuder dig ett spännande och fritt arbete på en modern arbetsplats där vi har roligt när vi jobbar!

Tjänsten är ett vikariat och utgår från vårt kontor i Hörby. Eventuella frågor om tjänsten besvaras av veterinär Emma Bacher, 0415-195 33, eller VD Martin Olsson, 0415-195 02.

Välkommen med din ansökan via e-post till martin.olsson@skanesemin.se senast den 13 april 2014. Rekryteringsprocessen pågår fortlöpande så skicka in din ansökan så fort du får tillfälle – tjänsten är tänkt att tillsättas före sommaren.

Skånesemin ek för • Råby 2003 • 242 92 HÖRBY
Tel 0415-19500 • Fax 0415-19475
www.skanesemin.se

v 24

NY 10-11/6 -14. SAMBAND MELLAN KOST OCH MOTION OCH VISSA SJUKDOMAR FÖR HUND & KATT (DEL 3), Knivsta.

Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

v 35

NY 25-30/8 -14. JUNIORKURSEN FÖR KOINTRESSERADE VETERINÄRER OCH VETERINÄRSTUDENTER. Arr: Boehringer Ingelheim.

Info: Boehringer Ingelheim Vetmedica, www.bivet.nu, 040-23 34 00 (se annons i denna tidning)

v 36

NY 4-7/9 -14. NORDISKT ÖGONMÖTE/ESVO-MÖTE, Malmö.

Arr: Svenska Sällskapet för Veterinär Oftalmologi (SSVO). Info: www.ssvo.se (se annons i denna tidning)

5-6/9 -14. KURS THE POSTPARTUM PERIOD IN THE BITCH/NEONATES, Stockholm.

Arr: Svenska Sällskapet för Smådjursreproduktion.
Info: karin.lofqvist@djursjukhus.com

v 38

16-17/9 -14. LEDARSKAPSUTBILDNING, DEL 1 (del 2 genomförs den 4/12 2014),

Ol-Ers Hälsingegård och Konferens Järvsö. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 40

NY 29-30/9 -14. GENERELL FODERLAGSTIFTNING & MÄRKNING AV FODER – MED SPECIELL INRIKTNING PÅ LANTBRUKETS DJUR, Knivsta.

Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

2-3/10 -14. ANESTESIOLOGI GRUND HÄST, Nova Park, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 3-4/10 -14. PRACTICAL COURSE EQUINE FRONTLIMB LAMENESS – DIAGNOSTICS & THERAPY, Evidensia Specialistdjursjukhuset Helsingborg.

Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=114

3-4/10 -14. GASTROSKOPIUNDERSÖKNING OCH GASTROINTESTINAL DIAGNOSTIK, HUND O KATT, Gärdets Djurklinik, Stockholm.

Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

3-4/10 -14 RÖNTGENTEKNIK, -ANATOMI HUND OCH KATT, grund, Husdjurshälsans Veterinärklinik, Göteborg.

Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 41

6-7/10 -14. KUNDSERVICE OCH KOMMUNIKATION FÖRDJUPNING, Nova Park, Knivsta.

Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 42

15-17/10 -14. ANESTESIOLOGI STEG 2, HUND OCH KATT, Nova Park, Knivsta.

Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

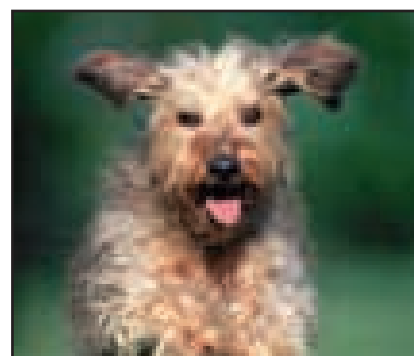
v 43

20-21/10 -14. ANESTESIOLOGI AVANCERAD HÄST, Nova Park, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.

Info: www.vetabolaget.se

v 44

31/10-1/11 -14. DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING AV HÄLTA HUND OCH KATT, DEL 1 (del 2 genomförs den 16-17/1 2015), ➤

VILL DU VARA MED OCH SKAPA DET ALLRA BÄSTA FÖR DJUREN? DÅ ÄR VI NYFIKNA PÅ DIG.

Just nu söker vi en klinikveterinär till Evidensia Djurkliniken Norrköping. Gå in på evidensia.se/jobba-hos-oss.

EVIDENSIA
DJURKLINIKEN
NORRKÖPING

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för biomedicin
och veterinär folkhälsovetenskap

POSTDOKTORTJÄNST
för smittskyddsprojekt
i nötbosättningar i Uganda

Sista ansökningsdag: **8 april 2014**
Fullständig annons: www.slu.se/lediga-jobb

- Evidensia Smådjur AB/Specialistdjur-sjukhuset Hund och Katt, Strömsholm. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 45

6-7/11 -14. VETERINÄRKONGRESSEN, Uppsala. Arr: SVS och SVE. Info: Marianne Lundquist, SVE, 08-545 558 27, marianne.lundquist@svf.se, www.svf.se

v 47

20-21/11 -14. MJUKDELSKIRURGI DEL 3, FÖRDJUPNING (del 4 genomförs 26-27/3 2015), Akademiska Sjukhuset, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 48

NY 27-28/11 -14. DERMATOLOGI STEG 1, Sollentuna. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 49

4/12 -14. LEDARSKAPSBILDNING, DEL 2, Slussen, Stockholm. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

4-5/12 -14. ARTROSKOPI SMÅDJUR, FÖR-DJUPNING, Accessia, Halmstad.

Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

4-5/12 -14. ANESTESIOLOGI STEG 3, DEL 1 (del 2 genomförs 22-23/1 2015), Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 50

10-11/12 - 14. ENDOKRINA Sjukdomar, HUND OCH KATT, DEL 1, Nova Park, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org

v 9

28/2-2/3 -14. EQUINE REPRODUCTION DAYS,

Bremen and Bakum-Lüsche, Tyskland. Info: Arno Lindner, 0049 2461 340 430, arnolindner@t-online.de, www.agpferd.com

v 10

7-9/3 -14. READING & USING MAGNETIC RESONANCE AND COMPUTER TOMOGRAPHY IMAGES OF HORSES, Bonn, Tyskland. Info: Arno Lindner, 0049 2461 340 430, arnolindner@t-online.de, www.agpferd.com

v 12

19-23/3 -14. VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE, INTEGRATED (MODUL V), Buxtehude, Tyskland. Arr: BackBone-Academy. Info: www.backbone-academy.com

v 13

28-29/3 -14. PRACTICAL COURSE EQUINE JOINT ULTRASONOGRAPHY & JOINT THERAPY, Nørlund Hestehospital, nära Århus, Danmark. Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=102

v 15

NY 8/4 -14. KVÄLLSSEMINARIUM KLINISK UPPDATERING INOM REPRODUKTION, Köpenhamn. Arr: Virbac Animal Health. Info: www.virbac.se

v 16

14-19/4 -14 (SE V 25 & 39). CERTIFIED SMALL ANIMAL/EQUINE ACUPUNCTURE COURSE 2014 - SESSION 1(3), Escorial, Madrid, Spanien. Arr: Chi institute of Europe. Info: www.mvtc.es

v 19

9-10/5 -14. PRACTICAL COURSE EQUINE FRONT-LIMB LAMENESS DIAGNOSTICS & THERAPY, Bjerke Dyrehospital, Oslo, Norge. Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=103

v 20

11-14/5 -14. RETORIK I TOSCANA, Montecatini Terme, Italien. Arr: VeTA-bolaget. Info: www.vetabolaget.se

v 22

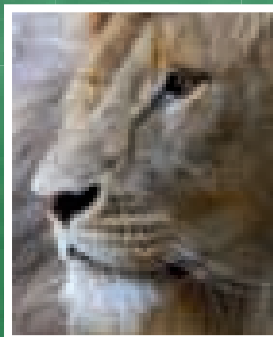
28-31/5 -14. INTERNATIONAL CONFERENCE ON DISEASES OF ZOO AND WILD ANIMALS 2014,

Borås Djurpark AB söker veterinär

Borås Djurpark AB söker en veterinär för omgående anställning. Tjänsten är en tillsvidareanställning på heltid med 6 månaders provanställning. Vi söker dig som har jobbat som veterinär i några år, gärna med erfarenheter inom djurpark. Genomförd immobiliseringskurs är meriterande och kommer att krävas i tjänsten. Vi ser gärna att du har jägar-examen. B-körkort är ett krav. Ange löneanspråk i din ansökan.

För mer information om tjänsten, kontakta VD Bo Kjellson: bo.kjellson@boraszoo.se eller 033-353273. Välkommen att maila din ansökan senast 31 mars 2014 till jobb@boraszoo.se.

Borås Djurpark är en 40 hektar grön oas mitt i Borås som grundades 1962. Här finns närmare 600 djur av ungefär 65 arter i en spännande natur. Vår huvudinriktning är att visa de stora afrikanska djuren samt nordiska vilda djur. Förutom vår kollektion av större däggdjur håller vi även fåglar och reptiler. Vi jobbar för att djuren ska vistas i en så naturlig miljö som möjligt och stimuleras till naturliga beteenden. I Borås Djurpark AB, som är ett helägt kommunalt bolag, ingår förutom djurparken även Borås Camping. Vi har 52 fast anställda, sommardag uppgår antalet till drygt 200. År 2013 hade djurparken 260 000 besökare.

Warsawa, Polen.

Info: www.zoovet-conference.org

v 23

NY 6-7/6 -14. PRACTICAL COURSE EQUINE

HINDLIMB LAMENESS – DIAGNOSTICS & THERAPY, Helsingfors, Finland.

Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=92

v 24

12-15/6 -14. 13TH ANNUAL CONGRESS OF EUROPEAN VETERINARY EMERGENCY AND CRITICAL CARE SOCIETY (EVECCS),

Prag, Tjeckien. Arr: EVECCS.

Info: www.eveccs2014.org

v 25

16-21/6 -14 (SE V 39). CERTIFIED SMALL ANIMAL/EQUINE ACUPUNCTURE COURSE 2014

– SESSION 2(3), Escorial, Madrid, Spanien.

Arr: Chi institute of Europe.

Info: www.mvts.es

v 28

8-10/7 -14. EQUINE COLIC RESEARCH SYMPOSIUM, Dublin, Irland.

Arr: The british equine veterinary association (BEVA).

Info: www.beva.org.uk/news-and-event/colic

v 29

14-17/7 -14. CANINE SCIENCE FORUM & FELINE SCIENCE FORUM 2014, University of Lincoln, UK. Info: www.csf2014.com,

www.fsf2014.com

v 36

NY 5/9 -14. PRACTICAL COURSE INVESTIGATION & TREATMENT OF EQUINE NECK CONDITIONS, Århus, Danmark.

Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=107

v 37

11-13/9 -14. ESDAR, 18TH ANNUAL

CONFERENCE OF THE EUROPEAN SOCIETY FOR DOMESTIC ANIMAL REPRODUCTION + ANNUAL MEETING OF EU-AI-VETS, i Helsingfors, Finland. Info: <http://www.esdar.org/esdar-conference-2014/esdar-conference-2014.html>

v 39

24-27/9 -14. CERTIFIED SMALL ANIMAL/ EQUINE ACUPUNCTURE COURSE 2014

– SESSION 3(3), Escorial, Madrid, Spanien. Arr: Chi institute of Europe.

Info: www.mvts.es

v 40

29/9-1/10 -14. 3RD INTERNATIONAL CONFERENCE ON RESPONSIBLE USE OF ANTIBIOTICS IN ANIMALS, Amsterdam, Nederländerna.

Info: www.bastiaanse-communication.com/RUA2014/

v 41

NY 10-11/10 -14. V INTERNATIONAL BUIATRIC ▶

BROMEJ DJURJUKVÅRD

Bromée Djursjukvård äger och driver Östersunds Djursjukhus, Djursjukhuset Sundsvall, Östersunds Hästklirik och Åre Djurklirik. Tillsammans är vi drygt 80 anställda varav 30 veterinärer. Fokus ligger på hög tillgänglighet av kvalificerad djursjukvård. Djursjukhusen har öppet dygnet runt med veterinär och djursjukvårdare i tjänst på kliniken även nattetid. Vi söker nu nya medarbetare som vill vara med och utveckla verksamheterna ytterligare.

Klinikchef till Östersunds Djursjukhus:

Vi söker dig som vill leda den dagliga verksamheten samt vara med att utveckla kliniken.

Chefveterinär till Östersunds Djursjukhus:

Vi söker dig som vill leda och utveckla vår veterinärgrupp.

Klinikveterinär till Djursjukhuset Sundsvall:

Vi ser gärna att du är steg 1 specialist och/eller har kommit en bit på väg vad gäller kirurgi. Erfarenhet av ortopedisk kirurgi värdesätts högt.

Hästveterinär till Östersunds Hästklirik:

En av våra hästveterinärer går snart i pension. Kom och bekanta dig med kliniken som semestervikarie i sommar!

Leg Djursjukskötare/Djursjukvårdare med C 15

Vi har fortlöpande behov av fler djursjukskötare

Semestervikarier:

Vi söker semestervikarier såväl veterinärer som djursjukskötare och djursjukvårdare till samtliga kliniker

Välkommen med ansökan via e-post till Johan Bromée, johan@bromee.se. Märk ansökan med aktuell tjänst. Urval och intervjuer kommer att ske fortlöpande. Tillträde enligt överenskommelse. För mer information kontakta Johan Bromée på tfn: 070-621 95 31

ÖSTERSUNDS
+ DJURJUKHUS

ÖSTERSUNDS
+ HÄSTKLIRIK

ÅRE
+ DJURKLIRIK

SUNDSVALL
+ DJURJUKHUSET

► CONFERENCE, Lomza, Polen. Arr: Polish Society of Veterinary Sciences.
Info: kudybae@gmail.com

v 42

16-17/10 -14. NATIONAL GERMAN SYMPOSIUM ON ZOOSES RESEARCH 2014 AND 7TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON EMERGING ZOOSES, Berlin, Tyskland.
Info: www.zoonoses2014.com

v 43

23-26/10 -14. WORLD CONGRESS ON CONTROVERSIES, DEBATES & CONSENSUS IN VETERINARY MEDICINE (CoVet), Prag, Tjeckien.
Info: www.congressmed.com/covet

v 45

6-9/11 -14. 20TH FECAVA EUROCONGRESS 2014 OCH 60TH CONGRESS OF THE GSAVA, München, Tyskland.

Info: www.fecava2014.org/

v 48

28-30/11 -14. 18TH FEDERATION OF ASIAN VETERINARY ASSOCIATIONS CONGRESS, Singapore. Info: www.fava2014.com

30/11-1/12 -14. WVA GLOBAL CONFERENCE ON VETERINARY EDUCATION, Singapore.
Info: www.worldvet.org/

Ejra Djurklinik söker

Klinikveterinär & Leg. Djursjukskötare

Vi startade Ejra med ambitionen att ha den bästa trivselsn för djuren, djurägare och personal. Det har gått bra för oss de fyra år vi funnits. Nu fortsätter vi utvecklingen, därför söker vi nu en hund och katt specialist till kliniken.

Pga av barnledighet behöver vi en vikarie som leg. djursjukskötare. Det finns möjligheter till att tjänsten övergår till en tillsvidare anställning.

Ejra Djurklinik har 5 veterinärer, varav 1 specialist och 8 leg. djursjukskötare. Vi omsatte 2013 12,7 miljoner med ett stabilt resultat. Vi har en ambitiös plan för kompetensutveckling och ingen jour. Välkommen att skicka din ansökan **senast den 25 april** skickad till kerstin.arnemo@ejra.se. Frågor besvaras av Anna Mårtensson, 070-396 10 65. Läs mer om respektive tjänst på vår hemsida www.ejra.se.

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	Telefon
TORSTEN JAKOBSSON	070-372 95 10
<i>Vice ordförande</i>	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
BJÖRN DAHLÉN	070-290 32 93
JK LARSSON	0920-25 36 50
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
LOTTA MÖLLER	073-964 20 78
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78
LOTTA TERNSTRÖM HOFVERBERG	073-151 22 50
MARJA TULLBERG	070-627 77 36

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
<i>Vice ordförande</i>	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
<i>Sekreterare</i>	
TONE LINDVÄG	070-260 90 10
<i>Kassör</i>	
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
<i>Ledamöter</i>	
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
LARS-GÖSTA LARSSON	070-851 98 42
HELEN LOOR	073-097 62 97

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FV

STYRELSE

Ordförande	Telefon
JOHANNA HABBE	070-522 04 90
<i>Sekreterare</i>	
KARIN DANIELSSON	0707-21 44 56
<i>Kassör</i>	
ANNA WALDENSTEN PAMUK	076-109 91 88
<i>Ledamot</i>	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
<i>Suppleanter</i>	
SUSANNA HULTBERG	0524-233 75
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
BJÖRN DAHLÉN
Vice ordförande:
PER JONSSON
ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
VERONICA RONDAHL
ULRIKA WINDAHL

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
VERONICA RONDAHL
Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN
Sekreterare
ANNA OHLSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN
Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS
Sekreterare
CATRIN VESTERLUND-CARLSON

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
ULRIKA WINDAHL
Sekreterare
ANNE-LI LJUNGGREN

Historiska fester och framtidens SLU

Nu har det gått lite över en månad sedan det kom en rapport från studenterna här i tidningen. Till skillnad från sist är vi nu allihop tillbaka på Stutis och vårterminen har dragit igång med full fart. Kåren är återigen fylld och kalendariet är fullspäckt av roliga och spännande aktiviteter.

ÅRETS FÖRSTA FEST, midvinterblotet, hölls den 24 januari. Som vanligt i regi av klubbverket och "Veterinärhögskolans idrottsförening". Det är en fest utöver det vanliga där det traditionsenligt serveras helstekt gris, rotfrukter och äppelkaka. Den delikata middagen serveras på äkta vikingavis på en träplanka och intas utan moderna redskap som kniv och gaffel. Under middagen bjuds det på underhållning i form av kuddkrigsdueller där man kan utmana sin bordsgranne i äkta härjaranda. Klädkoden för festen är självklart vikingaklädsel.

I början på februari packade 29 veterinärstudenter och en nybliven leg veterinär in sig i ett antal fullpackade bilar och styrde kosan mot Pettersbergs scoutstuga söder om Stockholm. Det var dags för årets överlämningshelg. Syftet med helgen är att dra igång årets aktiviteter samt diskutera allmänna frågor med både gamla och nya representanter på plats. Det blev en mycket lyckad helg med intressanta diskussioner och trevligt umgänge. Hem kom ett betydligt mer sammansvetsat gäng kärfunktionärer.

VMF har under februari medverkat i ett samarbete med övriga studentkårer i Uppsala. I början av året fick vi reda på att landstingsfullmäktige i Uppsala skulle handlägga en fråga om höjd busstaxa. Kårerna har därför tillsammans skrivit en debattartikel till UNT.se där vi ifrågasätter förslaget. Det röstades ändå igenom men ett fortsatt arbete görs av kårerna för att på något sätt underlätta för studenterna.

Kårutskottsordförandena och styrelsen för VMF 2014.

Som avslutning tänkte jag berätta lite om årets utbildningsdagar på SLU. Det är ett årligt samarbete som görs mellan SLU och SLUs samlade studentkårer (SLUSS) och som går ut på att studentrepresentanter från SLUs alla studentkårer bjuds in till Ultuna för att lära sig om allt från ledarskap till studiebevakning och krishantering. Årets heta potatis var helt klart den stora omorganisationen som sker inom SLU med projektnamnet Framtidens SLU. Kort sammanfattat är det en omfattande omstrukturering av universitetets styrning och organisation. Universitetet hävdar att det är en nödvändighet för att SLU i framtiden ska kunna stå på sig i konkurrensen om studenter samt inom forskningen. Vi studenter är dock oroade över vad effekten blir på utbildningen och framför allt gällande studentinflytandet. VMF och de övriga kårerna på SLU fortsätter att bevaka studenternas intressen.

ELIN HOLMROOS
VMFs ordförande 2014

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har fr o m den 23 januari till den 6 februari 2014 utfärdat svensk veterinärlegitimation för nedanstående personer:

- Sanna Andersson
- Sofie Andersson
- Susanne Andreasson
- Annelin Bjelland
- Hanna Boëthius Johansson
- Stefan Burian
- Ellen Byström
- Li Danielsson
- Nuria Fandos Esteruelas
- Marion Grapperon-Mathis
- Elin Hedin
- Josefin Hultman
- Karoline Jakobsson
- Jonna Johansson
- Johannes Larsson
- Carolina Leijonflycht
- Sandra Lundgren
- Anneli Madsen
- Therese Nordgaard
- Anna Ordell
- Ellen Pettersson
- Linnea Ros
- Jon Samuelsson
- Maja Schaldemose
- Isabelle Scharin
- Hedvig Stenberg
- Anna Stigwall
- Louise Stok
- Peter Svanström
- Laura Thibart
- Tinna Thordardóttir
- Johan Thorell
- Johan Olof Wallin
- Johanna Winberg
- Ellen Winqvist

I sure appreciate your advice, Doc, even when you are wrong.

PERSONNOTISER

Födelsedagar i april 2014

Den veterinär som inte önskar få sin bemarkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före födelsedagen.

- BIRGITTA LANNEK**, Brottby, 80 år den 1/4
HANS-ERIK JOHANSSON, Knivsta, 70 år den 2/4
MATTS OLOF NORD, Hudiksvall, 70 år den 2/4
KATARINA KJELLER, Lidköping, 60 år den 2/4
MADELEINE AGNEBORG, Knivsta, 50 år den 4/4
PER EKSELL, Örbyhus, 50 år den 4/4
CARINA BLACKMORE, USA, 50 år den 4/4
MAGNUS ALGOTSSON, Ljungbyholm, 50 år den 6/4
GÖSTA NYBERG, Gnesta, 70 år den 12/4
ASIMA AGANOVIC, Kristianstad, 50 år den 13/4
MARIA ELIASSON, Eskilstuna, 60 år den 16/4
PER SETTERLIND, Karlstad, 50 år den 16/4
TAHIR CUSTOVIC, Norrköping, 50 år den 18/4
CHARINA GÄNHEIM, Uppsala, 60 år den 19/4

- CECILIA HULTÉN**, Örsundsbro, 50 år den 20/4
GUDRUN MÄHLEN, Jönköping, 70 år den 22/4
CLAES CARLSSON, Väckelsång, 60 år den 23/4
URSULA NORD BJERSELIUS, Björklinge, 50 år den 25/4
KERSTIN THORÉN-TOLLING, Ellös, 70 år den 27/4
BENGT L LARSSON, Askim, 90 år den 28/4
ERIK ÅGREN, Knivsta, 50 år den 30/4

Avlidna

F distriktsveterinär **GÖSTA OLSSON** avled den 22 oktober 2013. Han föddes i Långaröd, Skåne län 1917, avlade studentexamen i Ystad 1937 och veterinärexamen 1945. Under åren 1945–1949 innehade han diverse vikariat och var även assistentveterinär vid Skåne läns hus-hållningssällskap 1946. Han anställdes som AI-veterinär vid Sydvästra Skånes seminiförening 1949 och som extra veterinär i Eringsboda 1952. Fr o m 1955 arbetade han som distriktsveterinär i Tomelilla. Han pensionerades 1981.

SVENSK VETERINÄRTIDNING

Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: www.svf.se

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: johan.beck-friis@svf.se

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: suzanne.fredriksson@svf.se

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: brita.trybom@svf.se

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: info@exponera.net

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346-2250

UTGIVNINGSPLAN 2014

NR	UTGIVNING	ANNONS-STOPP	MANUS-STOPP
1	14 JAN	11 DEC	4 DEC
2	4 FEB	14 JAN	7 JAN
3	25 FEB	4 FEB	28 JAN
4	18 MAR	25 FEB	18 FEB
5	8 APR	18 MAR	11 MAR
6	6 MAJ	8 APR	1 APR
7	27 MAJ	6 MAJ	29 APR
8-9	25 JUN	3 JUN	27 MAJ
10	2 SEP	12 AUG	5 AUG
11	23 SEP	2 SEP	26 AUG
12	14 OKT	23 SEP	16 SEP
13	4 NOV	14 OKT	7 OKT
14	25 NOV	4 NOV	28 OKT
15	16 DEC	25 NOV	18 NOV

SVENSK VETERINÄRTIDNING Prenumerationspris 2014

Sverige: 1 210 kronor + moms.
Europa: 1 560 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1 710 kronor.

Medlemmar i veterinärförbundet har 350 kronor i rabatt.

FACKPRESSUPPLAGA 2013
– 3 300 EX

Ultrapen vet[®]

Bensylpenicillinprokain

Injektionsvätska, suspension till nöt, svin och får
Ultrapen vet är ett bensylpenicillin med förlängd verkan. Genom slowrelease kan injektionsintervallen förlängas, olika beroende på aktuella mikroorganismers MIC värde.

Indikationer

Nöt: luftvägsinfektioner orsakade av *Pasteurella multocida*, *Histophilus somnus*, *Mannheimia haemolytica*. Mastit orsakad av *Streptokocker*, *Stafylokocker* samt *Acanthobacterium pyogenes*. Hövsvaltsinflammation orsakad av *Fusobacterium*.

Svin: luftvägsinfektioner orsakade av *Pasteurella multocida* och *Actinobacillus pleuropneumoniae*. Rödbyxa, juverinfektioner orsakade av *Acanthobacterium pyogenes*. Infektioner orsakade av *Streptococcus suis*.

Får: luftvägsinfektioner orsakade *Mannheimia haemolytica* och *Pasteurella multocida* och mastit orsakad av *Stafylokocker*.

Dosering nöt, svin och får

1 ml/10 kg kroppsvikt motsvarande 30 mg/kg, intramuskulärt.

Intervall 48 timmar: Bakterier med MIC < 0,12 mg/l

Streptokocker, *Stafylokocker*, *Fusobacterium necrophorum*, *Dysphtheria rhinopharyngiae*.

Intervall 24 timmar: Bakterier med MIC < 1,0 mg/l

Pasteurella multocida, *Histophilus somnus*, *Mannheimia haemolytica*, *Actinobacillus pleuropneumoniae*.

Karenstider

Kött och slaktbiprodukten

Nöt & får 28 dygn

Svin 14 dygn

Mjolk:

Nöt & får 4 dygn

Förvaring

Rumstemperatur

Hållbarhet

3 år

Förpackningar

Glasflaska

1 x 100 ml

6 x 100 ml

12 x 100 ml

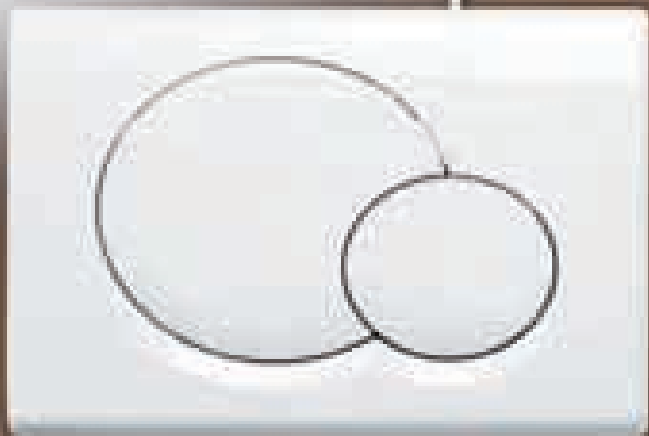
24 x 100 ml

Sensitivitetstest av CPC: 2013-05-24
För mer info se fakta.se

Besök oss gärna på www.n-vet.se

Uppsala Science Park, 751 83 Uppsala
Tel 018 - 57 24 8031/34. Fax 018 - 57 24 52
info@n-vet.se www.n-vet.se

N-vet
LABORATORIA

Porcilis® ColiClos

Vaccin mot sjukdom orsakad av *E. coli*
och *Clostridium perfringens*.

Nytt vaccin mot neonatal diarré

Porcilis® ColiClos är ett receptbelagt läkemedel.
Injektionsvätska, suspension för svin. Intramuskulär injektion.
Datum för senaste översyn av produktresumé: 2012-06-14
För mer information: www.fass.se